

REFERAT |KRS| Formannskapet (2007-2011) d. 01-12-2010

Møtedato Onsdag d. 01. december 2010 kl. 10:00

Møtested Formannskapssalen

Indholdsfortegnelse

Revidering kommunedelplan for idrett og friluftsliv 2011-2014, 2. gangsbehandling.....	3
Rådmannens forslag til justeringer av handlingsprogram 2011-2014 - årsbudsjett 2011.....	30
Kristiansand Boligselskap KF - Budsjett 2011 og Handlingsprogram 2011 - 2014.....	49
Kristiansand Parkeringsselskap KF Årsbudsjett og handlingsprogram 2011-2014.....	54

Sak 100/10: Revidering kommunedelplan for idrett og friluftsliv 2011-2014, 2. gangsbehandling

Vedlegg

Saksprotokoll

Saksprotokoll

Saksprotokoll

Saksprotokoll

Saksprotokoll

Plankart

Forslag til kommunedelplan for idrett og friluftsliv 2011-2014



Dato: 27.10.2010
Saksnr.: 200900539-59
Arkivkode E: 143 D
Saksbehandler: Astri Edvardsen Sødal

Saksgang	Møtedato
Kulturstyret	09.11.2010
Helse- og sosialstyret	09.11.2010
Oppvekststyret	09.11.2010
Byutviklingsstyret	18.11.2010
Formannskapet	01.12.2010
Bystyret	08.12.2010

Revidering kommunedelplan for idrett og friluftsliv 2011-2014, 2. gangsbehandling

Sammendrag:

Sak om oppstart av revidering av kommunedelplan for idrett og friluftsliv 2011-2014 har vært behandlet i kulturstyret, byutviklingsstyret samt formannskapet. Saken ble tatt til orientering. Oppstart av planarbeidet er avertert. 22 innspill/merknader er mottatt. Formannskapet vedtok 7.4.2010 å legge forslag til kommunedelplan idrett og friluftsliv 2011-2014 ut til offentlig ettersyn. Bearbeidet forslag til plandokument fremmes nå til endelig behandling i bystyret.

Kulturdepartementet (KUD) har krav om vedtatt kommunal plan for anlegg og områder for idrett og friluftsliv. Dette for å legge til rette for å sikre:

- Sterkere kommunal styring av anleggsutbyggingen
- Klarere prioritering i kommunen
- Utvikling av anlegg sett i et større helhetsperspektiv

Vedtatt plan er nødvendig underlagsdokumentasjon for kommunens årlige søknader til fylkeskommunen om spillemidler til ordinære anlegg og nærmiljøanlegg. Høringsforslaget ble behandlet og godkjent i hovedutvalg for samferdsel, areal og miljø 25.8 2010, samt i hovedutvalg for kultur og utdanning 16.9.2010 i Vest-Agder fylkeskommune.

Kommunedelplan idrett og friluftsliv avspeiler dagens situasjon i kommunen innenfor aktivitet og anlegg, samt viser til hva som er vesentlig å vektlegge fremover for å oppnå en god utvikling på området. Godkjent plan skal være retningsgivende for kommunens idretts- og friluftspolitikk. Planen er tematisk, dvs. uten selvstendig juridisk hjemmel når det gjelder disponering av arealer. Planen må knyttes opp til kommuneplanens arealdel, øvrige kommunedelplaner og reguleringsplaner for å oppnå hjemmel.

Innspill er bearbeidet i forhold til høringsforslaget. Prioriterte lister i kap.10.2. utgjør kommunens årlige søknader til fylkeskommunen om spillemidler til ordinære anlegg og nærmiljøanlegg (innenfor rammen).

Plandokumentet gjelder i 4 år, mens planens fireårige prioriterte handlingsprogram for ordinære anlegg og nærmiljøanlegg rulleres årlig, som del av rådmannens forslag til handlingsprogram.

Betydningen av fysisk aktivitet og idrett har stadig fått mer fokus i samfunnsdebatten. Dermed har denne plantypen fått større relevans over tid. Planen nyttes løpende i kommunens arbeid med prioritering og utvikling av anlegg for idrettsetaten og parkvesenet. Investeringer i idrettsanlegg har vært store også i denne perioden og svært mange anlegg er etablert. KUD har i perioden innvilget ekstra spillemidler til et par anlegg i kommunen under postene "Storbymidler og "Anleggspolitisk program".

God folkehelse, trivsel og levekår blant innbyggerne, er fortsatt fokusområde for kommunen under satsningsområdet "*Byen det er godt å leve i*" i forslag til ny kommuneplan. Plandokumentet skal være underlagsdokumentasjon i arbeidet med å oppnå ønsket utvikling og etablering av areal og anlegg, som kan fremme fysisk aktivitet i befolkningen.

Planen vil være politikernes og administrasjonens styringsverktøy for utviklingen innen feltet idrett og friluftsliv i perioden 2011-2014. Kommunens realisering av anbefalingene i dokumentet, gjøres gjennom årlig budsjettbehandling.

Teknisk direktør, skoledirektør og helse- og sosialdirektør er enig i forslaget.

Forslag til vedtak:

1. [Kommunedelplan idrett og friluftsliv 2011-2014 med fireårig handlingsprogram godkjennes med de endringer som måtte bli vedtatt i den endelige budsjettbehandlingen.](#)
2. [Planen er retningsgivende for kommunens idretts- og friluftspolitikk og legges som grunnlag for årlig søknad om spillemidler.](#)

Tor Sommerseth
rådmann

Stein Tore Sorthe
kulturdirektør

Trykte vedlegg: Forslag til Kommunedelplan idrett og friluftsliv 2011-2014 (med kart), 27.10.2010

Utrykte vedlegg: - Høringsinnspill fra perioden 23.4 – 4.6.2010
- Vedtak i Vest-Agder fylkeskommunes hovedutvalg for samferdsel, areal og miljø 25.8 2010 og hovedutvalg for kultur og utdanning 16.9.2010.

Bakgrunn for saken

Plankrav

I 1980-årene ble stadig nye anleggstyper og målgrupper etablert, og det oppstod et behov for bedre styring av bruken av spillemidler ut fra generelle samfunnsmessige, anleggspolitiske og idrettspolitiske målsettinger. For å oppnå en styrt utvikling, ble det i 1984 innført et plankrav fra Kulturdepartementet (KUD) om at det skal være en vedtatt kommunedelplan for idrett og friluftsliv i kommunene, for dermed å sikre:

- Sterkere kommunal styring av anleggsutbyggingen
- Klarere prioritering i kommunen
- Anlegg sett i et større helhetsperspektiv

Tidligere måtte planformen være en kommunedelplan, mens det fra 2007 kom nye føringer som tilsa at det kan være en kommunal plan. Kristiansand kommune har valgt å videreføre det innarbeidete konseptet med kommunedelplan for idrett og friluftsliv. Foreliggende forslag til ny kommunedelplan idrett og friluftsliv er utarbeidet etter de retningslinjer som KUD har bestemt (*Veileder, Kommunal planlegging for idrett og fysisk aktivitet, 2007*).

Planen er grunnlagsdokument for å kunne søke spillemidler til idretts, nærmiljø- og friluftsanlegg. Vilkår for å kunne søke om spillemidler til anlegg:

- Anlegget skal være med i en kommunal plan for idrett og fysisk aktivitet
- Planen skal utarbeides i henhold til Plan- og bygningslovens bestemmelser
- I spillemiddelsammenheng skal planen være godkjent av fylkeskommunen

Fylkeskommunene har fått delegert myndighet fra KUD til å godkjenne plandokumentet.

Foreliggende plandokument har tatt utgangspunkt i gjeldende statlige meldinger, fylkeskommunale plandokument, samt kommunens egne planer. Til orientering så er Kulturdepartementets St. melding nr.14 (1999-2000) *Idrettslivet i endring. Om statens forhold til idrett og fysisk aktivitet*, samt Vest-Agder Fylkeskommunes *"Fylkesdelplan for idrett og friluftsliv 2003-2006*, i ferd med å revideres og det er forventet at begge plandokument skal foreligge i nye utgaver i løpet av 2011.

Minstekrav til planen

Prosessen med utarbeidelse av ny kommunedelplan idrett og friluftsliv, skal avklare:

- Virksomhetsområdet for planen
- Gi oversikt over eksisterende tilbud og registrere behov
- Evaluere/vurdere å prioritere utarbeidelse av handlingsprogrammet for ordinære anlegg og nærmiljøanlegg
- Alle anlegg som skal søke spillemidler må være omtalt i planen

KUD har følgende minstekrav til planinnhold:

- Målsetting for kommunens satsing på idrett og fysisk aktivitet, herunder friluftsliv.
- Målsetting for anleggsutbygging og sikring av arealer for idrett og friluftsliv.
- Resultatvurdering av forrige plan, med statusoversikt.
- Analyse av langsiktige og kortsiktige behov for både anlegg og aktivitet.
- Det skal gjøres rede for sammenhengen med andre planer i kommunen.
- Prioritert handlingsprogram for utbygging av idretts- og friluftsanlegg.
- Økonomiplan knyttet til drift og vedlikehold av eksisterende og planlagte anlegg.
- Uprioritert liste over langsiktige behov for anlegg.
- Lokaliseringen av eksisterende og planlagte anlegg, områder for friluftsliv og arealbehov for planlagte anlegg og friluftsområder bør fremgå av relevante kart.

Planen er et styringsredskap og dekker minstekrav til innhold satt fra KUD. Som storby og landsdelssenter har Kristiansand til en viss grad andre utfordringer enn mindre kommuner. Derfor er minsteinnhold supplert med utfyllende informasjon på områder som henger sammen med idrett og friluftsliv. Minstekravet er supplert med et kapittel om

helsefremmende og forebyggende arbeid (kap.4), et kapittel om *idrett, nærmiljø og friluftsliv i et byutviklingsperspektiv* (kap.5), samt et kapittel som gir en *oversikt i forhold til bydelene* (kap.6). Handlingsprogram for aktivitet (kap.9) var tidligere frivillig, men har nå blitt obligatorisk å ta med. Dette er gjort for å gi utdypende dokumentasjon på relaterte emner, samt for å få en større helhet i de problemstillinger og utfordringer som denne planen skal ta opp.

Informasjon om spillemidler

Det gjøres oppmerksom på at spillemidlene ikke kommer fra automatinntekter til lag og organisasjoner. Midlene er overskuddet av det vi benytter når vi tipper på oddsen, tippekupongen, lotto etc. Overskuddet fra spillevirksomheten fordeles 45,5 % til idrettsformål, 36,5 % til kulturformål og 18 % til samfunnsnyttige eller humanitære organisasjoner.

KUD har det overordnede ansvaret for forvaltningen av overskuddet fra Norsk Tipping AS til idrettsformål. Fylkeskommunene er delegert ansvaret med å fordele spillemidler til kommunene.

I 2010 ble det fordelt 776,7 millioner kroner til idrettsanlegg i kommunene. Vest-Agder Fylkeskommune mottok 28,73 mill kr til fordeling på ordningene med ordinære idrettsanlegg, nærmiljøanlegg og nærmiljøanlegg forenkla ordning i inneværende år. Kristiansand mottok totalt 11,036 mill kr til ordinære anlegg av disse spillemidlene inneværende år. 1,577 mill kr av nevnte sum er til private idrettsanlegg. Det er flere års ventetid på spillemidler for ordinære anlegg i Vest-Agder. Selv om det er ventetid, utgjør spillemidlene en viktig del av toppfinansieringen av anlegg for private klubber/lag og kommuner.

Erfaring fra eksisterende plan for 2007-2010

Gjeldende plan er kommunens arbeidsverktøy og den bidrar i stor grad til målrettet arbeid med tilrettelegging og utvikling areal og anlegg. Det henvises til kapittel 3 i foreliggende plandokument som viser hva som er gjennomført i perioden 2007-2010. Erfaringen med å ha et eget dokument som synliggjør behov innen idrett og friluftsliv, styrker muligheten for gjennomføring og gjør etatenes arbeid med årlig handlingsprogram enklere. Plandokumentet bidrar også til en mer helhetlig og samkjørt samfunnsplanlegging innen egen kommune.

Måloppnåelsen er god innenfor anlegg for idrett. I forhold *til Prioritert søknadsliste for ordinære anlegg 2007-2010*, er alle anlegg så fremt som ett, etablert eller i gang med å etableres. Flerbrukshall på Dvergsnes (senere Kringsjø) er ikke i gang. Elleve anlegg er i tillegg "hentet opp" fra *Uprioritert oversikt langsiktige behov for idrettsanlegg 2007-2016*. De fleste av de anlegg som er gitt bevilgninger er alt ferdig etablert eller godt i gang.

De fleste tiltak innenfor handlingsprogrammet for aktivitet er iverksatt i regi av den enkelte ansvarlige sektor.

Kommunen har over tid fått god erfaring, kunnskap og rutiner på samlokalisering og etablering av skole- og idrettsanlegg. Utviklingen av "oppvekstsentrene" ute i lokalmiljøene er positive for alle parter og vil videreutvikles. I perioden er mange anlegg etablert. Det som er særegent er at også store nye anleggstyper innen idrett har blitt fremmet og etablert/i ferd med å iverksettes; eks. ishall, curlinghall og bane for amerikansk fotball. Dette vil helt klart gi et utvidet aktivitetstilbud, spesielt til barn og unge som kanskje ellers ikke hadde deltatt i organisert idrett, samt at det gir rom for uorganisert aktivitet.

Kommunen har også i perioden utviklet "normaler for utomhusanlegg" for å styrke utviklingen av utendørsanlegg. "Normalen" gir føringer for standard på uteområder/anlegg av ulike kategori. Dette er med på å heve kvaliteten på nærmiljøanlegg, utendørs idrettsanlegg og friluftsanlegg.

Med bakgrunn i kommunens satsing i perioden på anleggsutvikling, samt at kommunen er pressområde, så har Kristiansand fått tilført ekstra spillemidler fra postene "Storbymidler" og "Anleggspolitisk program" fra KUD. Dette gjelder kr. 4 mill. til curlinghall (tidligere fått innvilget kr. 4 mill. ekstra til ishall). Eventuelle tilskudd til Aquarama er under vurdering hos KUD.

Gjennomført arbeid i perioden dokumenteres alltid gjennom eget kapittel i hvert plandokument; Kap. 3. Resultatvurdering av plan. I tillegg rapporteres det årlig på måloppnåelse gjennom arbeidet med kommunens handlingsprogram, budsjetter og årsrapporter.

Planprosesser for utarbeidelse av ny plan

Arbeidet med planen har vært gjennomført med en kommunal tverrfaglig prosjektgruppe med representanter fra teknisk sektor, helse- og sosial sektoren og kultursektoren. Tverrfaglig samarbeid og innhenting av informasjon er søkt underveis i andre kommunale etater og fra det frivillige organisasjonslivet. Midt-Agder friluftsråd og Kristiansand Idrettsråd har bistått underveis i arbeidet. Prosessen har vært åpen for barn- og unges representant, som har kunnet møte etter behov. Drøftingsmøter med representanter fra fylkesmannen og fylkeskommunen er også gjennomført. Referansegruppen har bestått av representanter fra Rådet for funksjonshemmede, Eldrerådet, Innvandrerrådet, Midt-Agder Friluftsråd, Kristiansand Idrettsråd og Folkehelseforum Kristiansand. Det er avholdt eget møte med medlemsklubber i Kristiansand Idrettsråd, samt styret.

Det har vært gjennomført et eget prosjekt i forhold til barn og unge, i regi av rådgiver på Pedagogisk Senter. 120 barn og unge fra Slettheia, Karuss, Fiskå, Vågsbygd, Torkelsmyra, Møvig og Sjøstrand skole, deltok i prosessen med å komme med konstruktive innspill til planarbeidet. Resultatet av barn og unges deltakelse og arbeid, samt kommunens håndtering av innspillene, er samlet i vedlegget "På kryss og tvers i Vågsbygd". Det henvises til Vedlegg A i foreliggende plandokument.

Sak om melding om oppstart av revidering av kommunal plan for idrett og friluftsliv 2011-2014, ble tatt til orientering i formannskapet den 25.2.2009. Melding om oppstart av planarbeidet ble meldt i pressen, samt tilsendt relevante offentlige instanser inkludert elevråd og velforeninger 13.3.09. Det kom inn 22 uttalelser. Disse ble bearbeidet/innarbeidet i forslag til nytt dokument.

Formannskapet gjorde følgende vedtak i møte den 7.4.10:

Formannskapet legger forslag til kommunedelplan idrett og friluftsliv 2011-2014, datert 24.2.2010, ut til offentlig ettersyn.

Forslag til plandokument var ute til offentlig ettersyn fra 23.4.10 til 4.6.10. Det kom inn 16 merknader/innspill. Disse er bearbeidet og følger saksutredningen med kommentarer fra kommunen.

Fylkeskommunene har fått delegert myndighet fra KUD til å godkjenne plandokumentet. Planen ble behandlet i Vest-Agder fylkeskommunes hovedutvalg for samferdsel, areal og miljø den 25.8.2010 og i hovedutvalg for kultur og utdanning den 16.09.2010. Begge utvalgene fattet følgende vedtak:

1. Fylkeskommunen mener at kommunedelplanen for idrett og friluftsliv er god og gjennomarbeidet, og at den tilfredsstillende minstekravene til denne typen planer.
2. Fylkeskommunen gir råd om å konkretisere målet med planen.
3. Fylkeskommunen gir råd om å øke satsingen på inaktive og eldre
4. Fylkeskommunen viser for øvrig til vurderinger og innspill i saksfremstillingen.

Den 7.9.2010 gjennomførte kommunen ved prosjektgruppa for planarbeidet, et møte med representanter fra fylkeskommunen for å drøfte ulike problemstillinger som ble spilt inn til planarbeidet i siste høringsrunde.

Forslag til ny plan 2011-2014

Målgruppe: Alle – med spesiell fokus på barn og unge.

Mål: Befolkningen får gode opplevelser og oppnår bedre helse, trivsel og livskvalitet gjennom godt tilrettelagte idretts- og friluftstilbud.

Periodemål: Videreutvikle satsingen på idrett og friluftsliv i tråd med prioritert forslag til handlingsprogram for aktivitet, ordinære anlegg og nærmiljøanlegg. Dette skjer gjennom årlig behandling av handlingsprogrammet i kommunen.

Fylkeskommunen etterlyser mer etterprøvbare mål. Kommunen har valgt å opprettholde gjeldende målformuleringer og synliggjort gjeldende periodemål med å løfte dette frem i dokumentet. Råd fra fylkeskommunen er gitt utfyllende kommentarer lengre bak i saksdokumentet under høringsuttalelser.

Foreliggende forslag til ny kommunedelplan idrett og friluftsliv 2011-2014 bygger på følgende: Gjeldende plan for 2007-2010, statlige og fylkeskommunale føringer og krav, kommuneplanen, oppdaterte kommunale planer, kommunens og idrettens utvikling i perioden, dialog med ulike brukergrupper, samt merknader og innspill i prosessen. Arbeidet med denne planen er samkjørt med arbeidet med forslag til ny kommuneplan.

Forslag til ny kommuneplan 2011-2022 viderefører fokus og satsing på folkehelse. *Byen det er godt å leve i. Kristiansand er folkehelsebyen som inkluderer alle og gir rom for utfoldelse.* Foreliggende plan bygger blant annet opp om dette satsningsområdet.

Utøvelse av fysisk aktivitet har stor betydning for den enkeltes helse. Samtidig er det av stor betydning samfunnsmessig at befolkningen har god livskvalitet og holder seg friske lengst mulig. Dette er nærmere belyst i kap.4. Kommunen er en viktig premissleverandør for de rammevilkår som den enkelte og den frivillige idretten har for utøvelse av fysisk aktivitet. Kommunens virkemidler for økt fysisk aktivitet i befolkningen, er bl.a. graden av tilgjengelighet til areal, anlegg og aktivitet, samt kostnad for bruker. Idrettsklubbene, bedriftsidretten, treningssentrene, Kristiansand- og Oppland Turistforening, Midt-Agder Friluftsråd med mer, er alle organisasjoner som gir tilbud om fysisk aktivitet til befolkningen. Kristiansand har et medlemstall innen organisert idrett, som ligger noe over landsgjennomsnittet i forhold til folketall – dette er svært positivt. Frafallet i ungdomsidretten har stagnert. Dette legger trykk på kapasiteten i anleggene. En systematisk videreutvikling av idrettsanlegg for å opprettholde og videreutvikle muligheten til å utøve eksisterende og nye idretter, er viktige faktorer for bedring av helse, levekår og livskvalitet.

Mange barn og voksne er imidlertid i for liten daglig aktivitet, og dette er en utfordring. En areal- og anleggsutvikling som vektlegger nærhet og tilgjengelighet til innbyggerne, har betydning for å stimulere til økt aktivitet. Nærmiljøparker, turveier, turdrag, sykkelstier med mer er positive virkemidler i denne sammenheng. 79 % av voksne mellom 20 og 85 år driver med turgåing. Kun 10 % av voksne driver med ballspill. Utendørsarenaer som gir lyst og mulighet for utøvelse av daglig aktivitet er et virkemiddel som svært mange kan ha glede av.

Å holde eldre i fysisk aktivitet lengst mulig, er nyttig både for den enkelte og samfunnet som helhet. Få idrettsklubber har tiltak som er målrettet mot denne aldersgruppen. Mange evner å nyttiggjøre seg andre eksisterende tilbud. For en god del, vil deltakelse i tilrettelagte tiltak som har rom for sosial inkludering og tilhørighet, innen en ramme av fysisk aktivitet, være av stor verdi. Med en forventet økning i antall seniorer i årene fremover, vil en satsning og utvikling på dette området, kunne ha stor verdi for den enkelte og samfunnet som helhet.

Nytt planforslag har blant annet fokus på:

- Helsefremmende og forebyggende arbeid; betydningen av fysisk aktivitet.
- Tilgjengelighet til friluftsansen ved etablering av nye barnehager, skoler og boligfelt.
- Videreutvikle og etablere sambruksløsninger for idrett, kultur, skole og barnehager.
- Videreutvikling av skolene som del av nærmiljøpark.
- Utvikle utendørs arenaer som kan stimulere til økt egenaktivitet; eksempelvis nærhet til turstier, sykkelstier med mer.
- Bymarka er fastlagt, markagrensen og bydelsmarkene er definert i tråd med kommuneplanen.
- Differensiert tilrettelegging for å ivareta ulike brukergrupper, med fokus på universell utforming. God tilrettelegging fra bebyggelsen og inn mot marka. Mindre grad av tyngre tiltak i marka for ikke å bygge ned naturkvaliteter.
- Nærhet til grønnstruktur fra boligområdene.
- Videreutvikling av kyststi.
- Bevare eksisterende idrettsanlegg ved å rehabilitere/oppgradere standard.
- For å støtte opp under aktiviteten i idrettslagene, samt redusere den økonomiske belastningen i klubbene, anbefales det å opprettholde fritak for treningsavgift for barn og unge i kommunale idrettsanlegg i perioden.
- For å øke aktivitetsnivå og redusere arealbruk, anbefales omlegging til kunstgress på flere baner med gress/grus.
- Aktivitetsanlegget Aquarama utvikles i perioden.
- Idda Arena anbefales ferdigstilt med tilhørende utendørsanlegg i perioden.
- Arbeidet med etablering av hovedskytebane på Farvannet anbefales iverksatt.
- Anlegg som har startfinansiering anbefales å fullfinansiere.
- Handlingsprogram for aktivitet i perioden.
- Handlingsprogram for ordinære anlegg og nærmiljøanlegg i perioden.

Anlegg i kap.10.1. *Søknader til fylkeskommunen om spillemidler*, har del- eller fullfinansiering.

Anlegg i kap.10.2. *Langsiktige anleggsbehov*, har ikke finansiering.

Oppfølging av planen

Planen vil være politikernes og administrasjonens styringsverktøy for utviklingen innen feltet idrett og friluftsliv i perioden 2011-2014. Plandokumentet gjelder i 4 år, mens planens fireårige prioriterte handlingsprogram for ordinære anlegg og nærmiljøanlegg rulleres årlig, som del av rådmannens forslag til handlingsprogram.

Årlige budsjettforhandlinger er førende for de anlegg som det skal investeres i. Nye anlegg som blir gitt økonomiske bevilgninger blir lagt fortløpende inn i kap.10.2. Listene i kap.10.2. oppdateres, behandles politisk i bystyret, og fremmes årlig til fylkeskommunen som kommunens søknader om spillemidler. Dette skjer etter behandling i bystyret.

Vedlagte plandokument innehar forslag til prioritering av ordinære anlegg og nærmiljøanlegg i perioden (kap.10.1. og kap.10.3). Anlegg fra disse listene kan "hentes opp" og realiseres når og hvis det er ønskelig. Investeringer i ordinære anlegg og nærmiljøanlegg realiseres gjennom rådmannens årlige handlingsprogram.

Planen er tematisk, dvs. uten selvstendig juridisk hjemmel når det gjelder disponering av arealer. Planen må knyttes opp til kommuneplanens arealdel, øvrige kommunedelplaner og reguleringsplaner for å oppnå hjemmel.

Vedtak relatert til årlig behandling av handlingsprogram for ordinære anlegg og nærmiljøanlegg, samt gjennomføring av anbefalinger i handlingsprogram for aktivitet, er kommunens verktøy for å nå gitte mål og strategier i plandokumentet.

En av utfordringene i perioden 2007-2010, som også vil følge fremover, er den raske befolkningsutviklingen som gir et stort trykk på utvikling av kommunal infrastruktur. Nye anleggsinvesteringer må vurderes nøye i forhold til behov og flerbruksmuligheter.

Etter endelig behandling i bystyret vil planen bli trykt opp i farger med annen layout.

HØRINGSINNSPILL TIL REVISJON AV KOMMUNEDELPLAN IDRETT OG FRILUFTSLIV 2011-2014 – med kommentarer.

Plandokumentet lå ute til offentlig ettersyn i perioden 23.04 - 4.6.2010. Det kom inn 16 innspill til planforslaget.

1. Drangsholt og Grødum Velforening 28.4.2010

Det bes om at flerbrukshallprosjektet i Tveit realiseres snarest og senest med oppstart i 2012. Tidligere etablering av volleyballhall istedenfor flerbrukshall, har vist seg å være en grov feilvurdering. Det er i dag et skrikende behov. Det oppleves dessverre at Tveit gis lavest prioritet i enhver sammenheng når det er snakk om bevilgninger. Dette er uakseptabelt, og Drangsholt og Grødum Vel vil med dette gi beskjed om at nok er nok!

Kommentar:

Anleggsbehovet er innarbeidet i planen i kap.10.2. Langsiktige anleggsbehov 2011-2021.Resultat av årlig budsjettbehandling i bystyret er førende for oppstartstidspunkt.

2. Kystverket Sørøst 20.5 2010

Kystverket har ingen merknader til saken.

3. Brattvoll Heia Velforening 27.5.2010

Foreningen støtter forslaget til flerbrukshall på Tveit. Har betydning for å holde ungene i aktivitet i egen bygd, samt at anlegget vil være samlingssted for bygda. Håper på bygging innen 2012.

Kommentar:

Anleggsbehovet er innarbeidet i planen i kap.10.2. Langsiktige anleggsbehov 2011-202. Resultat av årlig budsjettforhandling i bystyret er førende for oppstartstidspunkt.

4. Sødal Terrasse Vel datert 31.5.2010

Velforeningen er overrasket og skuffet over at ingen av forslagene som ble gitt i første høringsrunde er imøtekommet i gjeldende planforslag. Mener dette er for dårlig. Området står foran en utbygging i størrelsesorden 220 boenheter. Tidligere forslag til dette planarbeidet er også fremmet til reguleringsplanforslag for boligutvikling i området, men møter her også liten velvilje.

Velet fremmer igjen noen av forslagene fra oppstartsuttalelsen. Pkt. 1 gjelder spesifikt Sødal Terrasse. Pkt.2 - 4 gjelder tiltak for Sødal Terrasse, Skaugo, Kokleheia, samt beboere i de inntil 220 nye boenhetene, snart vedtas utbygd i Kalkveien, Ringlebekklia og Kokleheia

1. Utbedring av atkomstmuligheter inn i Jegersbergområdet

Sødals eneste boligområde som sokner til Jegersberg uten å ha atkomst inn i Jegers for andre enn de som er "lette på foten". Det bes om å vurdere utbedring av atkomsten fra toppen av terrassen og atkomsten halvvegs nede i terrassen slik at disse begge får en standard som gjør tilgjengeligheten bedre for større brukergrupper enn i dag. I tråd med det som alle andre boligområder har. Hvis "dagsturhytte" ved Kyretjønn vil dette kunne bli mye brukte atkomster, særlig sett i sammenheng med elvepromenaden som dermed vil åpne for en rundturløype. Dette er i tråd med planens mål om å tilrettelegge for friluftsliv i nærområdene til boligområdene og å sikre den daglige bruken av naturen.

Kommentar:

Det er to atkomster til området, som velet viser til. Disse er gode for brukere som er gode til bens, men vanskelig med barnevogn og rullestoler. Terrenget er bratt og kupert slik at

universell utforming på traseen er vanskelig. Av hensyn til landskap og terreng anbefales dagens tursti opprettholdt. Dette er også et tema som er diskutert i flerbruksplan for Jegersberg, med samme konklusjon. Den universelle atkomsten til bydelsmarka er løst lengre nede i bebyggelsen. Flerbruksplanen er vedtatt i byutviklingstyret 2008.

2. Utbedring av Badeplassen på odden nede i Otra, samt elvepromenade.

Arealene mellom Torridalsvegen og Otra er i dag regulert til offentlig friareal. Mindre badeplass etablert på privat initiativ. Ønsker å utvide og ruste opp badeplassen og å utvikle hele odden til et opparbeidet friområde med grøntarealer (plen), sandvolleyballbane osv. Ser at kommunen er i forhandlinger om kjøp av areal, men kan ikke se at det er satt av midler til opprusting av dette viktige friarealet. Det må inn i prioriteringslista!

Kommentar:

Kommunen er i forhandlinger med grunneierne. Avtalen er ikke ferdig. Vi er enige i foreslåtte tiltak og legger inn disse i tabell, utenfor ramme, slik at tiltakene kan realiseres når planen blir realisert, dvs. når kommunen får råderett over friområdet.

3. 7'er bane med kunstgress i Smiedalen

Foreslår at grusbanen i Smiedalen rustes opp til kunstgressbane. Barna reiser til Kongsgårdbanen for å trene og spille fotball i dag. Om arealet skulle være for lite, kan banen med letthet utvides inn på det tilgrensede jordet. Alternativt kan det lages en mindre "flerbruksbane" med kunstgress basert på det arealet som ligger der i dag, dette muliggjør trening for de yngste i nærmiljøet.

Velet har bidratt til en mini-kunstgressbane i toppen av terrassen, som er mye i bruk. Barn og unge har selv tidligere tatt initiativ overfor velet for å få en slik opprusting av grusbanen. Vi ber om at dette vurderes på nytt – særlig sett i lys at det også skal komme inntil 220 nye boenheter i området.

Kommentar:

7'er bane er vurdert tidligere. Det er ikke plass til etablering av en slik bane, da anlegget vil komme for tett opp til nabohus. Området er derfor vurdert i samarbeid mellom idrettsetaten og parkvesenet til å være best egnet for 5'er bane.

Banen ligger godt til rette for kunstdekke, og dette er et mål for alle nye ball-løkker. Oppgradering kan vurderes i forbindelse med nye boliger, siden det ikke ligger midler inne pt. Tiltaket legges inn i tabell utenfor ramme.

4. Utvikle Smiedalen som lekeområde/vedlikeholde akebakke

Store arealer i Smiedalen er regulert til friareal og er i kommunens eie. Ingen vedlikehold der i dag. Anbefaler sterkt at gresset slås på høsten – da arealet mye kjøppere tilpasses muligheter for ake- og skiaktiviteter på høst/vinter. Velet foreslår at kommunene tar initiativ til å utvikle sine arealer i Smiedalen (gjørne også jordet som ligger brakk) til et leke- og aktivitetsområde, med for eksempel kunstgressbane, muligheter for å spille basket, akebakke, sykkelløyper, større klatreapparat osv. 220 boenheter forsterker behovet – utbyggerne til disse tomtene bør også bidra til et slikt prosjekt. Tilbudet bør utvikles i nært samarbeid med velforeningene og de nærmeste beboerne i området.

Kommentar:

Området som er regulert til friområde/akebakke eies av Smiedalen Borettslag og skal vedlikeholdes av disse.

5. Wilds Minne Skole v/elevrådet 31.5.2010

Elevene er stort sett fornøyde med forholdene på Lund. Likevel er det ting de ønsker seg: Det er ingen utendørs basket- eller håndballbaner på Lund; ønsker dette med asfalt eller kunstdekke.

Kommentar:

Det er utendørs håndballbane bak Odderneshallen. Det er også 2 utendørs basketballbaner utenfor Odderneshallen. Idrettsetaten har for øvrig erfaring med at disse anleggstypene blir lite benyttet og prioriterer ikke etablering av flere nye anlegg av denne kategorien. Ved opprusting av skolegården, vil tiltakene bli vurdert.

Det er en berge i skolegården hvor gresset er ganske så nedslitt. Ønsker nytt dekke der, gjerne slik det er på stadionbanene.

Kommentar:

Det har vært manglende/ingen vedlikeholdsrutiner for dette gresset, og dermed er det nedtrampet. Kan bli bedre ved at det vaskes og luftes, samt evt. tilføres noe ny/mer sand. Synes det er 3-5 år for tidlig å skifte. Anlegget er en del av skolens ansvarsområde. Elevrådet bes ta dette opp med skolens ledelse..

Stupetårn i Bertes har de hørt mange snakke om – håper det kommer snart.

Kommentar:

Planer foreligger, men må politisk behandles/godkjennes. Det er pr i dag ingen bevilgning til dette. Kostnadmessig ligger anlegget i størrelsesorden 4-5 mill og synliggjøres utenfor ramme.

Elevene har ofte gym på stadion, og mange går på friidrett. Dekket der er ikke så bra, ønskes skiftet.

Kommentar:

Friidrettsdekket på Kristiansand Stadion skal skiftes vår 2011.

Det har vært snakk om to 11-baner på stadion, og det er det mange som ønsker seg. Den kommer nærme skolen, viktig at det da ikke blir et høyt gjerde rett foran skolen.

Kommentar:

Ved eventuell utvidelse av banen, må vinduer på skolen sikres. Ballfangernett er vanlig å etablere.

I Marvika er det mye spennende skog. Det hadde vært topp om det ble lagt til rett for å kunne bruke områdene til skole/barnehage/fritid med f.eks. lavvo, gapahuk og lignende.

Kommentar:

Flere av friområdene i Marvika er godt egnet som lavo-område for skolene. Slike avtaler kan inngås med parkvesenet.

6. Fylkesmannen i Vest-Agder 31.5.2010

Vurdering: Planen har hatt et godt medvirkningsgrunnlag, det er lagt stor vekt på å trekke inn interesseorganisasjoner/vel/skoler/barnehager, så vel som at planen er utarbeidet på et bredt tverrfaglig grunnlag. Fylkesmannen ser på dette som særlig positivt i og med at det er et dokument som mange ulike grupper skal kunne forholde seg til.

Helse- og omsorgsavdelingen kommenterer at planen har et klart fokus på folkehelseperspektivet. RPR for barn og unge samt universell utforming er sterkt vektlagt, samtidig som planen også har fokus på utfordringen med å få eldre voksne i aktivitet. Dette ses på som en økende utfordring som det aktivt må jobbes videre med.

Miljøvern avdelingen peker på at viktigheten av at planen får en tilknytning til kommuneplanens arealdel med den hensikt å hjemle bruk av arealer til idrett og/eller

friluftsliv. I kap.5 er det gjort avveieringer om utvikling av gode utearealer i bynære omgivelser. At kommunen er bevisst på dette er svært bra. Det vil kunne forhindre fremtidige konflikter mellom utbygging og friluftsområder.

Etter ny plan- og bygningslov er det nå lettere å "ordne" den overordnede grønnstrukturen i byer og tettsteder. Dette har planen problematisert i kap.5,6 og 7. Miljøvernavdelingen mener at kommunen med lang kystlinje, store LNF-områder og forholdsvis konsentrert bebyggelse vil ha god bruk for denne soneringen mellom ulike arealformål for sammenheng i kommunens grønnstruktur. Dette kan bidra til å lette gjennomføringen av ulike tiltak/opparbeiding som skal tilfredsstillere ulike interesser.

Miljøvernavdelingen er positiv til kommunens fokus på å sikre areal til offentlige friluftsområder og mener at dette er et viktig arbeid i forbindelse med bevaring av strandsonen. Miljøvernavdelingen henstiller på at delplanens arbeid blir tatt videre i revideringen av kommuneplanens arealdel.

Kommentar:

Sammenheng mellom planene ivaretas ved samtidig revisjon.

Planen har i tillegg til tilrettelegging og organisering av arealer og for brukergrupper, et fokus på uorganisert aktivitet. Dette er positivt i og med at opplevelsen av ikke å være tvunget kan gi et incitament til å start med fysisk aktivitet.

7. Elgstien Vel 1.6.10

Formålet med planen er å sikre areal for lek og friluftsliv med spesielt fokus på barn og unge i alderen 6-19 år. Elgstien Vel ber om at den fristranda Naturistforeningen har fått bruksrett til i nabolaget ikke fornyes når bruksavtalen går ut i 2013. Man ber om at friområdet reguleres til vanlig bruk slik at vanlige beboere i området kan bruke strandområdet. Det har vært satt i gang flere tiltak med liten virkning på den uønskede sextrafikken ved Sømstranda på Søm. Barnepopulasjonen på Søm har økt de siste årene og vil øke ytterligere. De to strendene bør ses under ett og til bruk for allmennheten,

Kommentar:

Sømslandet har god dekning på tilrettelagte badestrender og friområder. Det er plass både til naturiststrand og tradisjonelle strender. Det er gjort tiltak for å skjerme eksisterende naturistområde, samt at det er ryddet en del vegetasjon for å unngå nevnte konflikter. Kommunen ønsker å videreføre naturiststranda.

Planen legger også vekt på å tilrettelegge for bruk av sykkel. Langs Sømsveien er det svært smalt og vinglete. Det bør legges til rette for sykkelsti langs sømslandet for å sikre trafiksikkerheten for myke trafikanter, samt øke tilgangen til grøntområdene og Sømsstrendene.

Kommentar:

Ligger inne i samferdselspakke 2 fra Randesundsheimen til Sømkleiva 2018 – 2022. Utvidet skulder fra Sømkleiva til Salbostadveien i samme tidsrom. (Trafiksikkerhetsplan under behandling)

En rundbane på Sukkevann vil være positivt også for oss i Elgstien og omegn som bruker området rundt Sukkevann aktivt.

Kommentar:

Det er startet opp arbeid med planlegging av rundløype rundt Sukkevann. Trasévalg og standard skal avklares i reguleringsplan som er under oppstart. Grunneiere og berørte velforeninger vil bli involvert i denne prosessen.

Det er nedfelt i planen at det kan/skal lages kyststi langs Sømslandet. Dette arbeidet bør intensiveres og sikres for gjennomføring.

Kommentar:

Kyststien langs Sømslandet er i hovedsak ferdig, jfr. plankartet. Gjenstående deler ligger foreløpig utenfor ramme.

8. Vågsbygd Vel 2.6.2010

Påpeker verdien av grøntstruktur og dens betydning for friluftsliv og folkehelse. Viktig med 100-meters skogen og grønne korridorer fra boligfelt og ut i naturen.

Tre områder fremheves fra velforeningen – det ble gitt innspill på disse under oppstartsarbeidet. I saksutredning av 24.02.10 til førstegangs behandling av dette plandokumentet, fremkom følgende fra kommunen:

1. Skyllingsheia

"Stien (opp til Skyllingsheia fra Jaktodden) er ikke spillemiddelberettiget, men bør utbedres. Foreløpig utenfor ramme. Delvis privat grunn som må erverves."

Vågsbygd vel anser dette som positiv støtte for sitt syn.

2. Auglandsbukta

"Fortsatt gjenstår finansiering av aktivitetsflater. Kunstisbane er ikke prioritert her, dette med bakgrunn i høye driftskostnader".

Velet ønsker nå at man vurderer is i plast som alternativ.

Kommentar:

Videre utvikling av Auglandsbukta skjer i hht. plan og delfinansiering fra omkringliggende utbyggingsprosjekter (spleiselag med kommunen) Plastisbane ligger ikke inne i planen. Det må vurderes om dette skal innarbeides i plan for "kirkeparken".

Is i plast er benyttet i mindre omfang andre steder. Anlegg for dette er omtalt i kap.10.4.2. i uprioritert oversikt over behov. Imidlertid er ikke anlegget prioritert nå, da ishull på Idda vil etableres i 2011.

3. Kyresundet

"Utbedring av ro ledene i Kyresundet er en større sak. Vurderes i kommunens plan- og utredningsprogram utenfor ramme".

Velet mener at de utbedringene som allerede er gjort fra kommunens side ved å bedre seilingshøyden under broa, er de mest kostnadskrevende tiltak. Velforeningen finner det uforståelig at ikke det som gjenstår; nemlig økning av dybden under broa – ikke kan bli utført slik at robåter og kajaker kan passerer både på flo og fjære. Skjønner ikke at det er "utenfor rammen".

Kommentar:

Dybden under broa er bedret ved at masser er gravd bort. Øvrige tiltak må hjemles i arealavklaring for området.

Rossevannsplanen etterlyses.

Kommentar:

Det er utarbeidet forslag til flerbruksplan. Intensjonen i denne er innbakt i kommuneplanen med hensyn på arealbruk, og forvaltningen skjer i medhold av denne.

9. Tømmerstø Velforening 2.6.2010

Velforeningen har følgende innsigelser til reguleringsplanen for angitt området på Tømmerstø generelt. Tømmerstø vel har følgende kommentarer:

Idrett og friluftsliv:

Bevare og forbedre rundløype rundt Sukkevann. Løypa bør gruses, ettersom det er stor slitasje på underlag.

Kommentar:

Se tidligere kommentar med hensyn til rundløype rundt Sukkevann. Løypa er under planlegging. Løypa vil bli etablert når reguleringsplan for trasé er avklart og vedtatt og det avsettes midler. Tiltaket vil være spillmiddelberettiget.

Etablere 1-2 badeplasser (viktig og haster)

Kommentar:

Det er planlagt flere badeplasser i Sukkevann og ved Tømmerstøveien 10. Disse tiltakene er ikke spillmiddelberettigede og ligger utenfor ramme i kommunens lister.

Velforeningen synes forslaget om å legge kunstgress på Kringsjøbanen er et bra tiltak.

Utvikle og forbedre antall gamle lekeparker, samt legge kunstgress på fotballbanen v/kvartalslekeplass i Tømmeråsen.

Kommentar:

Kommunale kvartalslek/løkker utbedres etter plan og tilgjengelig økonomi. Det vil imidlertid ta flere år å rekke over alle. Arealer for sandlek er velenes ansvar, men det kan søkes tilskudd. Andre løkker kan velet gjerne ta initiativ til å ruste opp, og kommunen kan da hjelpe med tilskudd og å søke spillemidler. Se også pkt.10 Slettheia.

Balløkkka i Tømmeråsen ble opprustet med nytt grusdekke, samt muligheter for basket ved søknad om spillemidler. Lekeplassen ble oppgradert i 2009 med noe nytt lekeutstyr. Balløkkka i Bordalen brukes til isbane ved hjelp av manuell sprøyting. Har "bu" for lagring/ tining av slanger. Lekeplassen oppgraderes i 2010 med nytt lekeplassutstyr. Begge løkkene ligger nærme Holte skole som har bane med kunstgress, bunge, skate og sandvolley, og er derfor ikke 1. prioritet.

Beholde Tømmerstø grendehus til et forsamlingslokale for beboere.

Kommentar:

Bygget er kommunalt og driftes av private i dag. Kommunal drift er under vurdering.

Tømmerstøveien 10 (Tømmerstøkrysset, området ned til vannet). Gjøre dette området tilgjengelig for beboere. Gjør oppmerksom på at dette er i 100-meters beltet – kommunen bør selv gå foran med et godt eksempel.

Kommentar:

To av byggene er innlemmet i kystleden og er i tillegg til bruk for skoler i området utenfor kystledperioden. Sjøbu skal rives slik at strandsonen blir mer tilgjengelig.

Trafikale forhold:

Flere boenheter vil skape økt trafikk og det etterlyses hvordan denne trafikkøkningen er tenkt avvirket.

1. Sykkel – og gangsti. Mangler i dag og mange barn må ferdes langs allerede trafikkert vei for å komme til skole, venner og fritidsaktiviteter.

Kommentar:

Henvendelsen ligger utenfor idretts- og friluftspanens områder og er oversendt ingeniørvesenet. Ligger inne i Samferdselspakke 2, fra Holteveien til Tømmerstøveien i perioden 2018-2022.

2. Tømmerstøkkrysset: Et uoversiktlig og trafikkfarlig kryss pr. i dag som skaper mange farlige situasjoner. Mangler også fotgjengerfelt og skilter. Dosering også feil, slik at billister fra øst har redusert sikt før krysset. Det kreves at en langt bedre løsning for dette krysset må legges inn i reguleringsplanen.

Kommentar:

Det ligger ikke inne midler til dette i Samferdselspakke 2.

3. Parkering.: Flere boenheter, fastboende og ferierende, samt tilgang til friområder skaper økt behov for parkering. Stort problem i dag, mye parkering langs vei og lommer, noe som begrenser sikt og fremkommelighet. Derfor må flere parkeringsplasser utredes i forbindelse med reguleringsplanen.

Kommentar:

Det bør etableres flere P-plasser for friluftsbuk. Eksisterende ved Kongshavn har mulighet for utvidelse. Tiltaket er imidlertid ikke spillmiddelberettiget, men ligger i kommunens ønsker, utenfor ramme.

Det aller meste av strandsonen er privatisert – svært negativt. Det må være en forutsetning at det er tilrettelagt for tilgang til sjøen for alle skal bo her ute.

Kommentar:

Det arbeides med oppkjøp og tilrettelegging i strandsonen i Randesund. Foreløpig er det mindre arealer som er gjort tilgjengelig; Tømmerstøveien 10, Sjøbodvigen, men også større arealer som ved Skudeviga. Området ved Oddane er også under forhandling for allmenn bruk.

Det påpekes videre at kommunen ved salg av Tømmerstø Brygge har bidratt til ytterligere privatisering av strandsonen på Tømmerstø, både for fastboende, øyboere på Randøya og ca. 80 hytter på Herøya. Mange bor på Tømmerstø og mange vil flytte til i årene som kommer. Eiendommen kommunen har kjøpt er i utgangspunktet ikke stor. En utvikling av tomter vil sterkt begrense arealet og vanskeliggjøre fremkommelighet og hindre utvikling av friområdet. Gode muligheter for atkomst og parkering krever også areal.

10. Elevrådet v/Slettheia skole 2.6.2010

Elevrådet ga innspill til oppstartsarbeidet, og finner at det er feil kommentar i forhold til følgende:

Fotballbanen på den kommunale lekeplassen i Sandloveien: I merknaden står det at baner er renoverte og gruset. Ifølge elevrådet stemmer ikke dette. Det som er gjort de siste 40 årene av renovasjon, er ikke gjort av kommunen, men velforeningen. Denne har med egne midler og arbeidskraft bl.a. ryddet skog, laget akebakke, gruset rundt runsene og satt opp høyt gjerde bak målene. Velforeningen har ikke mulighet til å holde fotballbanen og elevrådet ber nå kommunen gå inn å sørge for at balløkket på den kommunale lekeplassen rustes opp og blir et levende møtested for de nærmere 100 barna i området.

Kommentar:

Se tidligere kommentar om opprusting av kommunale kvartalslek/løkker. Mange løkker er renoverte, men mange gjenstår fremdeles grunnet lave årlige bevilgninger/driftsbudsjett.

Kommunen er avhengig av at velene tar ansvar, og parkvesenet kan bistå med tilskudd og hjelp til søknad om spillemidler.

Løkka i Sandloveien har med jevne mellomrom fått ny subbus, samt at gjerdet er fikset. Siden området ligger på ei gammel myr, siger det. For å bygge kunstgress / kunststoffbane må det endres på grunnarbeidet. Løkka ligger internt i området og regnes som ei mindre løkke for nærmiljøet. Lekeplassen er fikset opp i samarbeide mellom velet og parkvesenet, der parkvesenet har kjøpt inn lekeplassutstyr samt påført sand. Løkka ved Gislemyrveien som ligger i nærheten ble renovert i 2008 / 2009 med nytt dekke og gjerder.

11. Øvre Mosby Vel 3.6.2010

Velet er bekymret for å miste skolen. Det er sparsomt med nye tiltak på Mosby i foreliggende plan. En evt. flytting av skolen vil tappe bygda ytterligere for vitalitet og naturlige møteplasser. Velet har forslag til nytt tiltak:

Kulturhistorisk tursti.

Velet ønsker utvikling av en kulturhistorisk tursti fra Høllen/Nedre Mosby hvor det er spor etter det gamle kaianlegget til dampbåtene, forbi den gamle bebyggelsen og det gamle stasjonsområdet, forbi restaurert Høiebekk bru. Videre fra broa og langs bekken, forbi skolen og frem til fossen ved Snøgg. Fra Snøgg ser velet for seg at det kan bli atkomst til lunden som ligger mellom riksvegen og dammen. Her er det ønskelig med en liten park, hvor stien går videre til Høie fabrikk og turområdet som strekker seg videre opp i heia bak fabrikk. Velet mener Mosby som industribygd har en sterk kulturhistorie å vise frem og at det er på overtid å planlegge fremover hvordan Mosby vil fremstå. Dette vil kunne løfte bygdas identitet. Velet ønsker at det kan synliggjøres i kommunedelplanen for kommende periode og dermed danne grunnlag for søknad om midler, det vil da også bidra til mulighet for støtte fra lokalt næringsliv og andre stønadskilder.

Kommentar:

Kommunen har satt av midler til kjøp og istandsetting av dammene i Høievassdraget. Dette innebærer et stort løft i forhold til nærmiljøet og friluftsliv. Viktige områder langs Otra er regulert i plan for nedre del av Otra, der det er fokus på friområder, badeplasser, turstier og kulturminner.

12. Kristiansand Ski-og Skøiteklubb Oddersjaa 7.6.2010

Oddersjaa ønsker å få inn prosjektet "rulleskiløype på Kongsgårdjordene" i kommunedelplan idrett og friluftsliv. Det er akutt behov for en slik løype i Kristiansand. Klubben har høy aktivitet. Fra høsten 2010 har unge og voksne skiløpere ingen steder å drive rulleskitrening utenom stert trafikkerte veier. Primært mener klubben at det bør overføres midler som tidligere er avsatt til skianlegg på Spicheren til dette prosjektet. Det kan bety en rask og nødvendig realisering av rulleskianlegget.

Hvis dette realiseres muliggjøres også en samlokalisering med klubbhus for Oddersjaa ved Donn sitt klubbhus. Kongsgård Sykehus og Kløvertun er og interessert i å benytte denne type anlegg på dagtid for rullestoltrening. Dette er et anlegg som vil kunne nå mange brukergrupper.

Kommentar:

I plandokumentet er dette synliggjort og anlegget fremkommer i kap.101. Det er bevilget midler til prosjektering og etablering av rulleskiløype på Kongsgårdjordene. Løypa utformes slik at den også kan brukes av omkringliggende institusjoner for aktivitet og rehabilitering. Anlegget prosjekteres av parkvesenet i samarbeid med Oddersjaa og omkringliggende

institusjoner for felles flerbruk av løypa. Omdisponerte midler kr. 3,14 mill., fra tiltenkte skileikanlegg på Spicheren samt spillemidler, vil bli benyttet til anlegget.

13. Kristiansand Idrettsforening Friidrett (KIF) 7.6.2010

Klubben påpeker at friidrettshall er nevnt i uprioritert oversikt over behov for idrettsanlegg – utenfor ramme. NFIF og Kulturdepartementet har vedtatt nasjonalt løft for friidrettshaller og NFIF har et prekært ønske om å få på plass en hall i Kristiansand, mellom Stavanger og Oslo hvor det nå er under utredning denne type haller.

Om det er konkrete planer om bygging vil ordningen med programsatsningsmidler trolig fortsette inn i neste NIF-periode, noe som vil si at man har frem til 2014 å få realisert planene. Kristiansand er i samme periode definert som et pressområde, noe som vil bety ytterligere støtte fra NIF. Totalt vil dette kunne bety nær 20 millioner i ekstra bevilgning, slik at det totalt sett kan oppnås 30 millioner i offentlige bevilgninger/tippemidler. Totalkostnad for en hall er, med bakgrunn i pågående prosjekter i resten av landet, estimert til 60-90 millioner.

Aust- og Vest- Agder idrettskretser og de respektive friidrettskretser har friidrettshall i regionen som topp-prioritering for perioden frem til 2014. Saken er og blitt luftet i Knutepunkt Sørlandet.

Det er enighet i både kommune, idrettskrets og friidrettskretser at en hall bør lokaliseres i Kristiansand – og per i dag utpeker Gimlebanen seg som beste alternativ. Universitet er ifølge KIF, positiv til dette.

Med støtte fra idretts- og Friidrettskretser på Agder, ber klubben om at planene om friidrettshall flyttes til avsnitt for prioriterte anlegg i perioden 2011-2014, da dette vil være avgjørende for å få videreført ordningen med programsatsningsmidler frem til 2014.

Kommentar:

Friidrettshall er innarbeidet i kap.10.2.2. Langsiktige anleggsbehov - idrettsanlegg 2011 – 2021, utenfor rammen. Anlegget vil bli søkt fremmet i kommunens handlingsprogram senere i perioden. Kommunen anslår kostnadene til en friidrettshall til reelt å beløpe seg til 100-110 millioner kroner.

14. Kristiansand Idrettsråd 9.6.2010

Styret i Kristiansand idrettsråd (IR) har behandlet kommunens forslag til kommunedelplan for idrett og friluftsliv 2011-2014. IR synes planen er omfattende og god, og at prosessen som har vært fulgt har involvert IR og idretten på en god måte.

Innspill til planen:

Problemstillingen omkring eldrebølgen ble tatt opp i drøftingsmøte mellom IR og representant for prosjektgruppen. I vurderingen av fremtidig kapasitet i idrettsanleggene må det tas høyde for økende del eldre befolkning. Fremtidens eldre vil i tillegg ha større aktivitetsnivå enn tidligere. De vil ha behov for idrettsanlegg for å utøve sine aktiviteter. IR savner en vurdering av de utfordringer eldrebølgen vil føre med seg på anleggssiden og planer for hvordan disse utfordringer skal løses.

Kommentar:

Problemstillingen og utfordringene er omtalt i kap.4.2, kap. 5.2.1, kap.7.1.1 og kap.7.2. Å holde eldre i fysisk aktivitet så lenge som mulig, er svært formålstjenelig for det offentlige og samfunnet som helhet. Flere bidragsytere fra både offentlig og privat virksomhet, bør utvikle nye tiltak for å møte behovet for fysisk aktivitet hos eldre Tilgjengelige arenaer ute og inne, samt sosiale lavterskeltilbud i fysisk aktivitet for denne gruppen, er tiltak som må utvikles over tid og dette må videreutvikles.

Kommunale idrettsanlegg etableres med tilskudd fra statlige spillemidler. Det er pr. i dag primært barn og unge som er hovedmålgruppe. Anleggskapasiteten er en utfordring, da skole og idrett tar det meste av tiden i eksisterende anlegg. Noe ledig tid på dagtid benyttes i dag til aktivitetstiltak for eldre. Planlegging av flere aktivitetsrom i nye haller kan bidra til bedre tilgjengelighet for denne gruppen. Eventuell etablering av Aquarama vil åpne muligheten til å utvikle nye aktiviteter for eldre, da anlegget er tiltenkt å ha arealer til bl.a. aktivitet nettopp for denne gruppen.

1/3 av den voksne befolkningen er inaktive, under 20 % oppfyller kravene til 30 min. fysisk aktivitet daglig, mens 76 % uttaler at de faktisk er interessert i å bli mer aktive. Godt utbygde anlegg for den voksne del av befolkningen, samt gratis tilgang til disse vil være vesentlig for å bedre denne statistikken.

Kommentar:

Det er politisk vedtatt at barn og unge skal prioriteres i idrettsanleggene. Gymnastikkundervisning på dagtid og organisert idrett for barn og unge på ettermiddag- og kveldstid, gir omtrent fullt belegg i eksisterende anlegg. Barn, unge og voksne i idretten har gratis trening på anleggene i dag. Bedriftsidretten betaler for trening.

Tall fra Helsedirektoratets rapport "Fysisk aktivitet blant voksne og eldre i Norge"(2008-2009) viser at hele 79 % av voksne mellom 20 og 85 år driver med turgåing, mens den nest mest populære aktiviteten sykling /spinning drives av 34 %. Videre er det kun 10 % som driver med ballspill. Det betyr at satsning på friluftsliv vil nå ut til en langt større målgruppe, selv om det selvfølgelig er behov for mer halltid til organisert aktivitet for voksne.

Markagrensen må ivaretas. Markagrensen må ligge fast, og må bl.a. ikke bygges ned av andre idrettsanlegg. Marka er et sentralt aktivitetsanlegg i seg selv. Viktig å bevare markagrensen i særdeleshet i nærområdene til de bydeler hvor det planlegges boligutbygging.

Kommentar:

Det er sterkt fokus på markagrensen i kommuneplanen og i planen for idrett- og friluftsliv. Viktige markaområder vises med hensynsone friluftsliv i forslag til ny kommuneplan. Viktig at markaområdene ligger fast over flere planperioder. Ordinære idrettsanlegg er i strid med markadefinisjonen og plasseres ikke i marka, men gjerne i markas randsone.

En av forutsetningene i planen – gratis trening for barn og unge – er ikke gjennomført i praksis. Det heter til og med i planen at treningstid på kommunale anlegg ikke er avgiftsbelagt for barne- og ungdomsidretten (side 15 og 69). Dette er positivt feil. Idrettens treningsbehov har endret seg, og det som var ordinær trening for 10 år siden og som vi forstår ligger til grunn for dagens praksis, holder ikke mål i dag. Gratis trening må innbefatte all trening. Dagens praksis er svært tyngende for flere idrettslag, herunder hallidretter. Praksisen innebærer dessuten ulik behandling av idrettene, og det er uheldig.

Kommentar:

Det politiske vedtaket om gratis trening gjelder for barn og unge mellom 6 og 19 år. Vedtaket praktiseres imidlertid også for alle seniorlag i kommunen (med unntak av elitelaget til Start og bedriftsidretten). For idrettshallene må det betales 125 kroner per time i 2010 for trening "off season", - det vil si mellom 1. mai og 20. august. Dersom det politiske vedtaket skal etterleves 100 %, vil det bety innføring av treningsavgift for voksne utøvere (seniorlag). Selv om det da vil være gratis også med sommertrening for barn og unge i idrettshallene, antas det at den totale økonomiske belastningen for klubbene vil bli større ved en slik ordning.

Behandling av betalingssetser hører hjemme i handlingsprogrammet og vurderes årlig. Om meldt behov skal imøtekommes må økonomien til idrettsetaten styrkes.

Utover betaling for bruk av haller i sommerhalvåret krever kommunene også andre avgifter av idrettslagene, herunder betaling for brøyting av baner vinterstid og betaling for bruk av flomlys. IR mener slike avgifter bør bortfalle slik at trening på kommunale anlegg faktisk blir fri for avgifter. IR savner en beskrivelse og vurdering av dette i planen.

Kommentar:

Avtale om betaling for brøyting av kunstgressbaner ble inngått etter massivt press fra fotballklubbene i kommunen. Store investeringer var nødvendig for anskaffelse av materiell. Investeringene ble gjort med bakgrunn i disse avtalene.

Flomlysavgiften (55 kroner per time i 2010) ble innført for at klubbene skulle bestille vintertreningstid etter behov og ikke etter ønske. I ettertid har idrettsetaten fått betydelig færre klager fra publikum på baner uten aktivitet, - men med flomlyset på.

Behandling av betalingssatser hører hjemme i handlingsprogrammet og vurderes årlig. Om meldt behov skal imøtekommes må økonomien til idrettsetaten styrkes.

Anleggsutbyggingen må ikke bare ta høyde for økt befolkning i Kristiansand, men også økt aktivitet i befolkningen. I planutkastet, side 27 fremgår eksempelvis at den anbefalte utbyggingstakt av flerbrukshaller ikke gir rom for styrking av aktivitetsmulighetene. IR mener planen bør inneholde tiltak for økt utbygging.

Kommentar:

Med flerbrukshall på Havlimyra ferdig i 2010, flerbrukshall på Idda ferdig i 2011 og 2 hallenheter på Marinetomta i 2013, har Kristiansand kommune bygget i gjennomsnitt én idrettshall per år i 10-års perioden. Dette er enestående i norsk målestokk. Det er imidlertid viktig å se sammenhengen mellom aktivitetsomfang og anleggsmasse for å vurdere nye behov. Kommunen holder tritt med befolkningsutviklingen og parallell utvikling i idretten med gjeldende utbyggingstakt, men klarer ikke å imøtekomme behov for ytterligere kapasitetsøkning. Planen skal imidlertid være realistisk med hensyn til økonomi (Ref. veileder: Kommunal planlegging for idrett og fysisk aktivitet.2007).

IR savner en vurdering av hvilke ambisjoner Kristiansand skal ha mht. å få etablert nasjonalanlegg eller andre anlegg for internasjonale mesterskap og konkurranser.

Kommentar:

Kommunen anser at anlegg for barn og unge i breddeidretten, er det vesentligste å prioritere å etablere. Internasjonale mesterskap og konkurranser er uten tvil attraktivt for Kristiansand som by, men anlegg som skal imøtekomme de krav og standarder som her settes, vil i stor utstrekning bli svært kostbare å etablere. Norge har kun et fåtall nasjonalanlegg.

Alle idrettsanlegg i Kristiansand bygges etter de krav og spesifikasjoner som Kulturdepartementet setter til enhver tid. Ny idrettshall i Aquarama vil tilfredsstillere krav til nasjonale arrangement i håndball, volleyball og basketball.

Ny isarena på Idda vil tilfredsstillere kravene til nasjonale mesterskap i bl.a. ishockey.

Kristiansand Stadion rustes opp i 2011, slik at anlegget kan avvikle arrangement for friidrett på nasjonalt nivå.

Med henhold til konkrete prosjekter og tiltak har IR følgende ønsker:

- Hall nr. 2 i Randesund skal ferdigstilles i 4-årsplanen
- Hall i Tveit skal realiseres i 4-årsplanen

Kommentar:

Behovet for idrettshaller er størst på østsiden av byen og dette gjenspeiles i dokumentet. Disse to hallene foreligger i kap.10.1 og 2. Hall nr. 2 i Randesund har prosjekteringsmidler i 2014. Hall i Tveit har ingen midler i perioden. Resultat av årlig budsjettforhandling i bystyret er førende for oppstartstidspunkt..

- Bassengkropp fra midlertidig svømmehall på Gimle settes opp som permanent hall i Vågsbygd
- Plasthall som benyttes til midlertidig svømmeanlegg settes opp som sandvolleyballarena i 2013.

Kommentar:

Vurdering av disse to tiltakene vil bli gjort i det kommunale arbeidet med handlingsprogrammet for 2013.

- Rundløype rundt Sukkevann ferdigstilles i perioden.

Kommentar:

Rundløype rundt Sukkevann planlegges i perioden. Finansiering av opparbeidelse ligger foreløpig utenfor ramme og fremmes når planen foreligger.

- Planlegging av interkommunal friidrettshall igangsettes straks.

Kommentar:

Det prioriteres å ferdigstille rehabilitering av Kristiansand stadion før tiltak iverksettes i forhold til interkommunal friidrettshall.

- Det bør satses på nye idretter for å gi et bredere aktivitetstilbud. Som eksempel kan nevnes frisbee.

Kommentar:

Frisbee utøver sin idrett på Egsjordene i dag. Alternativ lokalisering vil bli vurdert. Kommunens primæransvar er å planlegge, bygge og drifte idrettsanlegg. Idrettsklubbene har ansvar for organisering og gjennomføring av idrettsaktivitetene. Kommunen mener at det satses på anlegg for nye idretter, nettopp for å stimulere til et bredere aktivitetstilbud, eksempler her er bane for amerikansk fotball på Karuss, treningslokaler for dojo på Idda, lokaliteter for dans på Idda, ishockey/kunstløp/kjelkehockey/curling på Idda, hovedskytebane på Farvannet, bane for baseball på Dønnestad med mer.

15. Vest-Agder Fylkeskommune, v/Plan- og miljø 17.6.2010

Fylkeskommunen har utarbeidet eget saksfremlegg med forslag til vedtak, til følgende behandling:

Hovedutvalg for samferdsel, areal og miljø, 25 august 2010

Hovedutvalg for kultur og utdanning, 16. september 2010.07.

Fylkesrådmannens forslag til vedtak:

1. Fylkeskommunen mener at kommunedelplanen for idrett og friluftsliv er god og gjennomarbeidet og at den tilfredsstillende minstekravene til denne typen planer.
2. Fylkeskommunen gir råd om å konkretisere målet med planen.
3. Fylkeskommunen gir råd om å øke satsingen på inaktive og eldre.
4. Fylkeskommunen viser for øvrig til vurderinger og innspill i saksfremstillingen.

Vedtaket til saken vil følge denne saken.

For å sikre at planen tilfredsstillende Kulturdepartementets minstekravliste til innhold, har fylkeskommunen fått delegert myndighet fra KUD til å godkjenne plandokumentet. Gjennom dette oppnår man at planen blir et godt grunnlag for å kunne søke spillemidler.

Prosessen med revisjon av kommunedelplanen er samordnet i tid med utarbeidelse av ny kommuneplan. Det er derfor viktig at visjoner, mål og strategier fra kommuneplanarbeidet gjenspeiles i plan for idrett og friluftsliv.

Fylkeskommunens vurderinger

Planens oppbygging:

Planen fremstår som et omfattende og godt gjennomarbeidet dokument. Den tilfredsstillende også de minstekrav som KUD har satt. Ut fra dette vil planen kunne være et godt grunnlag for arbeidet med idrett, idrettsanlegg og friluftsliv.

Planens mål:

"Befolkningen får gode opplevelser og oppnår bedre helse, trivsel og livskvalitet gjennom godt tilrettelagte idretts- og friluftstilbud" – er kommunedelplanens mål. Etter fylkeskommunens vurdering er dette målet lite konkret og vanskelig og etterprøve. Fylkeskommunen gir derfor råd om at planens mål gjøres mer konkret. Eventuelt kan det legges opp til konkretiserte delmål. Målbare mål kan for eksempel være maksimalt antall innbyggere pr. flerbrukshall, antall kunstgressbaner, antall km med sentrumsnære turløyper i ulike kategorier, antall dekar sikrede friluftsområder, prosentvis reduksjon i andel inaktive osv.

Kommentar:

Foreliggende plandokument har opprettholdt samme hovedmål som i tilsvarende plandokument for 2007-2010. Delmål konkretiseres i stor grad gjennom kommunens eget årlige handlingsprogram. Eksempelvis økning i antall timer til rådighet i haller/baner nyttes i idrettsetatens årlige kommunale handlingsprogram som målindikator.

Kommunen oppfatter at de eksempler som fylkeskommunen oppgir, for eksempel antall kunstgressbaner, er virkemidler for å oppnå bedre helse, trivsel og livskvalitet blant innbyggerne. Målbare indikatorer for dette er lite tilgjengelig i dag.

Periodemål og virkemidler foreligger i kap.2.3 og kap.2.4., samt at i kap.10.2. fremkommer de viktigste behov for nye anlegg i perioden. Alt dette er målbart i etterkant. I plandokumentet rapporteres det fast på resultatvurdering i kap.3.

For eksempel er utarbeidelsen av Normaler for utomhusanlegg i inneværende periode, et virkemiddel som bidrar til å styrke kvaliteten i utvikling av utendørs aktivitetsarenaer, da det settes krav til funksjon og fysisk utforming av kommunalt eide utomhusanlegg, samt til andre anlegg der det stilles krav om godkjent utomhusplan.

Handlingsprogram for anlegg rulleres årlig og vedtas i bystyret. Kommunens økonomi og nye investeringer foretas i årlige budsjettbehandlinger i perioden. I kommunen rapporteres det 3 ganger årlig på økonomi. Disse beslutningene er styrende for aktivitetsnivå og investeringsnivå i kommunen.

Periodemål som stod på side 15 er flyttet frem til oversikten over visjon, mål og målgruppe på side 8 i plandokumentet.

Målgruppe:

Fylkeskommunen er enig i at barn og unge er en viktig målgruppe, men det bør også settes ekstra fokus på andre viktige grupper. Det gjelder da spesielt unge som slutter eller faller utenfor organisert idrett, inaktive, eldre og minoriteter.

Kommentar:

Planens hovedmålgruppe er barn og unge, hvilket er i tråd med gjeldende føringer fra Kulturdepartementet. Dette opprettholdes av kommunen. Fylkeskommunen peker på sentrale utfordringer for storsamfunnet. Kommunen kan ikke ta ansvar fullt og helt for disse

utfordringene, men er avhengig av at andre samfunnsaktører også bidrar. Kommunens hovedoppgave er å tilrettelegge/etablere areal og anlegg slik at det gis rom for utøvelse av så mye aktivitet som mulig. Aktivitetene må i størst mulig grad være styrt og initiert av det frivillige organisasjonssystemet.

Idrettsorganisasjonene må selv utarbeide strategier, tiltak og organisasjonsformer for hvordan de best kan holde barn og unge i idretten over tid. Kommunen yter bl.a. årlig en bevilgning på ca. kr. 0,5 mill til Storbytiltak innen idretten. Dette skal bidra til at klubbene kan etablere målrettede tiltak for inaktive barn og unge, barn og unge med problemadferd/risikogrupper, samt innvandrere. Det har bl.a. i regi av dette tiltaket, over flere år blitt tilbudt svømmeopplæring for kvinner med minoritetsbakgrunn av en av byens svømmeklubber.

Det er flere organisasjoner som også har tiltak i forhold til fysisk aktivitet. For eksempel: Midt-Agder Friluftsråd tilrettelegger for integrering og opplæring av minoritetsgrupper i norske friluftstradisjoner. Bl.a. gjennom egne minoritetsturer i hele regionen. Kristiansand og Oppland Turistforening har flere tiltak for både barn og unge, samt eldre.

Helse- og sosialsektoren tilbyr ulike tiltak for inaktive og andre risikogrupper. Eldre er omtalt tidligere under innspill nr.14. Minoriteter skal i så stor grad som mulig få sine tilbud om fysisk aktivitet innen de ordinære idrettsaktivitetene. Personer som har et tilbud innen psykiatri, gis tilbud om ulike aktivitets og idrettstilbud i bl.a. kommunal regi – dette har vært gjennomført over en 10-års periode og kommunen har 2 fulle stillinger til dette arbeidet, samt at det er treningskontakter, fritid med bistand, med mer..

Kommunen bidrar i dag med mange tilrettelagte aktivitets tilbud for ulike grupper. Flere sektorer er involvert og har ansvar for fysisk aktivitet for disse. Dette arbeidet har fokus, men har nok ikke vært synliggjort godt nok. Det er nå innarbeidet og dokumentert mer av dette arbeidet i plandokumentet i kap.4 og i kap. 9.

Frafallet i organisert idrett er stort i aldersgruppen 15-19 år, og fylkeskommunen oppfordrer derfor kommunen til å legge en strategi for hvordan dette frafallet kan reduseres. Det bør også legges større vekt på aktiviteter for dem som ikke omfattes av organisert idrett. Dette gjelder både barn, unge, voksne og eldre.

Kommentar:

Det vises til tidligere kommentar om ansvarsfordeling mellom idrett og kommunen. Aktiviteter for uorganiserte er vanskelig å organisere. Kommunen bidrar med tilgjengelige areal og anleggsutbygging. Dette er virkemidler for å oppnå mer fysisk aktivitet. Kommunens bidrag i denne sammenheng vil være etablering av nye innovative anleggstyper som ishockey, curling, amerikansk fotball med mer. Dette vil forhåpentligvis skape aktiviteter som vil bidra til å trekke flere nye brukergrupper til denne type anlegg. Kommunen bidrar også til å styrke tilbudet til barn og unge bl.a. gjennom sitt årlige bidrag til storbymidler til idretten. "Åpen hall" er et tiltak som er under vurdering igjen. Fritidsetaten Øst og Vest har mange tiltak som er relatert til fysisk aktivitet for barn og ungdom som er uorganiserte. Det er blant annet klatring, skating, tur- og friluftsgupper, skigrupper med mer.

Ytterligere styrking av økonomi vil være nødvendig om kommunen også skal organisere og drifte tilbud til barn, unge, voksne og eldre som ikke deltar i organisert idrett.

Kommunen har allerede tiltak som retter seg mot eldre, for eksempel "Opp av godstolen" men fylkeskommunen gir likevel råd om at kommunen retter et enda større fokus på eldre og inaktive.

Kommentar:

I plandokumentet belyses behovet for økt aktivitet for disse gruppene og de utfordringer som er relatert til dette. Mange voksne og eldre som er inaktive, evner å kunne nyttegjøre seg av eksisterende tilbud eller via tilgjengelige utendørsarenaer/areal. Imidlertid er det behov for et økt antall ulike lavterskeltilbud som kan bidra til økt egenaktivitet.

Ytterligere anleggsutvikling og økning i lavterskeltilbud i kommunal regi, vil kreve økning i økonomi.

I et folkehelseperspektiv er det svært uheldig at en stor andel av landets befolkning havner i kategorien inaktive og mange av disse er eldre. Kommunen har allerede tiltak som retter seg mot eldre, men fylkeskommunen gir likevel råd om at kommunen retter et enda større fokus på eldre og inaktive. Tall fra Helsedirektoratet viser at kun 20 % av voksne mellom 20 og 85 år tilfredsstillende anbefalingene om minimum 30 min. moderat aktivitet daglig. Kommunene har en jobb å gjøre når det gjelder å få opp aktiviteten blant voksne. I så måte er det viktig at det legges opp til lavterskeltilbud som kan nå ut til mange. Fylkeskommunen anbefaler da at det fokuseres på friluftstiltak som f.eks. rundløyper i nærmiljøet. Kommunens satsing på grønne løyper og grønn tur er eksempler på gode tiltak.

Kommentar:

Kommunen jobber fortløpende med utvikling av løypenett, bedre tilgjengeliggjøring av arealer med mer, samt planlegging, videreutvikling og etablering av idrettsanlegg. Dette er virkemidler for å stimulere til økt fysisk aktivitet, bedre trivsel og utjevning av sosiale forskjeller. Ikke minst skal det bidra til å gjøre det lettere for folk å ta vare på egen helse og ta de riktige valgene (St. melding nr. 16 (2002-2003) Resept for et sunnere Norge).

Ytterligere anleggsutvikling og økning i lavterskeltilbud i kommunal regi, vil kreve økning i økonomi.

Kart:

Temakartet til planen gjør det lettere å synliggjøre hvilke områder som ikke bør nyttes til andre formål. For at kartet skal fungere som et arbeidsverktøy, bør imidlertid kartets lesbarhet forbedres. Spesielt linjetemaene som angir lysløyper, kyststi, bydelsgrense og markagrense bør vises tydeligere.

Kommentar:

Kartet er utbedret med hensyn til lesbarhet.

Erverv av friluftsområder:

Fylkeskommunen er svært positive til at kommunen fremdeles har et stort fokus på sikring av areal til friluftsmål. Mange av de sikrede friluftsområdene er mest benyttet om sommeren. Med tanke på at mange er mindre aktive om vinteren, gir fylkeskommunen råd om at det legges vekt på sikring av områder som også vil fungere som turområde i vinterhalvåret, fortrinnsvis nært boligområder eller i tilknytning til kyststien.

Kommentar:

Prioriterte områder for sikring ligger i all hovedsak i nærmiljø, til bruk hele året.

Fylkeskommunen er enig i at kommunen spesielt bør se på muligheter for erverv av areal i Randesundsområdet.

Kyststien:

I kommunen er det en rekke mindre friluftsområder som i første rekke er i bruk om sommeren. Den begrensede størrelsen på områdene, gjør at der mindre egent for turgåing resten av året. Fylkeskommunen gir derfor råd om at kommunen ser på mulighetene for å

koble sammen disse områdene med stier/turveier. Kyststien vil kunne bedre dette, det er derfor viktig at det blir en fortgang i arbeidet med å få på plass denne.

Kommentar:

Kyststien skal foruten å være en sammenhengende turløype også binde sammen friluftsområder og gi atkomst til disse. Dette er beskrevet i plandokumentet og det er ingen uenighet i dette.

Det er behov for en oppgradering av kyststien som går fra Søgne til Lillesand. Det legges derfor opp til at fremtidig trase skal etableres fortløpende gjennom rekkefølgekrav til regulering. Det er behov for oppgradering og bedre merkning av kyststien på flere strekninger som ikke nødvendigvis vil kunne omfattes av rekkefølgekrav. Fylkeskommunen gir derfor råd om at dette tas inn i handlingsprogrammet for kommende periode.

Kommentar:

Det er fokus på kyststien både i kommunedelplanen og i kommuneplanen. Traseen er kartfestet og etableres fortløpende i forbindelse med ordinært planarbeid. Utenfor områder med utbygging må stien etableres innenfor rammen av avtaler med grunneiere og kommunal økonomi.

Prioritering av anlegg:

Den prioriterte listen for spillemidler består stort sett av idrettsanlegg av ulik karakter, satsningen har ført til en god dekning i kommunen. Denne type anlegg retter seg i første rekke mot dem som er med i organisert idrett, og i stor grad barn og unge opp til 15-års alder. Antall voksne som driver med idrett er forholdsvis lavt. Når det gjelder friluftsliv er tendensen annerledes. 79 % av voksne mellom 20 og 85 år driver med turgåing, mens nest mest populære aktiviteten sykling/spinning drives av 34 %. Kun 10 % driver med ballspill. Dette betyr at en satsning på friluftsliv vil nå ut til en langt større målgruppe, og i et folkehelseperspektiv er dette viktig. Fylkeskommunen gir derfor råd om at kommunen satser langt sterkere på tilrettelegging for friluftslivsaktivitet.

Kommentar:

Kommunen er enig i at det bør satses sterkere på tilrettelegging for friluftslivsaktivitet. Planen inneholder en rekke forslag til tiltak, de fleste ligger imidlertid utenfor ramme. Investeringstakt blir avgjort ved årlig budsjettbehandling.

Det er en nasjonal satsning for å legge til rette for friluftsliv i nærmiljøet, også kommunen har en strategi knyttet til dette. Fylkeskommunen råder i den forbindelse kommunen til å satse mer på turveier nært der folk bor. I planen sies det at kommunen har fokus på etablering og utbedring av turveier/turstier. Etter fylkeskommunen vurdering gjenspeiles ikke dette i handlingsprogrammet. Det ligger en rekke turløyper inne på listen over langsiktig behov for nærmiljø- og friluftsanlegg, men disse er ikke prioritert. For å få fortgang i utbyggingen, gir fylkeskommunen råd om at flere turløyper flyttes opp på prioritert liste for spillemidler.

Kommentar:

Tiltakene flyttes opp i prioritert liste når det foreligger kommunal bevilgning til gjennomføring.

Sykkel:

Fylkeskommunen har i samarbeid med Midt-Agder friluftsråd satt i gang et prosjekt for å tilrettelegge for tursykling i regionen. I dette arbeidet har det blitt signalisert fra Kristiansand kommune at prosjektet fokuserer for lite på sykkelruter rundt Kristiansand. Fylkeskommunen oppfordrer derfor kommunen til at det i kommunedelplanen legges en strategi for hvordan man kan legge til rette for tursykling. Man bør da se på hvordan sykkel kan benyttes som fremkomstmiddel for å komme seg til fri/friluftsområder, grøntkorridorer, parker osv. Videre gir fylkeskommunen råd om å se på muligheten for en oppgradering av hovedturløypa slik at den kan benyttes av syklister. En hovedturløype som også kan benyttes av syklister, vil kunne gi økt bruk om sommeren, noe som fylkeskommunen anser som positivt.

Kommentar:

Strategi for tursykling må innarbeides når Sykkelp planen skal revideres. Kommunen arbeider med oppgradering av hovedløypa for også å imøtekomme tursykling, foreløpig prioriteres den kommunale delen av løypa. Oppgradering av den private delen av løypa må avklares med grunneierne.

Skilting og infotavler:

Det pekes flere steder på at behovet for skilting og infotavler i friluftsområder, eks. bymarka. I kap.3.3. Handlingsprogram for aktivitet – status sies det imidlertid at skilting i friluftsområder ikke vil videreføres. Fylkeskommunen mener dette er uheldig. Skilting og infotavler er en viktig del av tilretteleggingen av friluftsområder og det gis derfor råd om at dette videreføres. Det oppfordres til bedre skilting av kystveien, bedre skilting av atkomst til friluftsområder, infotavler om natur- og kulturminner osv.

Kommentar:

God skilting er et godt virkemiddel for å øke aktiviteten, da det gir trygghet når en ferdes i ukjent område/terreng. Det er satt opp infotavler ved de største friluftsområdene. Det er nok en misforståelse at info ikke vil bli videreført. Infotavler og veivisere er viktige for å synliggjøre friluftsområdene og vil bli videreført. Veivisere suppleres fortløpende i samarbeid med bydelenes løypelag og parkvesenet. Infotavler krever mer ressurser og vurderes i årlige rulleringer av handlingsprogram.

Forskning på anlegg:

Planen nevner en del forskning i forhold til idrett og fysisk aktivitet, og det sees som positivt at kommunedelplanen fungerer som et oppslagsverk for dette. Det stilles imidlertid spørsmål om man bør se nærmere på forskning på idrettsanlegg. Eksempelvis publikasjoner fra Lokale- og Anlægsfonden i Danmark. Fylkeskommunen vil derfor utfordre kommunen til å tenke modernisering av idrettsanleggene ved bruk av anleggsforskning fremover. Fylkeskommunen vil være behjelpelig med rådgivning.

Kommentar:

Henvisninger til forskningsresultat er benyttet som kildeunderlag og dokumentasjon for de faktaopplysninger som fremkommer i dokumentet. Danmark er gode på design og utvikling av spennende anlegg. Nytenkende og kreative løsninger som innbyr til ulike aktivitetsformer/idretter og ulike aldersgrupper ser man og mye av. En del av løsningene er i en viss grad ganske arealkrevende.

Kulturdepartementets føringer nyttes som rettesnor både i forhold til krav, form og innhold når anlegg skal bygges her. Kommunen vil påpeke at etableringen av Idda ishall og Aquarama, er anlegg som kan bidra til utvikling av nye samhandlingsfunksjoner mellom ulike aktiviteter og brukere. Å etablere nyskapende anlegg som har en utforming og en funksjonalitet som kan fremme aktivitet, sosial integrering og nettverksbygging, er en viktig utfordring fremover.

Folkehelse:

I forslaget til kommunedelplan for idrett og friluftsliv i Kristiansand kommune er folkehelseaspektet ved allsidig idrett og friluftsliv vektlagt på en god måte. Den største utfordringen er knyttet til de grupper i befolkningen som har svak sosioøkonomisk status der mangel på fysisk aktivitet kan føre til unødig sykdom. Det er helt nødvendig å legge til rette for at utsatte grupper blir møtt med tilrettelagte tilbud som matcher deres situasjon. Dette må gis konkret uttrykk i handlingsplanen der retorikken om utfordringene innen sosial ulikhet i helse møtes med konkrete tiltak som kan gi nødvendig handling i en til dels vanskelig livssituasjon. Det anbefales derfor at kommunen utarbeider en høyrisikostategi som sikrer gode tiltak for sosioøkonomiske utsatte grupper. Tilsvarende ser fylkeskommunen positivt på den betydelige vekt som legges i et universelt tilrettelagt friluftsliv også i urbane strøk. De

grønne korridorer med direkte og enkelt tilgang til grøntområder er av uvurderlig verdi for befolkningens helse.

Kommentar:

Kommunen har flere tilrettelagte tilbud for ulike grupper med spesielt fokus på lav inngangsterskel, sosial inkludering, nettverksbygging, oppfølging og lav egenandel.

Eksempler: Tilrettelagte tilbud for ungdom – tur og friluftsgruppe. Tilrettelagte aktiviteter innen psykisk helse for voksne – idretts- og friluftslivsaktiviteter. Aktivitet på resept – for alle voksne og eldre som har et behov for hjelp til å endre levevaner. Lavterskel ungdom – for alle som har et behov for hjelp til å endre levevaner. Lavterskelaktivitet for institusjoner i tilknytning til Kongsgård, Baneheia og Kjosdalen. Friluftslivstiltak for voksne innen psykisk helse. Treningskontakt og aktivitetskontakt – alternativ til bruk av støttekontakt, med fokus på fysisk aktivitet og trening.

Når Aquarama er ferdig etablert vil lavterskelaktiviteter for inaktive og spesielle målgrupper bli prioritert inn i anlegget.

Kommunen ser at den har en utfordring i å tilby gode tiltak for sosioøkonomiske utsatte grupper og kommunen vil følge opp fylkeskommunens anbefaling om å utarbeide en strategi som kan sikre gode tilbud for disse gruppene.

Ytterligere anleggsutvikling og økning i lavterskeltilbud i kommunal regi, vil kreve økning i økonomi.

Det vises til Miljøverndepartementets rapport "Naturopplevelse, friluftsliv og vår psykiske helse" fra 2008 som peker på den positive effekten friluftsliv har for vår psykiske helse. Fylkeskommunen gir råd om at kommunen lar koblingen mellom friluftsliv og psykisk helse få en større rolle både i tekstdelen og handlingsdelen.

Kommentar:

Kommunen har flere tilrettelagte tilbud spesielt rettet mot gruppene innen psykisk helse. Eks. Tilrettelagte tilbud for ungdom – tur og friluftsgruppe. Tilrettelagte aktiviteter innen psykisk helse for voksne – idretts- og friluftslivsaktiviteter. Friluftslivstiltak for voksne innen psykisk helse. Treningskontakt og aktivitetskontakt – alternativ til bruk av støttekontakt, med fokus på fysisk aktivitet og trening. Innspillet er imøtekommet med nytt kap.4.5 og tydeliggjøring i kap.9.4 og 9.5.

16. Tallak Tveide 29.7.2010

Kitesurf og windsurf miljøet i Kristiansand og begge Agder fylkene benytter den sydligste odden på Hamresanden relativt hyppig til sin aktivitet. Det er den sydligste odden ytterst på Hamresanden som benyttes. Dette arealet trafikkeres i svært liten grad av andre badegjester. Området er svært godt egnet til nybegynneraktivitet og har tidvis optimale forhold for utøvelse av disse aktivitetene.

Det er en muntlig avtale med Hamresanden Camping og parkvesenet om at de som har med mye utstyr, får låne nøkkel til bommen og kjøre bil ut til odden. Dette fungerer ikke optimalt og det er ønske om å formalisere denne avtalen med følgende tekst:

"På dager med vind skal det være tillatt for vindsportsutøvere med tungt utstyr å kjøre bil ut på odden, og la bilen stå parkert på området mens aktiviteten pågår, så lenge det ikke er til hinder eller sjenanse for annen friluftaktivitet i området."

Om ikke en mer formalisert avtale faller på plass, er kitesurf og windsurf miljøet bekymret for rekruttering, at utøverne skal trekke lenger inn i bukta hvor det er tilgang, at utøvere vil gå til andre steder med lavere sikkerhetsgrad med mer.

Kommentar:

Foreslåtte aktiviteter avklares og plasseres i pågående forvaltningsplan/utomhusplan for Hamresanden.

Sak 101/10: Rådmannens forslag til justeringer av handlingsprogram 2011-2014 - årsbudsjett 2011

Vedlegg

dltmp50.Doc

Vedlegg 7 SP budsjettforslag 2011 2014

Vedlegg 6 Rødt budsjettforslag 2011-2014

Vedlegg 5 MDG budsjettforslag 2011 2014

Vedlegg 4 Demokratenes budsjettforslag 2011 2014

Vedlegg 3 FrP og PP Budsjett og HP 2011-2014

Vedlegg 2 Ap-SV-budsjettforslag-131210

Vedlegg 1 H - KRF - V endret budsjettforslag pr 151210

Endringsskjema drift og investering

Saksprotokoll Helse- og sosial

Saksprotokoll Barnehageetaten

Saksprotokoll Kristiansand Eiendom

Saksprotokoll Økonomisektoren

Saksprotokoll Kirkeligfellesråd

Rådmannens forslag til handlingsprogram 2011-2014

Saksprotokoll Kultursektoren

Saksprotokoll Skoleetaten

Saksprotokoll organisasjonsektoren

Saksprotokoll Teknisk



Dato: 24.11.2010
Saksnr.: 201003315-18
Arkivkode E: 145
Saksbehandler: Terje Fjellvang, Arne Henrik Lukashaugen og Randi Bentsen

Saksgang

Formannskapet
Bystyret

Møtedato

01.12.2010
16.12.2010

Rådmannens forslag til justeringer av handlingsprogram 2011-2014 - årsbudsjett 2011

Sammendrag:

Rådmannen la fram innstilling til handlingsprogram 2011-2014 og årsbudsjett 2011 i bystyret 27. oktober 2010. Rådmannen orienterte da om en del uavklarte saker som ville bli tatt opp i en tilleggsinnstilling. Rådmannen har også fått informasjon om endrede forutsetninger som nå blir lagt fram i denne tilleggsinnstillingen.

Den omfattende omleggingen av finansieringen av barnehagetilbudet, innebærer usikkerhet i forhold til beregningene for kommunens finansieringsansvar. Så langt vi kan se bør det innarbeides 3 mill kr i tillegg i 2011. I rådmannens forslag til HP 2011-14 er det innarbeidet noe økning i rammen til barnehage i forhold til økt barnetall (16 mill kr i 2012-14). Dette er for lite i forhold til kommunes finansieringsforpliktelser. Rådmannen anbefaler at det innarbeides ytterligere 10 mill kr i 2012, 15 mill kr i 2013 og 20 mill kr i 2014. Selv med denne økningen i rammen vil situasjonen være utfordrende og kreve stram styring. Det legges opp til at kun barn som har rett på barnehageplass får tildelt plass.

Omlegging av finansieringen av Kriesesenterene ble innarbeidet i rådmannens forslag til HP. De andre kommunene på Agder har også fått tildelt midler noe som innebærer at helse- og sosialsektorens ramme kan nedjusteres med 6,6 mill kr årlig.

Kommunens forsikringer har vært på anbud i år og medfører vesentlig lavere forsikringspremie fom neste år. I perioden anslås besparelsen å bli om lag 24 mill kr.

Det foreslås også noe mer midler til Kulturhusdriften (1 mill kr årlig), tilskudd på 5,3 mill kr i 2011 til Kilden vedr låneopptak for å dekke forskottering av statens tilskudd, samt justering av budsjettet for 2013-14 for Aquarama i henhold til kommunalutvalgets vedtak i møte 09.11.10 (samlet merinntekt 8 mill kr).

Det foreslås videre å gi et styringssignal til KNAS om at gevinst ved realisering av tomter i Sørlandsparken Øst AS for en stor del bør tilføres kommunen som utbytte. Det er derfor

innarbeidet 40 mill kr i 2014 som forutsettes disponert til engangsutgifter/ekstraordinær nedbetaling på lån.

Det er videre innarbeidet økt bevilgning til plan og bygg i 2011 (2 mill kr) samt midler til reguleringsplan for P-hus under Torvet og kommunedelsplan for E39 (totalt 4 mill kr).

Samlet sett innebærer rådmannens tilleggsinnstilling en svekket budsjettbalanse på 12,1 mill kr i forhold til rådmannens forslag dat 27.10.10.

I rådmannens justerte innstilling er det et korrigert netto driftsresultat på 51,1 mill kr samlet sett i perioden. Det legges opp til at Energiverksfondet skal prisjusteres noe som krever 53,6 mill kr. 2,5 mill kr av det sentrale disposisjonsfondet disponeres:

i mill kr	2011	2012	2013	2014	Sum
Korrigert netto driftsresultat*	23,3	39,4	5,4	-17,0	51,1
Avsetning til kommunefondet (prisjustering)	-13,4	-13,4	-13,4	-13,4	-53,6
Bruk/avsetning disposisjonsfond	-9,9	-26,0	8,0	30,4	2,5

*Korrigert for bruk/avsetning bundne fond samt bundet overføring av investeringsmoms fra drift til investering

Det er en anstrengt økonomisk situasjon i hele perioden, men i 2014 er det en svært alvorlig situasjon ved at det må brukes over 30 mill kr for å oppnå balanse i budsjettet (inkl. prisjustering av Energiverksfondet). Ved rulleringen av handlingsprogrammet må det arbeides videre med tiltak for å en bedre balanse mellom inntekter og utgifter.

Rådmannen har i forslag til vedtak innarbeidet en sats for eiendomsskatten på 6 promille i 2011. Dette anses som tilstrekkelig til å få inn budsjettet inntekt selv med en avsetning på 10 mill kr for klagehåndtering.

Rådmannen fremmer et nytt forslag til vedtak punkt 1 for årsbudsjett og et nytt forslag til punkt 1 for handlingsprogram 2011-2014.

Forslag til vedtak - Årsbudsjett 2011

1. Budsjett for Kristiansand bykasse 2011 vedtas overensstemmende med rådmannens innstilling datert 27.10.10 med forslag til justeringer datert 24.11.10, med endringer vedtatt av bystyret i møte 16. desember 2010.
2. Skatt til kommunen for inntektsåret 2011 utskrives med de til enhver tid gjeldende maksimalsatser vedtatt av Stortinget.
3. Eiendomsskatten fastsettes til 6 promille av justert takstverdi. Bystyret ber sakkyndig nemnd finne et skattegrunnlag på eiendommene i kommunen som sikrer likebehandling og en inntekt på 257 mill kr i 2011 før fradrag for klagebehandling. I tallet ligger en sikkerhetsmargin på ca 10 mill kr til klagebehandlingen.

Eiendomsskatten skrives ut på 3 like terminer i 2011 med forfall 1. juni, 1. august og 1. november. Øvrige eiendomsavgifter skrives ut på 4 terminer med forfall 1. mars, 1. juni, 1. august og 1. november.

Bystyret ønsker å gi eiendommer eller deler av eiendommer som faller inn under §7a i eiendomsskatteloven fritak for eiendomsskatt. Bystyret ber administrasjonen legge frem forslag til liste over eiendommer som skal ha helt eller delvis fritak i henhold til denne paragrafen.

4. Kommunale eiendomsavgifter og salgs- og leieinntekter fastsettes i henhold til rådmannens innstilling.
5. Hovedutvalgene gis fullmakt å til vedta økninger i andre gebyrer og priser på varer og tjenester med inntil 2,8 prosent samlet sett.
6. Bystyret samtykker i at det opptas de lån som er ført opp i investeringsbudsjettet. Rådmannen delegeres fullmakt til å godta rentebetingelsene og øvrige betingelser for nye lån, samt undertegne lånedokumentene. Avdragstiden tilpasses bestemmelsene i kommuneloven §50. Rådmannen gis fullmakt til å pantsette bygg og anlegg som sikkerhet for de respektive lån. Øvre grense for kassekredittlån settes til 100 mill kr. Rådmannen delegeres fullmakt til å godkjenne rentevilkårene.
7. Rådmannen får fullmakt til å foreta sektorvis fordeling av avsetning til lønns- og prisjusteringer og eventuelt andre samleposter av mer teknisk karakter til fordeling.

Forslag til vedtak - Handlingsprogram 2011-2014

1. Handlingsprogram for perioden 2011-2014 vedtas overensstemmende med rådmannens innstilling datert 27.10.10 med forslag til justeringer datert 24.11.10, med endringer vedtatt av bystyret i møte 16. desember 2010.
2. Enkelt saker med økonomiske konsekvenser som tas opp i løpet av året, skal som hovedregel henvises til behandling i handlingsprogrammet.
3. Ved rullering av handlingsprogrammet for 2012-2015 skal det innarbeides målsettinger knyttet til den overordnede økonomiske politikken som kan bidra til å sikre kommunen handlefrihet over tid.
4. Kommunedelplan for idrett og friluftsliv 2007-2010, godkjennes med foreliggende rullering og med de eventuelle justeringer som følger av bystyrets vedtak. De prioriterte listene for ordinære anlegg, nærmiljøanlegg og lokale kulturbygg, legges som grunnlag for årets søknader om spillermidler.

Tor Sommerseth
Rådmann

Terje Fjellvang
Økonomidirektør

Trykte vedlegg:

- Endringsskjema drift
- Endringsskjema investering

Bakgrunn for saken :

1. Innledning

Rådmannen vil i denne saken foreslå enkelte justeringer av det tidligere framlagte forslag til handlingsprogram for 2011-2014. Justeringene skyldes i hovedsak endrede forutsetninger etter at rådmannen presenterte forslaget i møtet 27.10.10.

2. Ny prognose for resultatet 2010

2. 1 Sektorer med ny prognose på resultat 2010 i forhold til 2. tertialrapport 2010

Barnehageetaten

Prognosen på overforbruk på 9,5 mill kr pr. 2. tertial 2010 opprettholdes, men det er noen usikkerhetsmomenter som peker i positiv retning.

Det er mange endringsmeldinger mht tilskudd for kommunale og private barnehager som må behandles. Det kan bli større skjønnsmiddeltilskudd ved 3. tildeling enn forutsatt (mottas i nov/des.). Barnehagene har totalt sett hatt et mindre forbruk enn tidligere. Noe mindre sykefravær kan bidra til bedre regnskapsutvikling resten av året.

Kristiansand Eiendom

Når det gjelder resultatet for 2010 har KE fått en varslet forverring på 1 mill grunnet tomgangsleie på Vågsbygd samfunnshus. Dette betyr at prognostisert underskudd for Kristiansand Eiendom i 2010 er på 2 mill kr hvorav 0,75 mill kr er knyttet til småbåthavnene og selvkostbegrepet.

Organisasjonssektoren

Organisasjonssektoren melder om et forventet overforbruk i 2010 på 2,4 mill kr. Dette er en økning på 1,9 mill kr i forhold til 2. tertialrapport. Dette skyldes i hovedsak overforbruk på energi på administrasjonsbygg og forsikringer der det har vært betydelige egenandeler (oppgjørssvingninger) høsten 2010.

I tillegg er AFP utgiftene økt og lønnsoppgjøret har blitt betydelig dyrere enn forventet (skyldes forskyvninger mellom sektorer). Dette ble klarlagt i begynnelsen av november.

Kirkelig Fellestråd

Ved avslutning av regnskap 2009 hadde fellestrådet et disposisjonsfond på 654.000 kr, hvilket betyr at likviditeten ikke er god. I 2010 skal Fellestrådet bruke 490.000 kr av dette fondet til barne- og ungdomstiltak.

Rådmannen har ikke foreslått effektiviseringskrav i forhold til Fellestrådet i HP 2011-2014.

I begynnelsen av 2010 ble det gjennomført et tiltak som har gitt bedre resultater enn forventet. I lokale forskrifter for kirkegårdene i Kristiansand (21.2.1977) står det at "*festetiden kan ikke være mindre enn fredningstiden, det vil si 20 år*". Denne bestemmelsen har vært praktisert annerledes i flere år (5-10-15-20 års refestetid). Da arbeidsutvalget gjeninnførte bestemmelsen (20 år) beregnet fellestrådet en merinntekt på 500.000 kr. Denne merinntekten ble innarbeidet i budsjett for 2010. Fellestrådet har i forslag til handlingsprogram 2011-2014 brukt anledningen til å styrke disposisjonsfondet med 685.000 kr (sum hele perioden).

Nå viser det seg at inntekten fra festeavgiften blir på ca 900.000 kr i 2010. Dette betyr at fellestrådet vil få en merinntekt på ca 400.000 kr i 2010 og årlig fremover dersom prognosene slår til.

Rådmannen vil ikke anbefale redusert tilskudd på bakgrunn av denne opplysningen nå, men vil komme tilbake til saken i 1. tertialrapport 2011 og ved rulleringen av handlingsprogram 2012-2015.

Øvrige sektorer har ingen eller mindre endringer i forhold til økonomistatus meldt i 2. tertialrapport 2010.

Kultursektoren - Kjøp av bil i Fritidsetaten Vest

Kjøp av vaktmesterbil ble godkjent i kulturstyret tidligere i år (sak 22/10). Fordi dette gjelder en overføring fra drift til investering på mer enn 200.000 kr må bilkjøpet også godkjennes av bystyret og tas derfor opp her. Kjøpet belastes etatens overførte driftsoverskudd fra 2009.

2.2 Skattanslaget for 2010

Skatteinngangen var svak pr 2. tertial i 2010, men som ventet er situasjonen etter oktober langt bedre. Pr 31.10 er veksten 7,7% mens landsgjennomsnittet endte på 4,7%.

Etter at oktobertallene for skatteinngangen ble kjent, legger rådmannen til grunn at skatteanslaget i opprinnelig forslag til handlingsprogram fortsatt er realistisk å oppnå.

2.3 Netto renter og avdrag

Avkastningen på energiverksfondet lå pr 2. tertial betydelig etter budsjettert beløp. En god utvikling i september og oktober har ført til at en har hentet inn etterslepet. Grunnlaget for avkastning for 2011 er dermed styrket, og denne reduserte usikkerheten medfører at inntektsanslaget i opprinnelig forslag anses realistisk. Samlet sett foreslås derfor ikke endringer under netto finans med unntak av rente og avdragskonsekvenser som følge av nye tiltak.

2.4 Frie inntekter

Regjeringen har i november tildelt 1 milliard kr ekstra til kommunene over rammetilskuddet. Dette på bakgrunn av ytterligere økning av skattevekstanslaget. Kristiansand sin andel av dette er 16 mill kr. Dette er med på å bedre netto driftsresultat i 2010.

Regjeringen har også vedtatt nye tilskuddsregler for finansiering av omsorgsboliger og sykehjemsplasser:

- Tilskudd på 40% på sykehjemsplasser
- Tilskudd på 30% på omsorgsboliger.

Ordningen har tilbakevirkende kraft fra da den ble innført i 2008. Regjeringen vil legge fram en egen proposisjon for Stortinget om dette i januar 2011.

Sykehjemsplasser

Situasjonen for de nye sykehjemmene, etter 2008, er som følger:

- Ternevik (50 plasser): Mottatt 22,513 mill kr for 50 plasser. (Mottatt 450.260 kr pr. plass, som er 30% av anleggskostnadene.)
- Presteheia: 39,962 mill kr for 64 plasser. (Mottatt 624.400 kr pr. plass, som er 15% av anleggskostnadene. Her har vi således fått maks. utbetaling.)
- Grimtunet: Forventer 14,354 mill kr for 21 plasser. (Vi mottar da 683.500 kr pr. plass, som er 30% av anleggskostnadene, antakelig maks.utbetalingen.)

Etter nye beregningssatser, økt fra 30 til 40% av anleggskostnadene, og med maks. utbetaling på 888.800 kr pr. plass, får kommunen en forventet merutbetaling i 2011 på 28,737 mill kr.

Rådmannen vil anbefale at investerigstilskuddet brukes til å finansiere investeringer via kapitalfondet. Dette innebærer at låneopptak reduseres tilsvarende.

Omsorgsboliger

Boligselskapet har fått investeringstilskudd til 41 omsorgsboliger; Presteheia (24), Storebølgen (8) og Bispegra (9). Antar etterbetaling på 50% av tidligere utbetalt tilskudd som vil utgjøre 8,55 mill kr.

Det er gitt tilsagn til tilskudd til 14 omsorgsboliger; Hestehovstien (12) og Grimtunet (2+tilskudd brannsprinkling). Dette vil gi en økt utbetaling i 2011 på 3,086 mill kr, som vil bedre den økonomiske situasjonen til boligselskapet tilsvarende.

2.5 Samlet resultat

I 2. tertialrapport ble korrigert netto driftsresultat anslått til -29,5 mill kr. Situasjonen nå ser bedre ut enn i oktober. Hovedårsaken til dette er ekstrabevilgningen fra staten nå i november.

Nytt korrigert netto driftsresultat:

Tekst	Beløp i 1000 kr
Netto driftsresultat vedtatt budsjett 2010	66 734
Overføringer til investeringer vedtatt budsjett 2010	-22 957
Korrigert netto driftsresultat vedtatt budsjett	43 777
Redusert korrigert netto driftsresultat 1. tertial + øvrige endringer	-34 585
Korrigert netto driftsresultat før 2.tertial	9 192
Bruk av disposisjonsfond 2. tertial 2010	-16 135
Avsetning til amortisering av premieavvik 2. tert.	15 225
Nytt korrigert netto driftsresultat	8 282
Prognose underskudd sektorene 2010 (2,9 mill kr forverring)	-40 700
Ekstraordinært tilskudd fra staten	16 000
Korrigert netto driftsresultat 2010	-16 418

Anvendelsen av korrigert netto driftsresultat:

Vedtatt budsjett 2010		Prognose 2010	
Tekst	Beløp	Tekst	Beløp
Korrigert netto driftsresultat	43,8	Korrigert netto driftsresultat	- 16,4
Avsetning til kommunefondet (prisjustering)	-13,2	Avsetning til kommunefondet (prisjustering)	-13,2
Finansiering av investeringer	-5	Finansiering av investeringer	-5,0
Bruk/avsetning disposisjonsfond	-25,6	Avsetning amortisering premieavvik	-15,2
		Bruk av disposisjonsfond	49,8

Dette betyr at vi nå sannsynligvis kan bruke 13,1 mill kr mindre av det sentrale disposisjonsfondet enn skissert i 2. tertialrapport. Fondet vil da være på om lag 25 mill kr ved slutten av 2010 dersom sektorenes prognoser på overforbruk slår til.

3. Forslag til driftsendringer av handlingsprogrammet 2011-2014

3.1 Oppvekstsektoren - Barnehageetaten

Konsekvenser ved omlegging til rammefinansiering og endring i forskrift om likeverdig behandling av ikke-kommunale barnehager

Ved kongelig resolusjon 29. oktober 2010 ble det besluttet endringer i barnehageloven, sammen med tilhørende forskrift om likeverdig behandling ved tildeling av offentlige tilskudd til ikke-kommunale barnehager. Endringene trer i kraft fra 1. januar 2011.

Kommunen fikk ytterligere informasjon 9. november i møte med Fylkesmannen i Vest-Agder.

Endringene er en konsekvens av at de øremerkede statstilskuddene fra 2011 innlemmes i rammetilskuddet til kommunene (totalt 28 mrd kr), slik det er omtalt i rådmannens forslag til handlingsprogram.

Følgende punkter blir sentrale for kommunen og private barnehager i Kristiansand:

- Kommunen er ansvarlig overfor alle barnehager i kommunen, og må dokumentere at tilskuddsbehandlingen følger forskriften. Kommunen skal innen 1. februar underrette private barnehager om fastsatte tilskuddssatser.
- Nye private barnehager får midler etter eget budsjett på mellom 88% og 100% av kommunens kostnad til egne barnehager. Eksisterende private barnehager får videreført samme prosentandel som 2010. Fra 1. aug. 2011 økes minimumsdekningen til 91% av kommunal kostnad, før videre opptrappingsplan.
- Tilskudd til kapitalkostnader for private barnehager kan foretas med grunnlag i egen beregning eller nasjonal satser. Kommunen kan gi ekstra tilskudd til private barnehager med høye kapitalkostnader.
- Kommunen kan redusere kommunalt tilskudd dersom barnehagen foregående regnskapsår har hatt vesentlig lavere bemanning eller lønnskostnader pr årsverk enn tilsvarende kommunale barnehager og eier har avsatt urimelig utbytte eller tatt urimelig godtgjørelse for egen/nærstående arbeidsinnsats i barnehagen.
- Kommunen kan velge tilskuddsutbetaling etter flere opptaksrapporteringer i året.
- Kommunen skal en gang per år fatte vedtak om tilskudd til private barnehager. Tilleggsbevilgninger eller regnskapsavvik for kommunale barnehager skal medføre vedtak om etterjustering av tilskudd til private barnehager ved behandling av kommunens årsregnskap.
- For øvrig angir lov- og forskriftsendringene muligheter/begrensninger for vilkår for kommunale tilskudd, tilbakebetalingsregler, utvidet rett til refusjon for barn fra andre kommuner og klagemuligheter til fylkesmannen.

Kommunalt utgiftsnivå i Kristiansand kommune vil ha stor betydning for tilskudd til private barnehager i 2011 og senere. Det er ikke lagt opp til at kommunen skal finansiere plasser som ikke benyttes i kommunale eller private barnehager.

Det er forventet stor økning i refusjon/tilskudd for barn fra andre kommuner, ettersom staten har bestemt at nasjonale satser skal benyttes. Dette kan innebære en økning på over 10 mill kr for Kristiansand. Rådmannen har lagt til grunn totalt 80 plasser fra nabokommunene. Foreløpig budsjetttramme er forutsatt med at egenberegning av sats for kapitalkostnaden blir rimeligere enn nasjonal sats, ettersom kommunen har mange eldre kommunale barnehager. Fylkesmannen har foreløpig signalisert at 0-åringer må finansieres der disse tas opp (gjelder spesielt i private barnehager med egne vedtekter), og rimelighetshensyn kan tale for at de som faller utenfor tidsfrist for rett til barnehage må kunne få plass før de fyller 2 år.

Foreløpig budsjett til kommunale barnehager viser at kommunal tilskuddssats til private barnehager i Kristiansand blir nesten som den nasjonale tilskuddssatsen (for de som ikke har

kommunale barnehager). Eksempelvis vil 70 småbarnsplasser koste 12,6 mill kr, slik at budsjettet er sårbart for etterspørselsvekst.

Budsjettberegninger etter de nye forutsetninger fra staten og oppdatert anslag på barnehageetterspørsel i 2011 kan innebære behov for 3 mill kr ekstra til dekning av nye plasser. Det er da tatt høyde for antatt etterspørselsvekst på 167 barn, samt 110 ledige plasser ledig pr nov. 2010 og 93 nye kommunale plasser i 2010.

Ved presentasjon av handlingsprogrammet 27. oktober var budsjetttrammen til barnehagesektoren svært usikker og rådmannen signaliserte at rammene ble endret i tilleggsinnstillingen. En gjennomgang viser nå at behovet er større enn tidligere antatt. Det anbefales en økning av budsjetttrammen i perioden, men også en innstramning i forhold til hvem som har krav på barnehageplass. Barnehagereformen er som kjent ikke fullfinansiert fra staten, og kommunens økonomi gir ikke rom for et større kommunalt bidrag.

Rådmannen anbefaler på bakgrunn av dette å legge inn følgende midler i handlingsprogramperioden:

Tall i 1000 kr	I 2011-kroner			
	HP 2011	HP 2012	HP 2013	HP 2014
Tekst				
Økt ramme barnehage	3 000	10 000	15 000	25 000

Tallene for 2012 og videre i perioden må vurderes på nytt i neste rullering.

3.2 Oppvekstsektoren - Skoleetaten

Forslag til betalingssatser 2011

Skoleetaten har i forslag til handlingsprogram 2011 – 2014 foreslått å fjerne dagsatsen for barn over 10 år på spesialavdelinger (en dag per uke per måned). Begrunnelsen for dette var at satsen ikke har vært etterspurt de senere år.

Det er i ettertid oppdaget at ett barn på Hellemyr skole avdeling Toppen nå betaler etter denne satsen fra og med høsten 2010. Kristiansand har i dag svært differensierte og brukertilpassede betalingssatser som skoleetaten ønsker å videreføre.

Da betalingssatsen nå benyttes vil vi foreslå en videreføring. Prisjustert (2,5%) til 2011 kroner gir en sats på 495 kroner.

3.3 Helse- og sosialsektoren

Kompetansesenter – rus

Det foreslås å innarbeide driftsmidler til kompetansesenter for rus. Det er fortsatt ikke klarlagt lokalisering av senteret, men det innarbeides et beløp til leie ev. til renter- og avdrag tilsvarende 2,25 mill kr i 2011 og 2012. Fom 2013 legges det til grunn at virksomheten selv kan finansiere denne kostnaden.

Tall i 1000 kr	I 2011-kroner			
	HP 2011	HP 2012	HP 2013	HP 2014
Tekst				
Driftsmidler kompetansesenter for rus	750	1 500		

Krisesenter – korrigerer av tildelt ramme sektor

Rådmannen har i budsjettforslaget lagt inn 11,2 mill kr (2011 priser) av de frie midlene i budsjettammen til helse- og sosialsektoren. Dette på bakgrunn av oversikt i statsbudsjettet som gjelder hele Vest-Agder. Det viser seg at midlene skal legges ut til den enkelte kommune (og ikke til vertskommunen som for 2010). Dette betyr at Kristiansand kommunes andel til tilskudd kriesesenter er 4,1 mill kr (2011 priser).

Beregnet andel for Kristiansand utifra Krisesenterets budsjett er imidlertid på 5,6 mill kr (2011 priser). Hovedårsaken til dette er at det legges ut lavere beløp enn budsjettert tilskudd til Krisesentre fra tidligere år. Dersom man tar i betraktning alle kommuners andel lagt til grunn i statsbudsjettet mangler det 3,2 mill kr til kriesesenterdrift i 2011 dersom alle kommunene i Vest-Agder bidrag med del skissert i statsbudsjettet.

Spørsmålet er da om rådmannen skal legge til grunn midler fått i statsbudsjettet eller tilskudd basert på budsjett tidligere år. Helse- og sosialsektoren tildeler 1,3 mill kr i kommunalt bidrag til kriesesenterdrift (0,3 av disse er en egen bevilgning fra bystyret). Rådmannen anbefaler derfor å legge inn 5,6 mill kr med fratrukk av opprinnelig kommunalt bidrag på 1 mill kr. Rådmannen forutsetter at de andre kommunene i Vest-Agder også legger til grunn tilskudd basert på tidligere budsjett. Dette for å sikre driften til Krisesenter.

Dette betyr at 6,6 mill kr trekkes inn fra rammen til helse- og sosialsektoren årlig i handlingsprogramperioden.

Tall i 1000 kr	I 2011-kroner			
	HP 2011	HP 2012	HP 2013	HP 2014
Tekst				
Kriesesentermidler – for mye budsjettert	- 6 600	-6 600	-6 600	-6 600

Fritt brukervalg – praktisk hjelp

I sak 156/09 vedtok Bystyret den 4. november 2009 å innføre fritt brukervalg i hjemmetjenesten/praktisk hjelp i hjemmet. I bystyresak 6/10 i januar ble det vedtatt at kostnader til drift skulle legges inn. På bakgrunn av usikkerhet knyttet til driftsmessige konsekvenser har ikke rådmannen lagt inn midler til dette tidligere. Estimert behov har vært 1 årsverk med høyskoleutdanning. Gjennom den prosessen som har vært viser det seg nå at bare ett firma ønsker å stille seg til disposisjon i ordningen, samt at oppfølgingsfunksjonen blir lagt ut i sonene. Disse forholdene reduserer utgiftene, og rådmannen anbefaler at helse- og sosialsektoren styrkes med midler tilsvarende 50% stilling.

Tall i 1000 kr	I 2011-kroner			
	HP 2011	HP 2012	HP 2013	HP 2014
Tekst				
Fritt brukervalg – administrering	350	350	350	350

Tilskudd til Kirkens Bymisjon.

I vedlegget oversikt over tilskudd til organisasjoner kommer det frem at tilskuddet til Kirkens bymisjon er redusert med 200.000. Dette lar seg ikke gjøre pga gjeldende kontrakt og det foreligger ingen planer om å reforhandle kontrakten. Dette betyr at tilskuddet til Kirkens bymisjon opprettholdes på 2010 nivå og løses økonomisk internt i sektoren.

Presisering av betalingssatser

Snitt prisvekst for alle inntektsgrupper for både institusjonsopphold og hjemmehjelp er 2,5 % ift. 2010.(ikke 5.500 kr i året).

En time hjemmehjelp koster 10 kr mer ift. 2010 dvs det gir prisvekst på 3,8 %.

Men dette gjelder maks betalingstak, som er avhengig av årsinntekt til den enkelte, dvs at økningen for de fleste er på 2,5 %. Dette betyr det blir en økning i betaling for hjemmehjelp for den enkelte bruker med 2,5 % ift. år 2010.

Vedrørende økning av mat til hjemmeboende med 10% ble dette vedtatt i HP 2010-2013.

3.4 Kultursektoren

Aquarama – kjøp av de offentlige arealene

Saken om aktivitetssenteret og kommunalt eierskap er tidligere i år behandlet i bystyresak 63/10 hvor kommunalutvalget i vedtakspunkt 2 ble gitt fullmakt til å ta endelig stilling til kjøpet når kontraktssummen foreligger. Kommunalutvalget fattet i sitt møte den 9.november 2010 i sak 53/10 følgende tre vedtakspunkter:

Vedtak:

1. Kommunalutvalget vedtar å erverve seksjonene for svømme- og badeanlegget og idrettshallen i Aktivitetssenteret.
2. Med hensyn til bevilgning så vises det til rådmannens forslag til HP 2011-2014.
3. Det forutsettes at byggarbeidet starter snarest mulig i november 2010 og at kontraktsarbeidet er ferdig i mars 2013.
(Enst.)

Rådmannen la fram innstilling til handlingsprogram 2011-2014 og årsbudsjett 2011 i bystyret 27. oktober. Sak 53/10 fra kommunalutvalget om aktivitetssenteret på Marinetomta inneholder nye opplysninger om kostnader og inntekter ift. hva som var kjent da rådmannen presenterte handlingsprogrammet. Saken til kommunalutvalget presenterer to alternativer som skiller seg på om man får maks, eller ingen spillemidler, og beste eller dårligste alternativ for mva. fradrag, ut fra de alternativene som skisseres i underlagsdokumentet fra Rambøll. I tillegg skisseres det hva en renteendring på +/- 0,25 prosentpoeng har å si for kommunens årlige kostnad. Bakgrunnsdokumentet fra Rambøll inneholder i tillegg til disse to alternativene ett par andre alternativer med kostnadsnivåer i midten mellom de to andre skissert/presentert i saksfremstillingen for kommunalutvalget.

Alternativene tar utgangspunkt i 250 000 besøkende, noe som er 50 000 flere enn det som garanteres for av Aquarama Kristiansand AS. Rådmannen mener derfor, med de usikkerhetsmomentene som ligger til grunn, at det vil være naturlig å trekke ut de inntektene som skisseres fra det en evt. overskuddsfordeling ville gitt i HP 2011-2014, og evt. heller komme tilbake til det ved en senere anledning når man har mer inngående kjennskap til saken og forutsetningene bak. Dermed øker årlig kostnad for kommunen med 2,1 mill kr. om evt. resultatfordeling holdes utenom.

Legger man så til grunn det dyreste alternativ med de forutsetninger som fremgår i sak 53/10 fra kommunalutvalget, og deretter trekker ut evt. resultatfordeling får kommunen likevel ett høyere inntektsanslag (2011 pris) på hhv. 3,4 mill kr i 2013 (3/4 årsvirkning drift) og 4,6 mill kr i 2014 enn hva som ble presentert i Rådmannens forslag til HP 2011-2014 den 27.oktober.

Når det gjelder endringen i beløpene fra forrige innspill og til nå, skyldes dette flere forhold:

- Finanskostnader er inkludert i de "gamle" tallene
- Mva-belastning er ikke hensyntatt i de "gamle" tallene, da man ikke hadde fått noen form for tilbakemelding fra Skatt Sør på det tidspunkt
- Spillemidler er ikke hensyntatt på samme måte i de "gamle" tallene som i de nye - dvs. det er gitt en idrettsfunksjonell godkjenning av forprosjektplanene, og på bakgrunn av dette har KUD gjort en vurdering av hva det er mulig å søke spillemidler til. Schjødt Advokater DA har deretter gjort en vurdering av hvordan kravene for

- De "gamle" tallene hensyntar netto driftsresultat i Idrettshallen

Rådmannen forslår å trekke inn følgende merinntekter fra kultursektorens budsjett:

Tall i 1000 kr	I 2011-kroner			
	HP 2011	HP 2012	HP 2013	HP 2014
Tekst				
Høyere inntektsanslag			-3 400	-4 600

Kultursektorens driftsmål vedrørende kulturskolen - korrigering

Ved en inkurie er driftsmål nr. 2 vedrørende Kulturskolen ikke blitt oppdatert. På side 126 i HP-forslagets hoveddokument er driftsmålet formulert slik:

DRIFTSMÅL

Nr	Driftsmål	Status 2009	Mål 2011	Mål 2012-14
2	Den kulturelle skolesekken gir barn og unge kultur- og kunstopplevelser gjennom møte med profesjonelle kunstnere i skoletiden			
	<u>Indikatorer:</u>			
	1. Prosent av elevene i grunnskolen som får minimum fem tilbud.	100	100	100
	2. Antall skoler som deltar i kulturvertordningen.	20	40	40

Korrekt målformulering/indikatorer skal være:

2	Den kulturelle skolesekken gir barn og unge kultur- og kunstopplevelser gjennom møte med profesjonelle kunstnere i skoletiden. I tillegg kommer egne tilbud fra fylkeskommunen.			
	<u>Indikatorer:</u>			
	1. Prosent av elevene i grunnskolen som får minimum to tilbud.	100	100	100
	2. Antall skoler som deltar i kulturvertordningen.	31	41	41

Tilskudd til Kilden IKS – tilskudd til renter på likviditetslån

Siden statens tilskudd er periodisert frem til 2015 må finansieringskostnadene dekkes av eierne. Kilden IKS tok i år opp et lån på 317 mill kr. Dette lånet betales ned etter hvert som staten gir tilskudd. Det forventes en årlig bevilgning på 64 mill kr. Foreløpig har dette lånet ikke belastet selskapet siden det har hatt tilstrekkelig likviditet, men fra bygget står ferdig (august 2011) vil de måtte trekke på dette lånet. Det betyr at renteutgiftene fra 2. kvartal 2011 må dekkes av eierne. Det anbefales derfor at det innarbeides et tilskudd til Kilden IKS til å betale renter på lånet fom 2. kvartal 2011 (om lag 5,3 mill kr).

Rådmannen vil i rulleringen av handlingsprogrammet vurdere om det er nødvendig å innarbeide tilskudd fom 2012. Det vil være avhengig av endelig prosjektkostnad og likviditetssituasjonen i selskapet (renter på overskuddslikviditet er avsatt).

Rådmannen foreslår følgende økning:

Tall i 1000 kr	I 2011-kroner			
	HP 2011	HP 2012	HP 2013	HP 2014
Tilskudd til Kilden IKS	5 300			

Økt tilskudd til kulturhusvirksomhet i Kilden TKS – 1 mill kr per år

På side 112 i HP-forslagets hoveddokument er nivået på driftstilskuddet presentert slik:

Tall i 1000 kr	I 2011-kroner			
	HP 2011	HP 2012	HP 2013	HP 2014
Kilden kulturhusvirksomhet	2 870	5 684	5 684	5 684

Kilden drift AS har signalisert et høyere behov for kommunalt driftstilskudd til kulturhusvirksomheten enn det som er foreslått her. Premissene for størrelsen på det kommunale finansieringsansvaret er ikke endelig avklart, og må utredes nærmere i 2011.

Etter hvert som dagen for ferdigstilles av teater- og konserthuset nærmer seg, avklares og fastsettes stadig flere og flere forhold knyttet til driften av virksomheten i bygget. I begynnelsen av november 2010 ble innflyttingsdatoen endelig fastsatt til 1. september 2011. Det betyr at kulturhusvirksomheten fra denne datoen må svare for sin andel av FDVU-kostnadene og øvrige fellestjenester i stab og produksjonsavdeling.

Selv om bygget ikke åpner for publikum før i 2012, er det viktig at perioden med prøvedrift høsten 2011 blir så omfattende og effektiv som mulig. Blant annet er det sterkt ønskelig å ha prøveforestillinger med publikum både i konsertsalen og teater- og operasalen. Kilden Drift AS har foreslått at samtlige 10 000 grunnskolelever i Kristiansand i løpet av denne høsten blir de aller første som får oppleve en forestilling i det nye konsert- og teaterhuset. Men det påpekes samtidig at den foreslåtte bevilgningen ikke dekker kulturhusvirksomhetens grunnkostnader. Rådmannen foreslår derfor at nivået heves med 1 mill kr pr år:

Tall i 1000 kr	I 2011-kroner			
	HP 2011	HP 2012	HP 2013	HP 2014
Kilden kulturhusvirksomhet	3 870	6 684	6 684	6 684

Det vil fortsatt være behov for å utrede grunnlaget for kulturhusvirksomheten nærmere i 2011. Blant annet vil kulturstyret avholde et eget temamøte 19. januar.

Lokaler Fritidsetaten øst

Administrasjonen i Fritidsetaten øst holder i dag til i kjellerlokaler på Strømme senter. Lokalene er ikke tilfredsstillende med hensyn til funksjonalitet og dagens HMS-krav. Kristiansand Eiendom tilbyr nå tilfredsstillende lokaler i 1. etasje. Selv om lokalet er større enn sektorens behov, vil flyttingen samtidig løse et behov for Helseenheten i Randesund/Tveit som ønsker å relokalisere virksomhet som i dag er på Hånes. For å løse denne flyttekabal påløper ekstrakostnader på kr 241 000. Rådmannen anbefaler at kultursektoren styrkes med 200.000 kr årlig på bakgrunn av dette.

Tall i 1000 kr	I 2011-kroner			
	HP 2011	HP 2012	HP 2013	HP 2014
Lokaler Fritidsetaten øst	200	200	200	200

3.5 Teknisk sektor (sektor 5.1)

Plan- og bygningsetaten

Enheten går mot et prognostisert underskudd på 5 mill kr i 2010. I tillegg til økte gebyrer i rådmannens forslag til handlingsprogram er det satt i gang et arbeid i sektoren for å redusere kostnadene med 3,7 mill kr. Det vil bli fremmet sak med forslag til tiltak tidlig i 2011. For å gi sektoren tid til å sette i verk tiltak foreslår rådmannen en økt bevilgning på 2 mill kr i 2011.

Tall i 1000 kr	I løpende kroner			
	HP 2011	HP 2012	HP 2013	HP 2014
Tekst				
Plan- og bygg	2 000			

Kristiansandregionen brann og redning IKS

Styret i KBR anbefaler et budsjett for 2011 som innebærer en økning i tilskuddet til KBR og 110-sentralen på om lag 4,7 mill kr i forhold til rådmannens innstilling. Rådmannen orienterte i kommunalutvalget 16.11.2010 som styrets innstilling og anbefaler et lavere tilskudd til KBR. Det er imidlertid opp til representantskapet. Rådmannen vil denne saken anbefale at det legges inn 1 mill kr.

Tall i 1000 kr	I løpende kroner			
	HP 2011	HP 2012	HP 2013	HP 2014
Tekst				
Brann og redning IKS tilskudd	1 000	1 000	1 000	1 000

Invitasjon til deltakelse i aksjeemisjon i selskapet Visit Sørlandet AS, samt forespørsel om driftstilskudd til selskapet

Kommunen v/rådmannen har i mail datert 08.10.10 fra Visit Sørlandet AS mottatt invitasjon til deltakelse i aksjeemisjon i selskapet Visit Sørlandet AS. Kristiansand kommune inviteres til å gå inn med en aksjekapital på 320.000 kr (dvs. 32 aksjer hvor aksjenes pålydende er kr. 10.000 pr. aksje) og et driftstilskudd på 257.000 kr for 2011. Kommunene i landsdelen inviteres samlet sett til å gå inn med 1,27 mill. kr. i aksjekapital og 1 mill. kr. i driftstilskudd (2011).

Selskapet Visit Sørlandets visjon er "Sørlandet – best på gjenkjøp". Visit Sørlandet AS har ansvar for overordnet områdemarkedsføring, profilering og merkevarebygging av Sørlandet som reisemål. Selskapet skal markedsføre landsdelen nasjonalt og internasjonalt i nærmere spesifiserte markeder og målgrupper. Hovedfokus for selskapet er ferie- og fritidsmarkedet.

Gjennom emisjonen går fylkeskommunene inn med 2,5 mill. kr. i aksjekapital og et driftstilskudd for 2011 på 5 mill. kr. (2,5 mill.kr. på hver av fylkeskommunene). Fra næringslivet forventes i første omgang en aksjekapital samlet på 1 mill. kr., samt 1 mill kr. i driftstilskudd. På litt lengre sikt er det forventning om at næringslivet gjennom en ny rettet emisjon oppnår eierandel i selskapet på ca. 50%.

Rådmannen anbefaler at Kristiansand kommune deltar i aksjeemisjonen i selskapet Visit Sørlandet AS med en aksjekapital på kr. 320.000 (32 aksjer hvor aksjenes pålydende er kr. 10.000 pr. aksje) og bidrar med et driftstilskudd for 2011 på kr. 257.000. Driftstilskuddet dekkes innenfor teknisk sektors budsjett til næringsvirksomhet. Aksjekapitalen finansieres over investeringsbudsjettet (opptak av lån).

Det anbefales at rådmannen gis fullmakt til å undertegne nødvendig dokumentasjon på vegne av kommunen til å gjennomføre aksjekjøpet i Visit Sørlandet AS. Rådmannen vil videre anbefale at kommunen overfor Visit Sørlandet AS ber om det utarbeides en

intensjonsavtale med Inspirasjon Sørlandet AS for å sikre at rollene mellom Visit Sørlandet AS og Inspirasjon Sørlandet AS er avklart.

Parkering under Torvet og kommunedelplan for E39

Ref sak om kommunedelplan E-39 og det forhold at Statens vegvesen, Vegdirektoratet og Eu nå ikke godkjenner kryss/avkjøringsramper i fjell. Dermed har kommunen en plan/løsnig som ikke kan realiseres, og som ved en evt realisering i følge vegdirektoratet vil være 1 av de 10 farligste veger her i landet.

Rådmannen vil derfor anbefale at det igangsettes arbeider med utarbeidelse av en ny kommunedelplan. I 2011. Det anslås at et planarbeid vil komme på 2 mill kr i perioden. I tillegg foreslår rådmannen at det avsettes 1 mill kr til reguleringsarbeid vedrørende parkering under Torvet:

Tall i 1000 kr	I løpende kroner			
	HP 2011	HP 2012	HP 2013	HP 2014
Tekst				
Planarbeid – kommunedelplan	1 000	1 000		
Parkering under Torvet	1 000			

3.6 Kristiansand Eiendom (sektor 5.2)

Ny strålevernforskrift

29.10.10 ble det vedtatt ny strålevernsforskrift.

En av de viktigste endringene er at det innføres bindende grenseverdier for radon i barnehager, skoler og utleieboliger. Radonreduserende tiltak skal iverksettes dersom radonnivået overstiger 100 Bq/m³ (tiltaksgrense). Radonnivået skal uansett ikke overstige grenseveriden på 200 Bq/m³ i slike bygninger og lokaler. De nye grenseverdiene må overholdes innen 1. januar 2014.

Kristiansand kommune har tidligere målinger som indikerer at flere av barnehagene og skolene kan ha verdier som ligger over den nye tiltaksgrensen. I samråd med Miljørettet helsevern vil det bli foretatt radonmålinger i alle bygningene kommende vintersesong. Resultatene vil vise hvor det må gjennomføres tiltak.

Statens strålevern anbefaler at de radonreduserende tiltakene i størst mulig grad bør være årsaksspesifikke. Dette vil si at problemet løses ved permanente bygningsmessige tiltak. Før en kjenner omfanget av radonproblemet i kommunens bygg kan en ikke si noe om kostnadene knyttet til dette, men det er en reell mulighet for at de kan bli ganske omfattende. Rådmannen kommer tilbake til dette i 1. tertialrapport 2011.

Rådhuskvartalet

Forprosjektet for Rådhuskvartalet skal leveres i løpet av desember 2010 sammen med et revidert kostnadsoverslag. Det er fortsatt knyttet en del usikkerhet til prosjektet vedrørende arealer, funksjoner som skal inn i Rådhuskvartalet spesielt på 1. plan og ambisjonsnivå for energi/miljø. Dette vil ha konsekvenser for kostnadene, og vil bli særskilt vektlagt ved behandlingen av forprosjektet.

3.7 Organisasjonssektoren (sektor 6)

Flyttekostnader og midlertidige lokaler

Rådmannen anbefaler at det legges inn 500.000 kr til flyttekostnader vedrørende midlertidige lokaler i 2011.

Rådmannen anbefaler at det legges inn 235.000 kr til leie av lokaler til hms tjenesten i Kirkegaten for første halvår i 2011. Dette på bakgrunn av usikkerhet omkring dato for flytting til Sandens.

Tall i 1000 kr	I 2011-kroner			
	HP 2011	HP 2012	HP 2013	HP 2014
Tekst				
Flyttekostnader Sandens lokaler	500			
Leie for hms tjenesten i Kirkegata	235			

Rammekorrigeringer

- 303.000 kr (2011 priser) anbefales flyttes fra IT til innkjøp vedrørende feilbudsjettering IBX
- 190.000 kr (2011 priser) anbefales flyttes fra IT til kemneren vedrørende feilbudsjettering datasentralkjøring.

Tall i 1000 kr	I 2011-kroner			
	HP 2011	HP 2012	HP 2013	HP 2014
Tekst				
Sektor 1	493	493	493	493
Sektor 6	-493	-493	-493	-493

Korreksjoner i Tallmatrise for besparelse

Det er feil i tabellen på innsparingskrav på organisasjonssektoren på s 182 i rådmannens forslag til handlingsprogram 2011-2014. Rett oversikt skal være:

Tall i 1000 kr	I 2011-kroner			
	HP 2011	HP 2012	HP 2013	HP 2014
Tekst				
Stilling som ass. rådmann besettes ikke (50/50 organisasjon/økonomi)	600	600	600	600
IT-tjenesten	200	200	200	200
Personal / HMS	600	1 050	1 200	1 200
Kommunikasjon/service	600	1 050	1 200	1 200
Innsparingstiltak i perioden	2 000	2 900	3 200	3 200

Oppgradering av kommunens arkiv og saksbehandlingssystem - Public360

Rådmannen har avlyst innføringen av Public 360 på bakgrunn av at systemet stiller krav til infrastruktur som kommunen ikke kan imøtekomme.

Styringsgruppa har gjennomgått problemstillingene og konkludert med at prosjektet derfor avlyses. Det vil i stedet startes anbudsprosess for å anskaffe et sak/arkivsystem som kan benyttes ut fra vår infrastruktur.

Den konkrete problemstillingen er at Public 360° viser seg å ikke støtte vårt terminal-servermiljø. Skifte av dagens miljø med ca 2000 tynne klienter, eller overgang til pc, vil ha store økonomiske konsekvenser.

Rådmannen anbefaler at investeringen som ble vedtatt i 2. tertial 2010, står ved lag og kan brukes til annen løsning på bakgrunn av ny anbudsrunde.

3.8 Økonomisektoren (sektor 1)

Forsikringer

Det er hentet inn nye tilbud på forsikringer. De nye avtalene gir en betydelig besparelse for kommunen som skyldes sterk konkurranse. Kommunen var med på et tilbud sammen med 29 andre kommuner (største tilbudet i kommunesektoren innen forsikring). Avtalen fornyes hvert år, og kan endres. I 2011 kan det innarbeides en besparelse på 7,5 mill kr. Fom 2012 anbefales det at det tas høyde for noen endringer i forsikringen, endringer i forsikringsobjekter og antall ansatte. Samlet sett innebærer det at det legges inn en besparelse på 24 mill kr i perioden:

Tall i 1000 kr	I 2011-kroner			
	HP 2011	HP 2012	HP 2013	HP 2014
Tekst				
Forsikringer – besparelse pga ny avtale	-7 500	-6 500	-5 500	-4 500

3.7 Utenomsektorielle forhold – sektor 9

Eiendomsskatt

Ved ny gjennomgang av prosessene når det gjelder omtaksering vil rådmannen foreslå enkelte endringer i forhold til opprinnelig forslag til vedtak årsbudsjett 2011. Ved å gjennomgå fritakslister før takster vedtas, vil risikoen for ikke å nå budsjettet nivå reduseres. Dette innebærer at promillesatsen kan settes noe høyere i 2011. På grunn av kommunens økonomiske situasjon, vil rådmannen sterkt fraråde at promillesatsen strekkes for høyt i 2011. Det overordnede målet i 2012 må være å nå inntektsmålet på 265 mill kr selv om promillesatsen skulle bli noe lavere enn 7.

KNAS vurdering av utbyttensnivå i handlingsprogrammet for 2011-2014

Det ble i presentasjonen av HP signalisert at rådmannen ville komme tilbake til denne saken i tillegginnstillingen siden Lillesand kommune var i ferd med å legge frem sin eierskapsmelding. Rådmannen har fremmet en sak for kommunalutvalget 30.11.10 vedr. eierskapet i KNAS.

I rådmannens forslag til økonomiplan for Lillesand kommune forventes det et samlet utbytte på 70 mill kr i årene 2013 og 2014. Begrunnelsen for endret strategi fra Lillesand kommunes side er utfordringene i forhold til gjeldsnivået. Det samme forholdene er relevant for Kristiansand kommune, og rådmannen legger til grunn at økt utbytte fra LINA til KNAS i stor grad vil kunne bidra med økt utbytte til Kristiansand kommune.

Rådmannen vil anbefale at det gis et styringssignal til KNAS om at det forventes et utbytte lik forutsetningen i vedtatt handlingsprogram (40 mill kr samlet sett i 2012 og 2013) og at et eventuelt overskudd i Sørlandsparken Øst i hovedsak overføres Kristiansand kommune via KNAS som utbytte.

Kristiansand kunnskapspark - omgjøring av ansvarlig lå til egenkapital

Rådmannen kommer tilbake til saken i februar.

Utbytte fra Kristiansand Kino AS og Agder Bom AS

Det legges opp til møte mellom kommunalutvalget og styrene i mars/april før selskapene behandler årsregnskapet for 2010.11.22

Agder Bom forventer et meget god resultat i 2010 som kan gi grunnlag for et høyere utbytte enn lagt til grunn i budsjettet for 2010 (0,5 mill kr). Det er ikke innarbeidet utbytte fra Kristiansand Kino for 2010.

Rådmannen vil ikke anbefale at det innarbeides økt utbytte fra selskapene før det er avholdt møte med styrene. Et eventuelt økt utbytte vil kunne innarbeides i 1. tertialrapport 2011.

4. Forslag til investeringsendringer av handlingsprogrammet 2011-2014

Kultursektoren - Tilskudd til Kilden IKS

Kristiansand kommune har forpliktet seg å gi 305 mill kr i tilskudd i 2003 kr. I vedtatt HP 2010-2013 er det innarbeidet 453,3 mill kr i løpende kroner. Kilden IKS har i anledning av rullering av årets HP nylig oppdatert oversikt over periodisering av utgiftssiden og finansieringen, og beregnet at tilskuddet fra Kristiansand kommune må justeres opp med 6 mill kr til 459,3 mill kr. Rådmannen anbefaler at det innarbeides en tilsvarende økning i investeringsbudsjettet med dekning fra kapitalfondet:

Tall i 1000 kr	I løpende kroner			
	HP 2011	HP 2012	HP 2013	HP 2014
Tekst				
Tilskudd til Kilden IKS – investering	6 000			

Sektor 9 - Eieruttak Agder Energi AS

I opprinnelig forslag til handlingsprogram har rådmannen innarbeidet kommunens andel av ordinært utbytte fra selskapet basert på samlet utbytte på 800 mill kr til eierne.

I tillegg forutsettes at det utbetales eieruttak på 100 mill kr i 2011. Vår andel av dette er 5,3 mill kr. Beløpet føres i investeringsregnskapet og avsettes til kapitalfondet.

På grunn av usikkerhet fremover budsjetteres ikke med eieruttak utover år 2011.

Teknisk sektor - Lindeveien 24

Fam. Birkeland eier regulert tomt Lindeveien 24 og kommunen eie tomt Lindeveien 26. Pga uheldig byggesak fra 1970, kan ikke vei til tomtene bygges før avkjørsel til Lindeveien 19 er lagt om.

Kommunen har avsatt midler i 2013 i handlingsprogrammet 2011-2014 til omlegging av avkjørsel til Lindeveien 19. Det er forhandlet fram avtale med eier av nr. 19 om omlegging av avkjørselen.

Omlegging av avkjørselen krever at det settes opp en stor mur som må ses i sammenheng med framføring av Lindeveien. Dette er påkrevd for eier at skal skje i 2011.

Rådmannen anbefaler at investeringen på 1,7 mill kr i 2013 fremskyndes til 2011 over investeringsbudsjettet.

5. Konklusjon

Det er fortsatt usikkerhet knyttet til årsresultatet for 2010. Resultatet blir bedre enn anslått i 2. tertialrapport og i rådmannens forslag til handlingsprogram for 2011-2014. Dette på bakgrunn av ekstraordinært tilskudd fra staten.

Rådmannens forslag til handlingsprogram 2011-2014 inkludert endringer i tilleggsinnstillingen, har et korrigert netto driftsresultat på 51,1 mill kr samlet sett i perioden. Det er en forverring på 12,1 mill kr i forhold til rådmannens opprinnelige forslag.

Korrigert netto driftsresultat er svakt med tanke på usikkerheten vedrørende skatteanslaget for neste år og de betydelige utfordringer som både barnehageetaten og helse- og sosialsektoren har med å holde virksomheten innenfor budsjetttrammen.

Forslaget er videre basert på betydelige innsparingstiltak innenfor alle sektorene. Det blir svært krevende å oppnå budsjettbalanse i perioden.

Basert på denne tilleggsinnstillingen legges det opp til følgende netto driftsresultat i perioden:

i mill kr	2011	2012	2013	2014	Sum
Korrigert netto driftsresultat*	23,3	39,4	5,4	-17,0	51,1
Avsetning til kommunefondet (prisjustering)	-13,4	-13,4	-13,4	-13,4	-53,6
Bruk/avsetning disposisjonsfond	-9,9	-26,0	8,0	30,4	2,5

*Korrigert for bruk/avsetning bundne fond samt bundet overføring av investeringsmoms fra drift til investering

Sak 102/10: Kristiansand Boligselskap KF - Budsjet 2011 og Handlingsprogram 2011 - 2014

Vedlegg

Saksprotokoll

Saksprotokoll

Kristiansand boligselskap KF - tallbudsjet 2011



Dato: 04.10.2010
Saknr.: 200610060-15
Arkivkode E: 150
Saksbehandler: Dagfinn Solaas

Saksgang

Kristiansand Boligselskap KF
Formannskapet
Bystyret

Møtedato

03.11.2010
01.12.2010
16.12.2010

Kristiansand Boligselskap KF - budsjett 2011 og handlingsprogram 2011 - 2014

Sammendrag:

Kristiansand Boligselskap KF ble etablert 01.01.2006 og overtok/kjøpte alle utleieboligene kommunen eide. Fra 01.01.2007 ble alle boligene til Kristiansand Boligstiftelse, Kristiansand kommunes stiftelse for utleieboliger og Kongens Senter/Eldres Hjem leid inn for å samle alle boliger kommunen disponerer i en driftsenhet.

Budsjettet omfatter til sammen 2015 boliger, 910 innleid fra Kristiansand Boligstiftelse, 371 fra Kristiansand kommunes stiftelse for utleieboliger, 51 fra Kongens Senter/Eldres Hjem og 683 eid av foretaket.

I tillegg peker kommunen, v/EBT og Flyktningetjenesten, ut leietakere til 91 boliger, 51 eid av Sanitetsforeningen og 40 eid av privat firma.

Stiftelsenes boliger leies inn for et beløp tilsvarende renter på stiftelsenes lån, kalkulatoriske avskrivninger, forsikringspremie for bygningene, regnskap, revisjon og div. eierkostnader. Foretaket har ansvar for drift, forvaltning, vaktmestertjeneste og ytre og indre vedlikehold. I forhold til 2010 øker leien til Kristiansand Boligstiftelse med kr. 1 000 000.-, og leien til Kristiansand kommunes stiftelse for utleieboliger med kr. 675 000.- pga renter på nye lån til brannsikringstiltak og omfattende rehabiliteringer, avskrivninger og økte forsikringspremier.

Husleiene for 2011 foreslås økt med anslagsvis 1.6%(økning konsumprisindeks okt.09 – okt.10). Tilnærmet alle husleiene ligger fortsatt under taket i Husbankens bostøtteordning, slik at økningen blir kompensert etter gjeldende regler for de som får bostøtte(80% dekning).

Driftsutgiftene er justert i forhold til forventet lønns- og prisstigning og det økte antallet boliger som forvaltes. Vedlikeholdsposten er imidlertid styrket utover forventet prisstigning pga økt behov.

I 2011 vil foretaket ferdigstille 1 bofellesskap for 12 utviklingshemmede i Hestehovstien på Justneshalvøya og 12 boliger for rusmisbrukere/bostedsløse i Setesdalsveien 55. Begge forventes ferdig mai/juni 2011.

Renovering av 24 omsorgsboliger på Grimtunet startet mai d.å. Arbeidene forventes ferdig april 2011.

Foretaket har med dette oppfylt målene i vedtatt boligsosial handlingsplan(2007 – 2011).

Det er pga stort behov og i påvente av rullering av boligsosial handlingsplan i tillegg lagt inn kjøp/bygging av 15 boliger til vanskeligstilte i 2011.

Budsjettforslaget viser et underskudd, stort kr. 1 712 000.-. Underskuddet dekkes av foretakets egenkapital. Foretakets egenkapital vil da reduseres til kr. 15 631 771.-. Videre i perioden, fra 2012, etter realisering av de planlagte prosjekter, forventes budsjettet å balansere.

Forslag til vedtak:

1. Bystyret godkjenner kristiansand Boligselskap KF's budsjett for 2011.
2. Bystyret samtykker i at Kristiansand Boligselskap KF tar opp lån til de prosjekter som ferdigstilles og påbegynnes i 2011.
Direktøren delegeres fullmakt til å godta rentebetingelser, samt undertegne lånedokumentene.
Avdragstiden tilpasses bestemmelsene i kommunelovens § 50.
Direktøren gis fullmakt til å pantsette bygg som sikkerhet for de respektive lån.
Øvre grense for låneoptak settes til 115 mill. kroner.
3. Kristiansand Boligselskap KF tar sikte på å realisere de prosjekter som er oppført i perioden 2011 - 2014.

Dagfinn Solaas
direktør

Trykte vedlegg: Tallbudsjett for Kristiansand Boligselskap KF

Utrykte vedlegg: Ingen

Bakgrunn for saken :

Kristiansand Boligselskap KF vil i 2010 disponere 2015 boliger for utleie. Foretaket eier selv 683 boliger, leier inn 910 av Kristiansand Boligstiftelse, 371 fra Kristiansand kommunes stiftelse for utleieboliger og 51 fra stiftelsen Kongens Senter/Eldres Hjem.

Boligene er øremerket for:

- 952 omsorgsboliger/serviceboliger for eldre
- 189 boliger for utviklingshemmede
- 108 boliger for personer med psykiske lidelser
- 754 boliger for vanskeligstilte/bostedsløse

Foretaket har i tillegg 12 presteboliger.

Samling av alle boliger kommunen disponerer i en driftsenhet gir positiv effekt. Det oppnås administrative besparelser og på sikt vil det oppnås en lik og bedre standard på boligene. Særlig viktig er det at vedlikeholdsmidlene kan settes inn der det er de største behovene.

Stiftelsenes boliger leies inn for en sum som dekker renter på stiftelsenes lån, kalkulatoriske avskrivninger, forsikringspremie for bygningene, regnskap, revisjon og div. eierkostnader. Kristiansand Boligselskap KF har ansvar for all drift, forvaltning, vaktmestertjeneste og indre og ytre vedlikehold.

Leieavtalene sikrer stiftelsene mot renteøkninger og stiftelsenes positive egenkapital vil være konstant i leieperioden. Det er i budsjettet lagt til grunn høyere leie til stiftelsene i 2011 enn i 2010, hovedsaklig pga nye låneopptak.

Kristiansand Boligstiftelse forventes å investere for ca. 33 mill. kroner i brannsikringstiltak, nye heiser og ombygginger. Renter på nye lån, økte avskrivninger og økt forsikringspremie øker leien med kr. 1 000 000.-.

Kristiansand kommunes stiftelse for utleieboliger har igangsatt og planlagt renoveringer/moderniseringer av en rekke boliger innkjøpt på 90- tallet. Investeringene forventes å beløpe seg til ca. 18 mill. kroner. Renter på nye lån, økte avskrivninger og høyere forsikringspremie øker leien med kr. 675 000.-.

Husleiene til beboerne foreslås økt med anslagsvis 1.6%(økningen i konsumprisindeksen okt. 09 – okt. 10). Husleiene vil fortsatt være under taket i Husbankens bostøtteordning, slik at økningen blir kompensert etter gjeldende regler for de som får bostøtte.

De budsjetterte driftsutgiftene er justert i forhold til forventet lønns- og prisvekst og det økte antall boliger foretaket har ervervet/bygget i 2010 og de boliger som ferdigstilles i 2011. Vedlikeholdsposten er imidlertid styrket utover forventet prisstigning pga økt behov. Antallet ut-/innflyttinger (327)er meget stort og stadig flere boliger trenger omfattende utbedring og standardheving, som for eksempel utskifting av kjøkken, renovering av bad osv.

Boligselskapet har i handlingsprogramperioden påtatt seg følgende prosjekter:

Prosjekter	Prosjektkostnad	Ferdigstilles
Grim omsorgsboliger - rehab. 24 boliger	24 000	Mai 2011
Setesdalsveien 55 - 12 boliger for rusmisbr.	21 000	Juni 2011
12 boliger for UH – Justneshalvøya	40 000	Mai 2011
15 boliger for vanskeligstilte	30 000	I løpet av 2011
Sum	115 000	

Det legges dermed opp til et brutto investeringsnivå på ca. 115 mill.kr. Av dette beløpet finansieres om lag 18.5 mill. kr med statstilskudd.

Prosjektkostnadsanslagene, som ble gjort i 2010, på prosjektene i Setesdalsveien 55 og på Justneshalvøya er redusert med hhv 4- og 5 mill. kroner som følge av gunstigere betingelser i markedet enn de som ble lagt til grunn ved forrige rullering av handlingsprogrammet.

I tråd med egnethetsvurderingen av de kommunalt disponerte boligene, som ble foretatt i 2004, skal flere sentrumsnære boliger renoveres i 2011.

For å heve brannsikkerheten i boliger til pleie- og omsorgsformål har foretaket og stiftelsene de 4 siste årene investert ca. 55 mill. i 442 boliger. For de anlegg med lengst responstid fra brannvesen er tiltakene gjennomført. Det gjenstår imidlertid gjennomføring for ca. 560 boliger med mer sentral beliggenhet. Det er nå startet/planlagt tiltak i 123 som forventes ferdig i 2011. Den økonomiske situasjonen har gjort at gjennomføringen av tiltakene har trukket ut over en lengre periode enn opprinnelig antatt.

I to av Kristiansand Boligstiftelses anlegg skal det også skiftes heis.

Bevilgningen fra forrige rullering av handlingsprogrammet er videreført og det er nå innarbeidet følgende tilskudd fra bykassen til foretaket:

Tilskudd	2011	2012	2013	2014
Beløp i 1000 kr.	3400	3400	3400	3400

Det er lite økonomisk handlingsrom til ytterligere å bygge/erhverve boliger til vanskeligstilte og omsorgsboliger til utviklingshemmede, personer med psykiske lidelser og eldre. For hver ny kjøpt/bygget bolig trengs tilskudd fra kr. 60 – 140 000 pr. år.

Dersom bystyret ønsker et høyere investeringsnivå, må det finansieres ved:

- økt tilskudd fra bykassen
- økte husleier til leietakerne, ny hovedjustering fra 2012
- salg av boliger etter ny egnethets-/behovsvurdering

Helse- og sosialsektoren har meldt inn behov for ytterligere kjøp av boliger (jfr forslag til tiltak utenfor rammen). Utover kjøp/bygging av 15 boliger for vanskeligstilte anbefales det at bystyret avventer rulleringen av boligsosial handlingsplan, før det ev. vedtas ytterligere økning i investeringsnivået.

Kommunen/foretaket har hittil, fra 2004, solgt 53 boliger til ungdom mellom 18 og 35 år etter "Kristiansandsmodellen". I to av foretakets prosjekter, som er omdannet til sameier, gjenstår det å selge 20 leiligheter. Det antas salg av 2 – 3 i 2011 og hvert år i perioden.

Salgsinntektene skal nyttes til renovering av boligmasse med dårlig/enkel standard og/eller til opprusting av utomhusarealer i eiendommer der det er registrert behov for det.

Det er budsjettert med et underskudd på kr. 1 712 000.-. Underskuddet foreslås dekket av den økonomiske "buffer" foretaket har opparbeidet tidligere år.

Videre i perioden, etter realisering av de planlagte prosjekter, forventes budsjettet å balansere.

Sak 103/10: Kristiansand Parkeringselskap KF Årsbudsjett og handlingsprogram 2011-2014

Vedlegg

Saksprotokoll

Saksprotokoll

Forslag til avgiftssatser 2011



Dato: 18. oktober 2010
Saksnr.: 201008697-3
Arkivkode E: 151 Q50
Saksbehandler: Raymond Solaas

Saksgang	Møtedato
Kristiansand Parkeringselskapet styre KF	26.10.2010
Formannskapet	01.12.2010
Bystyret	16.12.2010

Kristiansand Parkeringselskap KF Årsbudsjett og handlingsprogram 2011-2014

Sammendrag:

Kristiansand Parkeringselskap er et kommunalt foretak som inngår i rettssubjektet Kristiansand kommune, men er utskilt fra den øvrige kommunale virksomhet med egne vedtekter og eget styre, direkte underlagt bystyret.

Forslag til årsbudsjett og handlingsprogram er stramt, hovedsakelig som følge av svak utvikling på inntektssiden, betydelige overføringer til bykassa, økte utgifter til drift av parkeringsareal (leie og omfordeling til p-hus), samt stigende finansutgifter. Netto driftsresultat utgjør 7,1-9,2 mill kr p.r. år i handlingsprogramperioden og er disponert til bykassa i form av overføringer.

I vedtatt handlingsprogram 2010-2013 utgjør overføringene til bykassa 37,2 mill kr i løpende priser, hvilket foreslås videreført til tross for svekket inntjening.

Samlet sett foreslås det investeringer for 30 mill kr i handlingsprogrammet. Investeringene finansieres for en stor del av lån, men det legges opp til å benytte ca 5 mill kr av disposisjonsfondet.

I forslag til handlingsprogram er det innarbeidet en begrenset utbygging av Børsparken i 2013, ved en utvidelse av det eksisterende p-hus Børsen (54 plasser- 20 mill kr). Byggingen vil ikke påvirke de bevaringsverdige trærne i Børsparken.

Belegget økte merkbart frem til og med 2007. De siste årene har vært preget av stagnasjon og svak tilbakegang. Likevel har gateparkeringen i bylivsrommet og enkelte mindre parkeringsanlegg, et belegg (kl 12-15) tett opp mot det maksimale (85 %), Restkapasiteten er fremdeles begrenset, men er bedre enn ett til år tilbake. For å opprettholde tilgjengeligheten og kommunens tilbud på dagens nivå, anbefales det å etablere nye sentralt

lokaliserte parkeringsanlegg. Dette fordi hele 14 % av kommunens tilbud (370 parkeringsplasser) er midlertidige i påvente av videre utbygging. Innføring av restriksjoner på bilbruken vil kunne endre på dette. I løpet av 2010 er hele 306 midlertidige parkeringsplasser borte.

Det er viktig at kommunen investerer i nye parkeringsanlegg, slik at tilveksten ikke kun kommer i form av private parkeringstilbud. Dette fordi kommunen må ha stor grad av kontroll over det allmenne parkeringstilbudet, for at parkering skal være et virkemiddel i transport og miljøpolitikken.

Handlingsprogrammet er basert på at avgiftssatsene for korttidsparkering prisjusteres annet hvert år, dvs. i 2011 og 2013 med en krone pr. time på alle trinn. Dette gir en økning som i all hovedsak tilsvarer prisstigningen. Vekst ut over dette skyldes nye tiltak. Høyere avgiftssatser medvirker til å dempe bilbruken til fordel for kollektivtrafikken, syklende og gående, med de fordeler dette har i forhold til trafikk og miljø. I siste omgang er det en avveining mellom flere hensyn som miljø, trafiksikkerhet, tilgjengelighet, fremkommelighet, Kvadraturen som møteplass, samt handels og landsdelssenter, som påvirker den generelle parkeringspolitikken, herunder avgiftssatsene.

Driftsutgiftene øker med om lag 4 % pr. år. Vekst ut over prisstigningen skyldes stort sett nye tiltak.

Månedsleien for leieplasser og bosoneparkering foreslås prisjustert i samsvar med korttidsparkeringen, dvs. i 2011 og 2013.

I løpet av året kan enkelte plasser få endret avgiftssats, innenfor gjeldende maksimalsatser, som følge av nye vurderinger knyttet til trafikkavviklingen i området.

I handlingsprogramperioden øker lånegjelden med om lag 32,5 mill kr, hovedsakelig som følge av utvidelsen av p-hus Børsen og reetableringen av parkeringsanlegget Gyldengården (Meieritomta). I 2014 utgjør lånegjelden om lag 50 mill kr. Renter og avdrag utgjør ca 5,5 mill kr pr. år.

Parkeringssselskapets driftsresultat de nærmeste årene er stort sett disponert til bykassa. Ved utgangen av 2014 ventes disposisjonsfondet å utgjøre om lag 16,4 mill kr, dvs. 27 % av driftsinntektene, hvilket anses som tilfredsstillende. Imidlertid er det innarbeidet bruk av disposisjonsfond tilsvarende 3,7 mill kr for å saldere driften i 2011-2014. Disposisjonsfondet gjør både bykassa og parkeringsselskapet mindre sårbare overfor økonomiske tilbakeslag i sin alminnelighet. Dessuten vil disposisjonsfondet i en overgangsfase, helt eller delvis, kunne dekke opp for økte finansutgifter i forbindelse med bygging av et nytt parkeringshus.

De inntektsanslag som er lagt til grunn, nivået på overføringer til bykassa, samt de investeringer som foreslås, medfører at det ikke er midler av betydning til disposisjon for andre tiltak de nærmeste årene.

Forslag til vedtak

Årsbudsjett 2011:

1. Budsjett for Kristiansand Parkeringsselskap KF 2011 vedtas i samsvar med daglig leders innstilling (datert 18 oktober 2010) og endringer vedtatt av bystyret.
2. Bystyret samtykker i at det tas opp kr 1400 000 i lån til investeringer.
3. De generelle avgiftssatsene for gateparkering, parkeringstomter og for parkeringshusene, fastsettes som omtalt i saken og i vedlegget "Forslag til avgiftssatser 2011".

Handlingsprogram 2011-2014:

4. Handlingsprogram for perioden 2011-2014 vedtas i samsvar med daglig leders forslag og endringer vedtatt av bystyret.
5. Handlingsprogrammets drifts- og investeringsrammer for 2011-2014 legges til grunn i planleggingen og utviklingen av foretaket.
6. De generelle avgiftssatsene fra 2012 vurderes i forbindelse med rulleringen av handlingsprogrammet.

Raymond Solaas
Daglig leder

Trykte vedlegg:
Forslag til avgiftssatser 2011

Utrykte vedlegg:
Detaljert årsbudsjett

Bakgrunn for saken:

ÅRSBUDSJETT OG HANDLINGSPROGRAM 2011-2014

KRISTIANSAND PARKERINGSSKAP KF

Innledning

Kristiansand parkeringsselskap er et kommunalt foretak, dvs. inngår i rettssubjektet Kristiansand kommune, men er atskilt fra den øvrige kommunale virksomhet med egne vedtekter og eget styre. Bystyret er foretakets øverste organ.

Vedtekter og formål

Vedtektene angir foretakets formål, som kort sagt går ut på å forestå drift av avgiftsbelagt parkering, herunder drift og vedlikehold av parkeringsanlegg, samt håndheve parkeringsbestemmelsene og annen trafikkhåndheving, delegert kommunen med hjemmel i vegtrafikkloven. I tillegg håndteres klagebehandling og parkeringstillatelser for bevegelseshemmede, samt salg og stands i gågatene.

Det er 27,5 stillinger i foretaket med ansvaret for parkeringshåndhevingen langs 350 km veier og driften av i overkant av 3000 parkeringsplasser (inkl. bosonene) langs gater, på tomter og i 4 (5) parkeringshus.

De samlede driftsinntekter utgjør ca 55 mill kr (2009).

Ut i fra formålet vil parkeringsselskapet arbeide for:

- At trafiksikkerhet og miljø ivaretas
- At fremkommeligheten for alle trafikantgrupper fungerer
- God tilgjengelighet til parkeringsplasser
- Gode livsvilkår for næringslivet

Vedtatte planer av betydning for virksomheten

Transportplan for Kristiansand 1994-2005

Transportplanen for Kristiansand kommune 1994-2005 har en strategi som går ut på at bilbruken dempes, ved bl.a. at antall parkeringsplasser fryses på nåværende nivå (1993 nivå- ca 8400 plasser i Kvadraturen). Det legges videre opp til en omfordeling med sikte på å redusere arbeidsparkering, gateparkering, samt lempeligere parkeringskrav knyttet til nybygg, samtidig som betingelsene bedres for handelsparkering, boligparkering og offentlig parkering utenom gate.

Dette innebærer bl.a. at utbygging av parkeringshus skal prioriteres på bekostning av gateparkering. Det legges opp til å gjøre endringen gradvis.

Kommunedelsplan Kvadraturen 1998-2010

Baserer seg på parkeringspolitikken i transportplanen, men vil satse sterkere på virkemidler som reduserer arbeidsparkeringen og styrker korttids kundeparkering, herunder mindre gateparkering med overføring til parkeringshus og høyere parkeringsavgifter. To nye parkeringsanlegg foreslås i hovedgatenettet, henholdsvis ved Vestre Strandgt. og

Festningsgt. For øvrig satses det på bedre busstilbud, samt bedre forhold for fotgjengere og syklistene på innfartsveiene, for å motvirke vekst i trafikken i Kvadraturen. Kvadraturplanen er under revisjon.

Vedtatte handlingsprogram

I tidligere års handlingsprogram er det lagt opp til parkeringsavgift på alle offentlige plasser i Kvadraturen. Avgiftsnivået for langtidsparkering skal samordnes med tur/retur billett med buss. Prisenivået for kommunale parkeringsplasser tilpasses prisnivået for private parkeringsplasser og progressive avgiftssatser er innført.

Etter at det ble innført bosoneregulering i syd - østre del av Kvadraturen, er nå hele Kvadraturen avgiftsbelagt, med unntak av deler av Tangen området som er under regulering. Det er foretatt regulering av parkeringssatsene i sentrale deler av Kvadraturen, for å i møte komme kravet om dagspris minst lik bus billett tur/retur innenfor de nærmeste sonene i det lokale rutenettet.

I vedtatt handlingsprogram 2010-2013 er Kristiansand parkeringsselskap KF forpliktet til å overføre 37,2 mill kr til bykassa (løpende priser), hvilket innebærer at hele foretakets netto driftsresultat er disponert til bykassa.

ATP

Areal og transportprosjektet (ATP) er et forsøk med alternativ forvaltningsorganisering av transportsystemet for Kristiansandsregionen. Hovedhensikten med forsøket er å tilrettelegge for miljøvennlig transport. Handlingsplanen for ATP - prosjektet har en del tiltak som dreier seg om parkering, hovedsakelig rettet mot langtidsparkering, fjerning av gateparkering og begrensning av gratis parkering for ansatte.

Parkerings situasjonen nå og i fremtiden – tilgjengelighet og kommunen som aktør

Antall parkeringsplasser til disposisjon påvirker først og fremst trafikkavviklingen, herunder tilgjengelighet og fremkommelighet. Imidlertid kan vanskelige parkeringsforhold også virke negativt på trafiksikkerhet og miljø.

Kristiansand parkeringsselskap disponerer i dag en rekke midlertidige parkeringstomter, som det er overveiende sannsynlig vil bli borte om få år, når planlagt utbygging finner sted. Dette gjelder NSB området (201 plasser), Shelltomta (17), Nybyen (115) og Setesdalsveien (37). Til sammen utgjør dette 370 parkeringsplasser, dvs. ca 14 % av kommunens tilbud. I løpet av 2010 er Marinetomta (kommunalt eid) og Bystranda (leid av private) opphørt som parkeringstomter som følge av i gang satt utbygging. Dette har medført at hele 306 parkeringsplasser er borte i området rundt svømmehallen.

Når byggeprosjektene er fullført vil området bli tilført parkering i egne anlegg under bakken, dels i lukkede anlegg og dels som parkering til allmennheten i privat regi. Dette, sammen med en utvikling i retning av færre parkeringsplasser langs veier og gater, innebærer at kommunen trolig vil disponere færre plasser i fremtiden, dersom ikke nye plasser skaffes til veie. I dag disponerer parkeringsselskapet ca 60 % av det allmenne parkeringstilbudet i Kvadraturen, hvilket er en nedgang fra ca 70 % i 2008 og 2009. Det samlede parkeringstilbudet vil trolig ikke svekkes i fremtiden, da de fleste større utbyggingsprosjekter også omfatter parkering. Imidlertid kan parkeringstilbudet i utbyggingsfasen bli svekket.

Belegget økte merkbart frem til og med 2007. De to siste årene har vært preget av stagnasjon og svak tilbakegang. Likevel har noe av gateparkeringen og enkelte mindre sentrale parkeringsanlegg, et belegg (kl 12-15) tett opp mot det maksimale (85 %), Restkapasiteten er fremdeles begrenset, men er bedre enn ett til to år tilbake. For å opprettholde tilgjengeligheten og kommunens tilbud på dagens nivå, anbefales det å etablere

nye sentralt lokaliserte parkeringsanlegg. Innføring av restriksjoner på bilbruken vil kunne endre på dette.

Det er viktig at kommunen investerer i nye parkeringsanlegg, slik at tilveksten ikke kun kommer i form av private parkeringstilbud. Dette fordi kommunen må ha stor grad av kontroll over det allmenne parkeringstilbudet, for at parkering skal være et virkemiddel i transport - og miljøpolitikken. Dersom kommunen skal opprettholde sin posisjon som den dominerende aktør innen parkering i Kvadraturen, er det nødvendig å utvide kapasiteten i form av nye parkeringshus, før de midlertidige parkeringsarealene blir borte.

Transport- og Kvadraturplanen prioriterer en gradvis utbygging av parkeringshus, på bekostning av gateparkering og avgiftsbelagt parkering på gateplan. Overføring av parkering fra gateplan til parkeringshus, medfører økte kostnader som ved uendrede markedsforhold, ikke fullt ut kan påregnes kompensert av økte inntekter. Dette påvirker parkeringsselskapets evne til å yte overføringer til bykassa.

Utbygging av nye parkeringsanlegg trenger ikke kun å være begrunnet i behov for flere parkeringsplasser. Både i transport- og kvadraturplanen, samt i vegtrafikkloven, er hensynet til trafiksikkerhet og trafikkregulering overordnet andre hensyn.

Parkeringshus Børsen er det siste parkeringshuset som ble bygd og stod ferdig i 1994. I forhold til intensjonen om gradvis utbygging av parkeringshus for å begrense gateparkeringen, er det nå 16 år siden sist det ble bygd et parkeringshus.

Erfaringsmessig vil et nytt parkeringshus ikke være lønnsomt de første årene. Hovedårsaken til dette er at etterspørselen og dermed også betalingsvilligheten, hittil ikke har vært tilstrekkelig høy til å dekke finansutgiftene. For å oppnå høyt belegg og lønnsomhet, er god beliggenhet og kundevennlige løsninger av avgjørende. I dag betyr dette en beliggenhet i nærheten av gågatenettet, kino, teater, hotell og restauranter. Et parkeringsanlegg under Børsparken, torvet og Gyldengården (Meieritomta), har trolig en optimal plassering i forhold til godt belegg, trafikkavvikling og lønnsom drift.

Gyldengården (320 plasser) åpner etter planen våren 2011, Børsparken foreslås utbygd i 2012/13, mens parkering under torvene utredes i regi av teknisk direktør.

Hovedoversikt handlingsprogram 2011-2014

Driftsoversikt

Beløp i 1000 kr

Handlingsprogram løpende priser

	R-2009	B-2010	B-2011	B-2012	B-2013	B-2014
<u>Inntekter</u>						
Sum driftsinntekter	55 084	52 726	56 011	56 723	60 111	61 611
<u>Utgifter</u>						
Driftsutgifter	39 376	41 320	44 570	46 299	47 456	48 408
Avskrivninger	2 522	2 699	2 857	2 857	2 857	2 857
Sum driftsutgifter	41 898	44 019	47 427	49 156	50 313	51 265
Brutto driftsresultat	13 186	8 707	8 584	7 567	9 798	10 346
<u>Finansinntekter og utgifter</u>						
Renteinntekter	921	500	650	650	650	650
Sum finansinntekter	921	500	650	650	650	650
Renteutgifter og låneomkostn.	750	1 065	1 197	1 730	1 735	2 653
Avdrag på lån	1 957	1 995	2 130	2 200	2 355	2 892
Sum finansutgifter	2707	3060	3327	3930	4090	5545
Resultat finans	-1786	-2560	-2677	-3280	-3440	-4895
Motpost avskrivninger	2 522	2 699	2 857	2 857	2 857	2 857
Netto driftsresultat	13 922	8 846	8 764	7 144	9 215	8 308
i % av driftsinntektene	25,3 %	16,8 %	15,6 %	12,6 %	15,3 %	13,5 %

Netto driftsresultat viser en betydelig nedgang etter 2009. Dette skyldes i all hovedsak svakere utvikling på inntektssiden, økte utgifter til drift av parkeringsareal (leie og omfordeling til p-hus), samt økte finansutgifter i forbindelse med investeringer. Nedgangen fra R-2009 til B-2010 bekreftes langt på vei av utviklingen så langt i 2010. Overføringer til bykassa legger beslag på netto driftsresultat i perioden. Netto renter og avdrag (netto finans) øker fra 1,8 mill kr i 2009 til 4,9 mill kr i 2014, dvs. med om lag 3,1 mill kr. Netto driftsresultat forventes å utgjøre 7,1-9,2 mill kr pr. år i handlingsprogramperioden.

Det legges videre opp til en gjennomsnittlig økning av driftsinntektene på 4 % pr. år for årene 2011-2014. Mesteparten av veksten skyldes prisjustering av avgiftssatsene (2011 og 2013, samt nye tiltak (Gyldengården og Børsen). Reguleringen av avgiftssatsene følger stort sett prisstigningen, jf. avsnittet regulering og driftsinntekter.

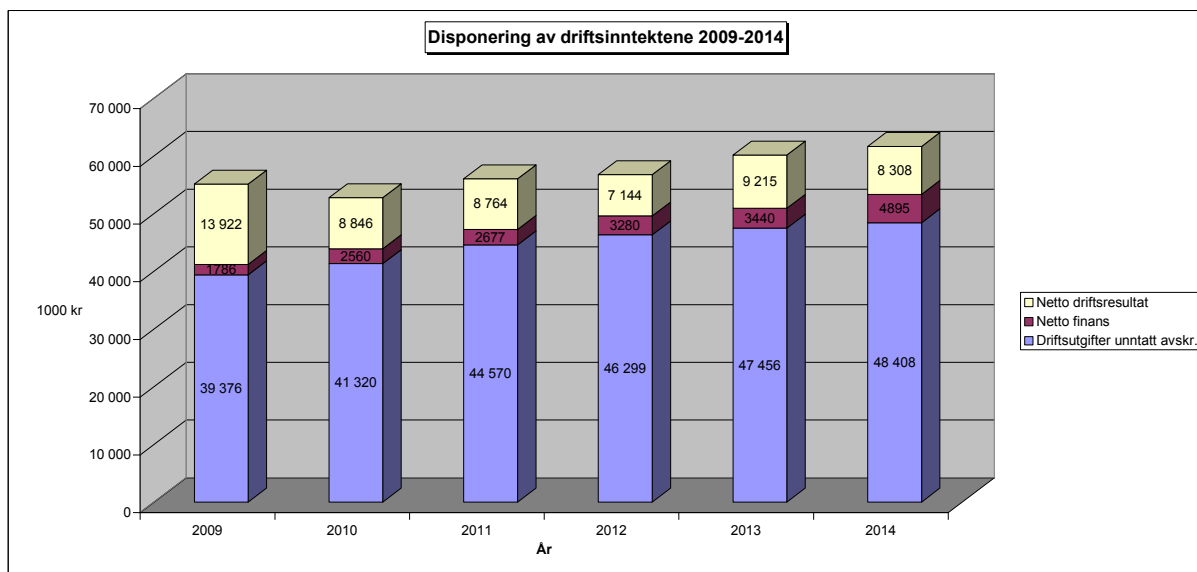
Driftsutgiftene øker gjennomsnittlig med 4,1 % pr. år. Her skyldes veksten utover prisstigningen (2,5 %) først og fremst nye tiltak (Gyldengården og Børsparken) i kombinasjon med økte leieutgifter for parkeringsareal, omfordeling fra parkeringstomter til p-hus og avtalefestet pensjon (AFP). Oppstart av Gyldengården står for mesteparten av utgiftsveksten i 2011.

Disponering av netto driftsresultat

Beløp i 1000 kr

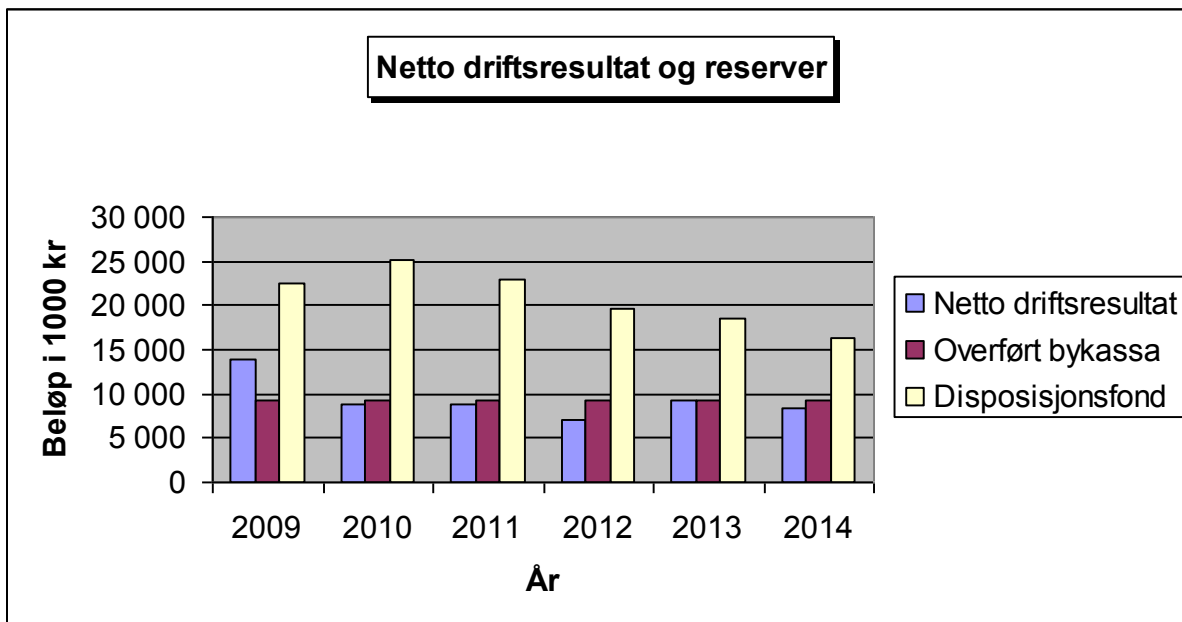
	R-2009	B-2010	B-2011	B-2012	B-2013	B-2014
Netto driftsresultat	13 922	8 846	8764	7144	9215	8308
Brukt slik:						
Bruk av tidl.års overskudd	5 937	4 281	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	18	450	532	2 152	81	988
Bruk av bundne fond	0	0	0	0	0	0
Sum bruk av avsetninger	5 955	4 731	532	2 152	81	988
Overført til investeringer	320	0	0	0	0	0
Tilskudd bykassa	9 296	9 296	9 296	9 296	9 296	9 296
Avsatt disposisjonsfond	5 980	4 281	0	0	0	0
Sum avsetninger mv.	15 596	13 577	9 296	9 296	9 296	9 296
Overskudd/underskudd	4 281	0	0	0	0	0

I utgangspunktet er netto driftsresultat mer enn tilstrekkelig til å opprettholde parkeringsselskapets drift. I vedtatt handlingsprogram legges det derfor opp til betydelige overføringer til bykassa.



Netto driftsresultat og reserver

Netto driftsresultat viser hva som er til disposisjon av driftsinntektene, etter at driftsutgifter og netto finansutgifter er trukket i fra. Netto driftsresultat utgjør 7,1-9,2 mill kr pr. år i handlingsprogramperioden, hvilket er 2-3 mill kr lavere enn tidligere år. Disposisjonsfondet angir de akkumulerte reservene og reduseres gradvis i handlingsprogramperioden.



Det legges opp til å benytte 3,8 mill kr av disposisjonsfondet i driften, samtidig som disposisjonsfondet finansierer investeringer tilsvarende 5 mill kr. Disposisjonsfondet benyttes til å finansiere parkeringsteknisk utstyr med kort levetid, som uansett ville belaste driften merkbart ved alternativ finansiering ved lån. Ved utgangen av 2014 ventes disposisjonsfondet å utgjøre om lag 16,4 mill kr, dvs. en reduksjon på 8,8 mill kr i forhold til 2010. Disposisjonsfondet utgjør da ca 27 % av driftsinntektene, hvilket fremdeles anses som tilfredsstillende.

Imidlertid er det et svakt tegn at disposisjonsfondet benyttes til å saldere driften i handlingsprogrammet. Dette er en situasjon som ikke kan vedvare, da forutsetningen på sikt er balanse mellom inntekter og utgifter. I 2011 er det innarbeidet en effektivisering på om lag 2,5 % av driftsutgiftene før nye tiltak. I rulleringen av handlingsprogrammet legges det opp til ytterligere å vurdere både inntekts- og utgiftsiden med sikte på balanse. Erfaringene etter gjenåpningen av Gyldengården og den nye bompengordningen er da mer kjent, i forhold til hvordan disse faktorene påvirker trafikk, belegg, utgifter og inntekter. Bruk av disposisjonsfondet til drift viser en synkende tendens i handlingsprogramperioden, når en ser på to og to år (2011/12 og 2013/14), dvs. året for prisjustering av avgiftssatsene og året etter. Dette antyder at balanse mellom inntekter og utgifter er innenfor rekkevidde.

Disposisjonsfondet gjør både parkeringsselskapet og bykassa mindre sårbare overfor økonomiske tilbakeslag i sin alminnelighet. Budsjett og regnskapsbestemmelsene for kommunale foretak, pålegger bykassa å dekke inn eventuelle underskudd i foretaket, når dette ikke kan gjøres over det påfølgende års budsjett. Dessuten vil disposisjonsfondet i en overgangsfase, helt eller delvis, kunne dekke opp for økte finansutgifter i forbindelse med bygging av et nytt parkeringshus, slik at overføringer til bykassa kan opprettholdes på et høyere nivå.

Investeringer

Beløp i 1000 kr	R-2009	B-2010	B-2011	B-2012	B-2013	B-2014
Utgifter						
Brutto investeringer	2 190	4 408	3 000	3 300	21 725	2 000
Aksjer/andeler	110	80	80	100	100	100
Avsetning til bundet inv.fond	80	50	50	50	50	50
Avsetning til likv.reserve	159		0	0	0	0
Sum finansieringsbehov	2 539	4 538	3 130	3 450	21 875	2 150
Finansiering						
Bruk av lån	1 174	3 408	1 400	2 300	20 725	1 000
Tilskudd og refusjoner	130	50	50	50	50	50
Bidrag fra årets drift	320	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	110	1 080	1 680	1 100	1 100	1 100
Bruk av investeringsfond	0	0	0	0	0	0
Udekket investeringsregnskapet	805	0	0	0	0	0
Sum finansiering	2 539	4 538	3 130	3 450	21 875	2 150

Disposisjonsfond	22 406	25 157	23 477	20 530	19 338	16 329
Bundet investeringsfond	5 200	5 250	5 300	5 350	5 400	5 450
Lånegjeld	17 918	35 795	35 065	35 165	53 535	51 643

Samlet sett foreslås det investeringer for 30 mill kr i handlingsprogrammet for 2011-2014. Bygging av p-hus under torvene utredes og en avklaring vil trolig foreligge i 2011.

Parkeringssekskapet kan være en aktør i forhold til å realisere parkering under torvene i samarbeid med andre aktører om det er ønskelig.

Reguleringen av Børsparken er i slutfasen og vil bli fremmet for politisk behandling i 2011. I forslag til handlingsprogram er det innarbeidet en begrenset utbygging av Børsparken i 2012/13, i form av en utvidelse av det eksisterende p-hus Børsen (54 plasser- 20 mill kr) med inn og utkjøring i Gyldenløvesgt. Byggingen vil ikke påvirke de bevaringsverdige trærne i Børsparken.

Det foreligger en intensjonsavtale fra 1994, hvor parkeringsselskapet er forpliktet til å bygge et parkeringshus tilknyttet parkeringstomten ved Handelens hus.

Investeringer rulleres som forutsatt i vedtatt handlingsprogram. Investeringene finansieres i stor grad av lån, men utskiftning av betalingsautomater for 4,4 mill kr foreslås finansiert av disposisjonsfondet. Dette fordi denne type investeringer har kort levetid (5-8 år).

Fordeling av investeringer p.r. prosjekt:

Beløp i 1000 kr

Prosjekt	Tekst	Tidl. bev.	2011	2012	2013	2014	Sum 2011- 2014
	Investeringer:						
1905803	P-hus Børsen			1000	19 000		20 000
1905810	Nyanlegg	Løpende	200	200	500	358	1 258
1905814	Feiemaskin		600				600
1905816	P-Hus Slottet		1 000		1 000	492	2 492
1905823	Transportmidler			800			800
1905825	Betalingsautomater	Løpende	1 000	1000	1 000	1 000	4 000
1905841	P-hus Elvegata		200	300	225	150	875
	Sum		3 000	3 300	21 725	2 000	30 025
	Finansiering:						
1905803	Bruk av lån			1 000	19 000		20 000
1905810	Bruk av lån	Løpende	200	200	500	358	1 258
1905814	Bruk av disposisjonsfond		600				600
1905816	Bruk av lån		1 000		1 000	492	2 492
1905823	Bruk av lån		0	800			800
1905825	Bruk av disposisjonsfond	Løpende	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
1905841	Bruk av lån		200	300	225	150	875
1905830	Bruk av lån		0	0	0	0	0
	Sum		3 000	3 300	21 725	2 000	30 025

Investeringer i P-hus Slottet er knyttet til nytt sprinkleranlegg og lysamaturer. I parkeringshus Elvegata er investeringene knyttet til tiltak mot korrosjon i armeringen.

Lånegjeld og finansutgifter

Ved utgangen av 2002 var parkeringsselskapet på det nærmeste gjeldfri. I og med at alle tidligere reserver og det meste av de fremtidige resultater i handlingsprogramperioden er disponert til overføringer til bykassa, må nye investeringer for en stor del lånefinansieres.

Lånegjeld og finansutgifter beløp i 1000 kr	Handlingsprogrammet					
	R-2009	B-2010	B-2011	B-2012	2013	2014
Lånegjeld	17 918	34 595	33 865	33 965	52 335	50 443
Renter og avdrag	2 707	3 060	3 327	3 930	4 090	5 545

I forhold til 2009 øker lånegjelden med ca 32,5 mill kr. Renter og avdrag øker med ca 2,8 mill kr. Renter og avdrag som følge av utvidelsen av p-hus Børsen og parkeringsanlegget Gyldengården, finansieres delvis av økte inntekter. Parkeringsselskapets tålegrense for lånegjeld utgjør trolig ca 110-120 mill kr ved en rente på ca 5 % og rimelig lønnsomme investeringsprosjekter.

Overføringer til bykassa

Som nevnt tidligere forutsettes det at parkeringsselskapet yter betydelige beløp som overføring til bykassa. I vedtatt handlingsprogram 2010-2013 utgjør dette 37,2 mill kr i løpende priser, hvilket foreslås videreført i rulleringen av handlingsprogrammet. Dette til tross for at bortfall av Marinetomta har svekket inntjeningen med om lag 1 mill kr pr. år og dermed grunnlaget for å yte overføringer til bykassa på samme nivå som tidligere.

Forslag til overføringer er samkjørt med rådmannens forslag til handlingsprogram 2011-2014 for bykassa. Overføringer til bykassa vil måtte avpasses i forhold til fremtidig investeringsnivå og lønnsomheten av disse, samt trafikkutviklingen i Kvadraturen, herunder eventuelle restriksjoner som måtte bli innført for biltrafikken.

Løpende priser	2010	2011	2012	2013	2014	Sum
Beløp i 1000 kr						
Forslag HP 2011-2014		9 296	9 296	9 296	9 296	37 184
Vedtatt HP 2010-2013	9 296	9 296	9 296	9 296		37 184
Differanse		0	0	0		0

Fra 1989 og frem til 2010 er det i løpende priser overført 164,9 mill kr til bykassa. Det er betydelige beløp som her er kommet gode formål til nytte. Omregnet til parkeringsplasser i parkeringshus dreier det seg trolig om mer enn 1000 p-plasser. I tillegg er det betalt leie av gategrunn.

Inntekts og utgiftsforutsetninger

Regulering og driftsinntekter

Inntektsutviklingen									
Løpende priser	Handlingsprogrammet								
Beløp i 1000 kr	R-2006	R-2007	R-2008	R-2009	B-2010	B-2011	B-2012	B-2013	B-2014
Inntekter									
Gebyrer	5 579	6 109	5 871	5 593	5 800	5 800	5 800	5 800	5 800
Tilleggsavgift	3 612	4 014	3 735	3 493	3 300	3 300	3 300	3 300	3 300
Salgsinntekter	31 846	36 260	41 651	42 815	40 745	46 070	47 198	50 586	52 086
Tilskudd og ref.	1 479	604	1 353	3 183	2 881	841	425	425	425
Sum inntekter	42 516	46 987	52 610	55 084	52 726	56 011	56 723	60 111	61 611

Økning/ reduksjon	10,5 %	12,0 %	4,7 %	-4,3 %	6,2 %	1,3 %	6,0 %	2,5 %
HP 2010-2013								
Sum inntekter					52 673	57 038	58 788	62 632

Differanse **53 -1 027 -2 065 -2 521**

Inntektsutviklingen fra 2006 til 2009 har vært god med en årlig vekst på mellom 5 og 12 %. Økningen i 2007 skyldes økt belegg og nye parkeringsområder, mens det i 2008 og 2009 i all hovedsak skyldes effekten av utvidet avgiftstid og justering av avgiftssatsene for generell prisstigning. Denne utviklingen opphører i 2010, hvor det ligger an til nedgang i inntektene på om lag 4 %. Utviklingen i 2010 viser mindre belegg og inntjening, trolig som følge av mindre trafikk til Kvadraturen i sin alminnelighet, vanskelige værforhold i vinter, samt bortfall av parkeringsareal (Marinetomta og Bystranda). De generelle avgiftssatsene har vært uforandret i årene 2002-2005, mens det ble foretatt en mindre prisjustering i 2006. Inntektsutviklingen fra 2006 til 2009 innebærer en realvekst på mellom 2 og 9 %. I 2008 er avgiftssatsene økt med kr 1,- på alle trinn, mens faste leieplasser er økt med ca 20 % i gjennomsnitt. Dessuten er avgiftstiden i sin alminnelighet økt med en time pr dag mandag til fredag og med 2 timer på lørdager.

I 2002 ble det registrert en inntektsnedgang på 2 mill kr (7,5 %), etter at avgiftssatsene ble økt betydelig i 2001. Dette antyder at bilbruken i Kvadraturen kan begrenses ved bruk av prisme mekanismen, jf. Kvadraturplanen og Transportplanen.

Når det gjelder belegget viser årene 2004-2007 stigende belegg, etterfulgt av stagnasjon og svak tilbakegang i 2009, som fortsetter i 2010.

I Kvadraturen er det ca 4.300 parkeringsplasser som håndteres av profesjonelle aktører til disposisjon for allmennheten mot betaling. Av disse har parkeringsselskapet hånd om ca 2.700 plasser unntatt rene bosoneplasser (494), hvilket utgjør en andel på ca 60 %. I prissettingen legger parkeringsselskapet vekt på trafikkavvikling (tilgjengelighet) og miljø, mens konkurrentene i større grad har maksimal fortjeneste som mål. Dette gjør at det forekommer forskjeller i pris, men beliggenhet er det viktigste faktor til ulike priser. Til sammen antas det å være ca 8.500-9000 parkeringsplasser i Kvadraturen. Dette innebærer at de fleste plassene eies av private, i form av bakgårder og lukkede parkeringsskjellere. Bygging av nye parkeringshus medfører ikke en tilsvarende økning av parkeringstilbudet, da det foregår en omfordeling fra gateparkering til parkeringshus. Sentrale parkeringsanlegg har et rimelig godt belegg kl 12-15 (inntil 65-70%). Gateparkeringen i sentrale deler av Kvadraturen er stort sett fullt belagt både på dag (kl 12-15) - og kveldstid (kl 18-20). Restkapasiteten er fremdeles begrenset, men bedre enn ett til to år tilbake.

Etterspørselen etter parkeringsplasser i Kvadraturen er også avhengig av omfanget av "gratisplasser" i den umiddelbare nærhet .

Presset på områdene i nærheten av Kvadraturen er økende og for å ivareta trafikkavviklingen, kan det være nødvendig å vurdere utvidelse av bosoneparkering, parkeringsforbudt soner og ordinær avgiftsparkering. Utbyggingen av Tangen vil resultere i at parkeringstilbudet blir regulert og dermed opphører "gratisparkeringen" i dette området. Odderøya er nå regulert i forhold til parkering. Utenfor byen har de fleste kjøpesentrene store parkeringsarealer som er gratis.

Myndighetsutøvelse, i form av håndheving av stanse- og parkeringsbestemmelsene i vegtrafikkloven med tilhørende forskrifter (offentlige skilt), er i dag en oppgave som kun kan utføres av kommunen. Oppgaven er i utgangspunktet en politioppgave, men kan delegeres kommunene etter søknad. Dersom kommunen ikke har overtatt denne oppgaven, gjennomføres håndhevingen av politiet. Andre aktører kan derfor ikke uten videre gå inn på håndheving i henhold til vegtrafikkloven, uten en forutgående lovendring. Samferdselsdepartementet arbeider med nye parkeringsbestemmelser som kan endre på kommunenes enerettsområde. Disse vil først foreligge om ett til to år.

I forslag til årsbudsjett og handlingsprogram 2011-2014, er inntektsnivået basert på utviklingen de siste årene. Det legges til grunn et nøkternt inntektssanslag i handlingsprogrammet, dels fordi det er knyttet usikkerhet til trafikkutviklingen i Kvadraturen i sin alminnelighet og dels fordi det er usikkert hvordan den nye bompengoordningen i særdeleshet, vil påvirke publikums vaner. Det legges opp til å videreføre høyere avgiftssatser på gateplan sammenlignet med nivået i parkeringshusene, som ledd i å oppfylle intensjonen om å vri parkering fra gateplan til parkeringshus. Åpningen av Gyldengården våren 2011 vil trolig bidra ytterligere til dette.

I vedtatt årsbudsjett og handlingsprogram 2010-2013 er det lagt opp til å øke avgiftssatsene hvert andre år, som ledd i en ordinær prisjustering for å ivareta hensynet til en god trafikkavvikling. En videreføring av dette innebærer prisjustering i 2011 og 2013. Det er innarbeidet en gjennomsnittlig vekst i de samlede inntekter med 4 % pr. år, hvilket er over antatt prisstigning i perioden og skyldes inntekter knyttet til nye tiltak (Gyldengården og Børsparken). Den forholdsvis sterke veksten i 2011 skyldes utvidelsen og gjenåpningen av parkeringsanlegget Gyldengården (Meieritomta).

De generelle avgiftssatsene for korttidsparkering har ikke vært justert siden 2008. Det legges opp til å øke avgiftssatsene for korttidsparkeringen med kr 1,- pr. time på alle trinn hvert andre år (2011 og 2013), hvilket i all hovedsak medfører regulering av avgiftssatsene tilsvarende prisstigningen . Det er lite hensiktsmessig med avgiftsøkninger under en krone pr. time. De samlede inntekter i perioden dempes som følge av ingen prisjustering/vekst for illeggelser for overtredelse av bestemmelsene om stans og parkering. Disse satsene har vært uforandret siden 1994.

Fast utleie i parkeringshus og på tomter har vært gjenstand for en betydelig økning i leiesatsene de siste årene, for å begrense arbeidsparkering, samt bedre tilgjengeligheten for korttidsparkering. I 2009 og 2010 har etterspørselen etter faste leieplasser stagnert og for enkelte anlegg gått noe tilbake. Det foreslås prisjustering i 2011 og 2013 som i gjennomsnitt tilsvarer prisstigningen.

Nytt parkeringsanlegg Gyldengården, med i alt 320 sentralt beliggende parkeringsplasser, antas å øke avgiftsinntektene med ca 4 mill kr i 2011, ytterligere 1,1 mill kr fra 2012 og 0,3 mill kr i 2013. Gyldengården parkering eies dels direkte av kommunen (170 plasser) og dels indirekte av kommunen (150 plasser), via Kristiansand næringssselskap A/S (eid 100 % av kommunen).

Gebyr og tilleggsavgift fastsettes av staten i henhold til vegtrafikklovgivningen, mens avgiftsparkeringen fastsettes av kommunen. Gebyr og tilleggsavgifter utstedes som følge av overtredelser av bestemmelsene om stans og parkering, dvs. har et straffeliknende preg, hvilket tilsier en varsom budsjettering. Det forutsettes ingen endring i handlingsprogramperioden.

Erfaringen fra perioden 2000-2003 viser at økte avgiftssatser ikke nødvendigvis gir økte inntekter. På den annen side medvirker trolig høyere avgiftssatser til å dempe bilbruken til fordel for kollektivtrafikken, syklende og gående, med de fordeler dette har i forhold til trafikk og miljø. Rundt Kvadraturen er det en rekke alternative handelsområder som kan fortone seg som mer attraktive, dersom parkeringsmulighetene i Kvadraturen oppfattes som kostbare og problematiske. Det er ikke gitt at disse alternativene demper bilbruken og dermed samlet sett virker mer positivt på trafikk og miljø.

Det er en avveining mellom flere hensyn som trafikkikkerhet, trafikkavvikling (tilgjengelighet og fremkommelighet), miljøet, Kvadraturen som møteplass, samt handels- og landsdelssenter, som påvirker den generelle parkeringspolitikken og dermed også avgiftssatsene.

Som tidligere år legges det opp til at enkelte plasser kan få endret avgiftssats innenfor gjeldende maksimalsatser, som følge av nye vurderinger i forhold til hva som er riktig avgiftssats i området. I slike vurderinger legges det stor vekt på trafikkavviklingsperspektivet.

Drifts- og finansutgifter

Det er innarbeidet en gjennomsnittlig økning i driftsutgiftene på 4,1 % i handlingsprogramperioden. I utgangspunktet er det lagt til grunn en årlig prisstigning på 2,5 %, jf. kommunen for øvrig. Utover dette dreier det seg om økte utgifter som følge av aktivitetsvekst (Gyldengården i 2011 og 2012 og Børsparken i 2014), økte driftsutgifter av parkeringsareal (leie og omfordeling til p-hus), samt økte utgifter til avtalefestet pensjon (AFP). Det er innarbeidet en effektivisering i 2011 på om lag 2,5 %, da sum driftsutgifter før nye tiltak (Gyldengården) er uforandret mellom 2010 og 2011.

Parkeringssselskapet er opptatt av å drive effektivt, herunder å benytte ny teknologi for å yte god service til befolkningen. En viktig del av parkeringsselskapets virksomhet er parkeringshåndhevingen, som krever tilstrekkelig og kompetent bemanning for å fungere tilfredsstillende.

Overføring av parkering fra gater og plasser til parkeringshus, medfører økte utgifter i form av driftsutgifter (bemanning, vedlikehold, strømforbruk, overvåking mv.) og finansutgifter. Dette fremkommer i all tydelighet i forbindelse med utvidelsen og gjenåpningen av parkeringsanlegget Gyldengården (tidligere Meieritomta). Sammenlignet med tiden før stegningen av parkeringsanleggene på Meieritomta, medfører reetableringen en svekkelse av netto driftresultat på om lag 1,5 mill kr pr. år.

I forbindelse med åpningen av Gyldengården er det innarbeidet utvidelse av bemanningen med en stilling fra medio 2011. Økt bemanning vil være gjenstand for en vurdering når anlegget er i full drift.

Renteutgiftene er basert på en langsiktig flytende rente på om lag 5 %, men for 2011 er det lagt til grunn 3,1 %. Halvdelen av parkeringsselskapets langsiktige gjeld er fastrente lån som skal fornyes i 2011. Rentesatsen for fastrentelånet er 4,23 %, hvilket er høyere enn dagens flytende rente. Lånene har en gjennomsnittlig nedbetalingstid på ca 20 år. Gjenværende økonomisk levetid for anleggsmidlene utgjør ca 25 år. Avdragstiden kan trolig utvides til ca 25 år om ønskelig, jf. kommunelovens § 50 nr. 7

Parkeringsplasser til disposisjon

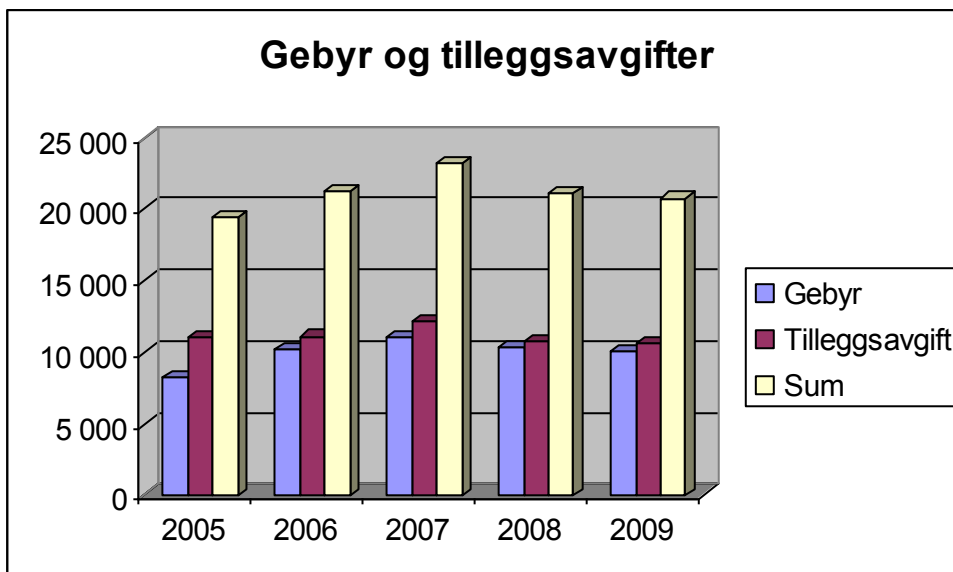
Avgiftsbelagte parkeringsplasser						
	2004	2006	2007	2008	2009	2010
Kantsteinparkering						
Kortids-/progressive takster	1034	1067	1067	1009	1099	1099
MC-plasser	20	14	14	3	0	0
Sum	1054	1081	1081	1012	1099	1099
Løkkeparkering						
<i>Dag/korttidsp.</i>						
Trekanten	27	27	27	27	27	27
Kai 2	63	63	63	63	63	63
Vestre Kiosk	31	31	31	31	31	31
Handelens Hus	18	18	18	18	18	18
Meieritomta	56	56	56	0	0	0
Shelltomta	17	0	0	17	17	17
Nybyen				100	100	115
Marinetomta	140	140	126	126	126	0
Setesdalsv.	37	37	37	37	37	37
Fiskebrygga	43	43	43	43	43	43
Odderøya				92	92	92
Gartnerløkka	6	6	6	5	4	4
Nybyen (gml. ordning)	75	0	0	0	0	0
KMV	34	34	38	38	38	38
Lund Torv	38	38	38	38	38	38
Bryggeriplassen	64	64	64	64	64	64
NSB plassen			181	198	201	201
Caledonien					37	37
Bystranda					180	0
NSB	37	37	37	37	37	37
Tangen 3					8	8
Sum	686	594	765	934	1161	870
Parkeringshus						
Børsen	60	60	60	60	60	60
Slottet	370	370	370	400	400	400
P-sentret	170	170	170	0	0	0
P-hus Elvegt.	245	245	247	247	247	247
Kongens senter	36	36	36	36	36	36
Sum	881	881	883	743	743	743
Parkeringstomter (kun fast utleie)						
Festningsgt. 40	7	7	7	6	6	6
Fritz Jensensgt. 30/40	12	0	0	0	0	0
Kirkegt. 43a/47	20	20	7	0	0	0
Shelltomta		17	17	0	0	0
Sum	39	44	31	6	6	6
Totalt	2660	2600	2760	2695	3009	2718
Forflytningshemmede	79	99	99	92	102	102

Den ovenstående oversikt innbefatter 290 kombinerte avgiftsplasser i bosone 4 (sydøst Kvadraturen), mens rene bosoneplasser (494 plasser) er ikke medtatt, da disse er reservert beboerne og næringsdrivende i Kvadraturen. Medtatt bosoneplassene er det godt over 3000 parkeringsplasser i Kvadraturen som tilbys av kommunen. I 2011 vil det bli tilført ca 320 parkeringsplasser under bakken, når det nye parkeringsanlegget Gyldengården (Meieritomta) åpnes.

Antall gebyrer og tilleggsavgifter

Som det fremgår av vedlagte tabell har antall gebyr og tilleggsavgifter stabilisert seg på rundt 20.000 stk. Sammensetningen har variert fra år til år, men antall tilleggsavgifter viser tilbakegang det siste året, trolig fordi etterskuddsbetaling er innført i parkeringshusene og på en rekke parkeringstomter.

Gebyr og tilleggsavgifter utgjør hhv. Kr 500,- og kr 300,-. Satsene er fastsatt av sentrale myndigheter, da parkeringsselskapet driver offentlig parkeringshåndheving i henhold til bestemmelsene i vegtrafikkloven. Satsene har ikke vært endret siden 1994.



I budsjetteringen er det utvist varsomhet med hensyn til å anslå vekst i gebyr og tilleggsavgifter, da dette er sanksjoner som har straffeliknende preg. I rulleringen av årsbudsjett og handlingsprogram 2011-2014 er det lagt til grunn ca 20.000 illeggelse (gebyr og tilleggsavgift), hvilket er i samsvar med utviklingen de siste årene. I tillegg kommer forhøyelser på grunn av for sen betaling. Sammensetningen mellom gebyr og tilleggsavgifter varierer, men det har erfaringsmessig vært utstedt flest tilleggsavgifter.

Retnings- og periodemål

Satsningsområder og retningsmål

Kristiansand parkeringsselskap, som en del av Kristiansand kommune, tilpasser sin virksomhet i forhold til satsningsområder og retningsmål i kommuneplanen. Dette er:

- Landsdelsenter og regional utvikling
- Vekst og verdiskapning
- Levekår og livskvalitet
- Bærekraftig utvikling

Periodemål Kristiansand parkeringssselskap KF:

Nr	Periodemål	2011 – 2014
1	Søke å opprettholde et sykefravær som er:	2010-2013:<6%
2	Utarbeide en reguleringsplan for parkeringsanlegg under Børsparken	2011: Reguleringsplan fremmes politisk
3	Utskiftning av betalingsautomater, herunder nye krav til betaling med kredittkort (Online kontroll, PSI/DSS og EMV) Oppgradering av eksisterende betalingsautomater og utskiftning av betalingsautomater.	2011-2014: kr 1.000.000 pr. år (investering)
4	Ny parkeringsadministrativ løsning ved utskrivning av leiekort, bosonekort mv.	2011: Ta i bruk nye moduler i parkeringsadministrativt system.
5	Informere om parkeringstilbudet og bedre forståelsen av parkeringshåndhevingen som en samfunnsnyttig oppgave.	2011-2012: kr 250.000 pr. år (drift)
6	Utskiftning av transportmidler	2012: kr 800.000
7	Utvidelse av p-hus Børsen	2012: kr 1.000.000 2013: kr 19.000.000
8	Oppfølgings- og vedlikeholdsprogram p-anlegg og parkeringsteknisk utstyr.	2011: Kr 200.000 (investering) Prøvedrift Årlig drift: kr 25.000
9	Oppgradering av p-hus Slottet – sprinkleranlegg og lysamaturer.	2011: kr 1.000.000 2013: kr 1.000.000 2014: kr 492.000
10	Beskyttelse av p-hus Elvegata mot korrosjon	2011: kr 200.000 2012: kr 300.000 2013: kr 225.000 2014: kr 150.000

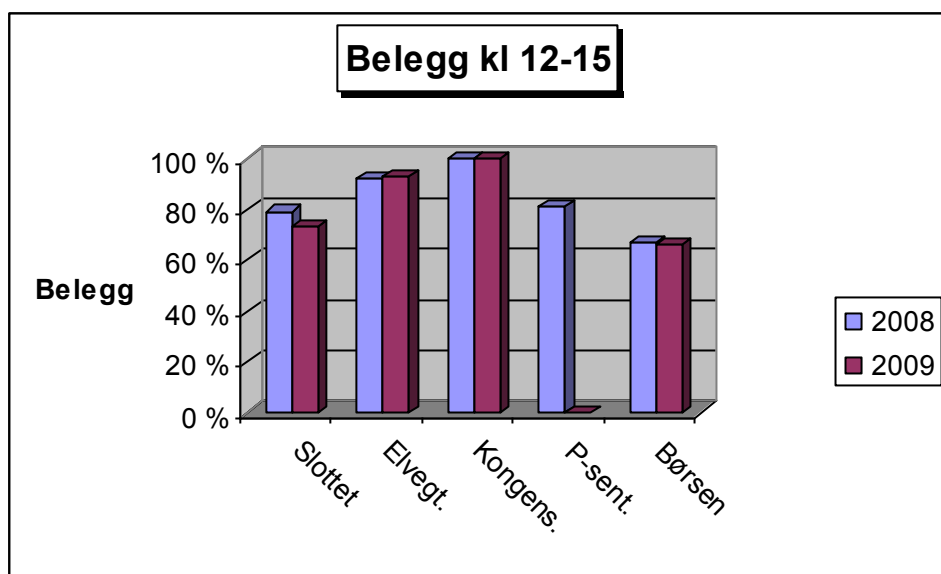
Parkeringssselskapet står for parkeringshåndhevingen og drift av avgiftsparkeringen i kommunen og har periodemål i samsvar med dette. Parkeringspolitiske retningslinjer er en del av kommunens ordinære handlingsprogram (bykassa).

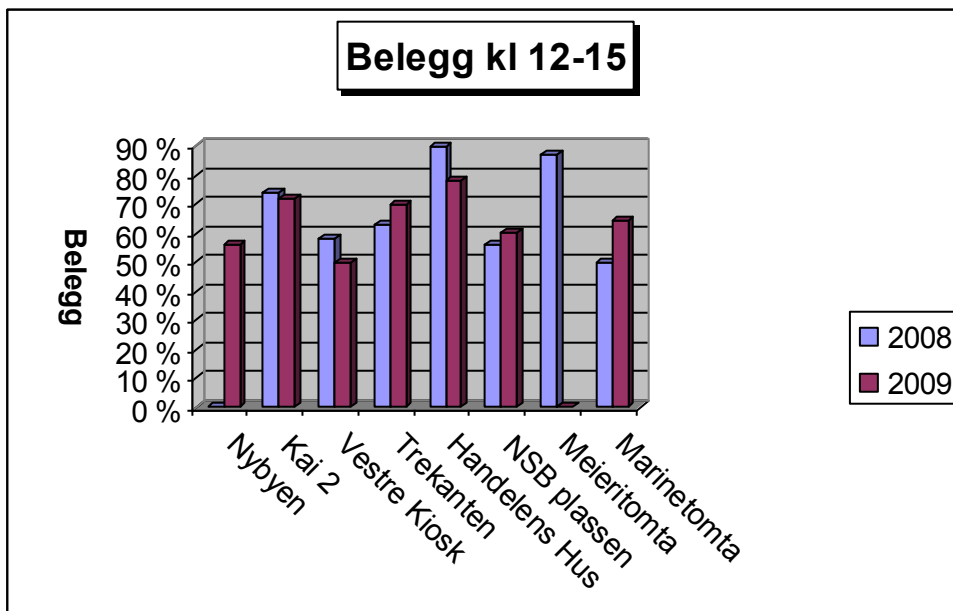
Belegg sentrale parkeringsanlegg

Tabellen og figurene er basert på høyeste antall biler som er registret den enkelte dag. Det er viktig å være klar over at det ikke er gjennomsnittstall i løpet av en dag, men maksimalt antall biler som samtidig har vært inne i parkeringsanlegget mellom kl 12 og 15. Maks antall biler vil som regel kun dreie seg om et kortere tidspunkt i løpet av en dag, for eksempel en til to timer. Erfaringsmessig er det flest kunder i parkeringsanleggene kl. 12-15. Kundene anser stort sett parkeringsanlegget som fullt når det er ca **85 % belegg**, hvilket innebærer at enkelte parkeringsanlegg til tider anses som fullt belagt.

Belegg parkeringsanlegg			
kl 12-15			
Anlegg	Kapasitet	2008	2009
<i>Parkeringshus</i>			
Slottet	400	79 %	73 %
Elvegata/Statoil	247	92 %	93 %
Kongenssenter	36	100 %	100 %
P-senteret	Stengt	81 %	
Børsen	60	67 %	66 %
<i>Parkeringstomt</i>			
Nybyen	115		56 %
Kai 2	63	74 %	72 %
Vestre Kiosk	31	58 %	50 %
Trekanten	27	63 %	70 %
Handelens Hus	18	90 %	78 %
NSB plassen	216	56 %	60 %
Meieritomta	Stengt	87 %	
Marinetomta	126	50 %	64 %

P-senteret og Meieritomta i 2008 kun perioden januar-juli.





Belegget i parkeringshusene har vist en svak tilbakegang det siste året. Parkeringshuset Slottet og NSB plassen har fått økt kapasitet i 2008 hvilket delvis forklarer nedgangen i belegg. Dessuten har P-hus Slottet fått konkurranse av Nybyen parkeringstomt som har samme lokalisering. Parkeringshus Børsen har fremdeles ca 20 % restkapasitet. Parkeringshusene Elvegata og Kongenssenter benyttes kun til langtidsutleie (faste kunder) og er fremdeles stor sett fullt belagt.

Samlet belegg for alle parkeringstomtene viser en tilbakegang fra 66 % i 2008 til 64 % i 2009. Parkeringsplassene Handelens Hus, Trekanten og Kai 2 har godt belegg, mens Marinetomta og Vestre Kiosk, fremdeles har god restkapasitet. Nybyen har økt belegget gjennom hele 2009.

P-senteret og Meieritomta ble stengt i august 2008 og vil ikke bli åpnet igjen før i 2011. I den forbindelse er ca 250 parkeringsplasser borte (på Meieritomta og på gaten). Utvidet kapasitet på NSB plassen (35) og i Slottet (35), samt Nybyen (115 plasser) kompenserer delvis for bortfall av parkeringskapasitet på Meieritomta. Til sammen utgjør dette minst 170 plasser. Nytt parkeringsanlegg Gyldengården (Meieritomta) må innarbeides på nytt, da stegningen varer i 2,5-3 år. Det ventes at sentral beliggenhet relativt hurtig vil gi godt belegg.

Når det gjelder belegg og inntjening er beliggenhet og kundevennlige løsninger helt avgjørende. Beliggenhet tett opp mot Markens gate og kino/teater er optimalt. Avgiftssatsene er tilpasset i samsvar med dette.

Når det gjelder parkering langs veier og gater i Kvadraturen er belegget (2010) i bylivssenteret stort sett over 82 % i tidsrommet 10-14 og på kveldstid mellom kl 18 og 20 er belegget ca 81 %. Belegget har gått noe tilbake sammenlignet med 2008, hvor tilsvarende målinger viste belegg over 85 %.

Konklusjon

I rulleringen av handlingsprogrammet er det tatt hensyn til en rekke forhold som trafiksikkerhet, trafikkavvikling, miljø og overføringer til bykassa. Vektleggingen av disse hensyn er gjenstand for politiske vurderinger. I forbindelse med fastsettingen av avgiftssatsene er det tatt trafikale hensyn. Det foreslås å øke avgiftssatsene i all hovedsak tilsvarende prisstigningen. Overføringer til bykassa legger beslag på hele netto driftsresultat i handlingsprogramperioden, hvilket begrenser mulighetene til å oppfylle intensjonene i kvadratur - og transportplanen. For å make overføringene er det nødvendig å benytte 3,8 mill kr av disposisjonsfondet i handlingsprogramperioden, hvilket svekker reservene tilsvarende.

Det er innarbeidet en utvidelse av p-hus Børsen i 2012/13, samt oppgradering av p-hus Slottet og Elvegata.

Kommunens parkeringstilbud er basert på en betydelig andel midlertidige parkeringsplasser og det understreker behovet for å få avklart om det skal bygges nye sentrale parkeringsanlegg i Kvadraturen. Dette fordi kommunen må ha stor grad av kontroll over det allmenne parkeringstilbudet, for at parkering skal være et virkemiddel i transport - og miljøpolitikken.

Kristiansand 18. oktober 2010

Raymond Solaas
daglig leder